

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimki nedeže in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vsa leta 23 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vplačilne naročnine se ne oira. — Za oznanila se plačuje od peterstopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izročijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knaševih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovodno pošilja naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Jubilej dogme“.

»Slovenec« je glasilo ljubljanskega škofa in kranjske duhovščine in naravno bi torej bilo, da posveča cerkvenim zadevam največjo pozornost. Nekoč je tudi tako bilo, ali ti časi so že davno minuli. »Slovenec« tega ni zameriti, kajti ravnal se je pri tem le po zgledu ljubljanskega škofa in njegovih duhovnikov. Kranjski duhovniki s škofom na čelu se že davno več ne menijo za cerkvene zadeve in se so posvetili izključno politiki in zato je naravno, da je tudi »Slovenec« potisnil cerkvene zadeve med staro šaro in se vrgel izključno na politiko ter na — škandale.

V četrtek je katoliška cerkev praznovala 50letnico dogme o brezmadežnem spočetju Matere božje. Tudi pri ti priliki se je »Slovenec« skrbno držal svoje navede. Te z veliko slovesnostjo po vseh cerkvah praznuje obletnice sededa ni mogel prezreti, zato pa je spisal o njej političen članek. Za popis praznovanja te obletnice ni imel prostora, in o stvari sami tudi ni hotel govoriti, nego je le napletel plitvih fraz o poselitvam resničnem in kulturnem delu krščanstva. Govoril je mnogo — povedal pa ni ničesar.

»Slovenec« članek o jubileju te dogme je politično fruktificiranje verske zadeve in z ozirom na to, mora biti pač tudi nam dovoljeno, da si ogledamo to dogmo s političnega stališa.

Dogma o brezmadežnem spočetju je namreč po svojem postanku velepoličnega značaja, in če obhajajo klerikanci sedaj njeno 50letnico imajo gotovo tudi politično stran te dogme pred očmi.

Papež Pij IX. je z bullo »Ineffabilis Deus« proglasil brezmadežno spočetje Matere Božje kot versko resnico. Zgodilo se je to dne 8. decembra 1854. Do tistega dneva ni bilo reba verjeti te verske resnice, šele

od tega dneva naprej je za večno zveličanje potrebna ta vera v brezmadežno spočetje.

Nova dogma nima ničesar opraviti s učlovečenjem Kristusom, kakor misli mnogo ljudi. Po katoliškem nauku pridejo vsi ljudje z madežem podedovanega greha na svet, samo Msti Božja je bila od prvega trenutka svoje eksistence izvzeta.

Stara kristjanska cerkev ni poznala tega nauka. Šele v srednjem veku se je začelo pretresati ta nauk. Slavni bogoslovci, različne svetnice in celi redovi so se strastno bojevali proti temu nauku. Doctor ecclesiae Bernard iz Clairaux, (umrl leta 1153), ki je bil že 20 let po smrti kanoniziran, Albert iz Laningen (umrl leta 1280), ki je bil zaradi svoje učenosti imenovan »doctor universalis«, veliki sholastik in cerkveni učitelj sveti Tomaž Akvinski (umrl l. 1274), sveta Katarina Sienška so bili odločni nasprotniki nauka o brezmadežnem spočetju in z njimi vred se je proti temu nauku boril ves dominikanski red.

Za ta nauk so se posebno vneli frančiškani, ki so pozneje dobili vnete podpornike v jezuitih. Ti so že na koncilu v Tridentu (od leta 1545—1563) poskušali doseči, da bi se razglasila papeževa nezmotljivost in brezmadežno spočetje Matere Božje kot dogma, a so s tem pogoreli.

Toda nehali niso in čez tristo let so svoj namen tudi dosegli.

Papež Pij IX. je pozval katoliške škofo, naj izrečejo svoje mnenje o brezmadežnem spočetju. Kakih 500 škofov se je izreklo za dogmatiziranje te dogme. Med temi je bilo 276 italijanskih škofov, drugi so bili Francozi, Španci, Portugalci in Braziljanci. Nemški in angleški škofo so bili skoro vsi proti tej dogmi.

Na podlagi teh izrekov se je papež odločil za proklamacijo te dogme, pri čemer je pa imel velik in dalekosežen političen namen.

Papež Pij IX. je proglasil to dogmo supremo suo atque infallibili

oraculo (po svojem najvišjem in nezmotljivem izreku). Papež pa leta 1854 še ni bil nezmotljiv. V zvezi temu je iz svoje lastne oblasti proklamiral brezmadežno spočetje kot dogmo, in je s tem tudi že proklamiral svojo lastno nezmotljivost. In to je bil prvi in glavni namen dogme o brezmadežnem spočetju.

Tega namena merodajni krogi niso prikrivali. Malo časa pred proklamacijo te dogme sta bila nemška bogoslovna profesorja Knoodt iz Bonna in Baltzer iz Vratislave v Rimu. Čakaje na avdienco pri papežu, sta o novi dogmi govorila s papeževim komornikom Talbotom in ta jima je rekel: »To je postranska stvar, da se proglasi brezmadežno spočetje kot verska resnica, glavno je, da to proglasi papež in ne da bi bil to sklenil kak koncil iz lastne moči, supremo suo atque infallibili oraculo, ukaže vsem kardinalom, škofom, duhovnikom in laikom, da morajo to verjeti, kar on iz lastne moči ukaže. S tem postane papež nezmotljiv, s tem je ustvarjen preudic, ki se nikdar več s sveta ne spravi.«

Tako kakor Talbot tedaj, so se pozneje izrekli tudi jezuiti, kakor priča Schraderjev spis »Pius IX. als Papst und als König.« In ta preudic je tudi odločil v vatiškem kočilu, da je ta v zvezi vsemu ugovoru in valic ljutemu nasprotovanju proglasil papežovo nezmotljivost kot versko resnico.

Proglasenje brezmadežnega spočetja za versko resnico je napravilo v katoliškem svetu prav malo vtisa. Nekateri duhovniki so ugovarjali, drugi so se vdali, češ, da stvar itak nima posebnega pomena, ogromna večina pa je ostala indiferentna. Za cerkev je to kaj bridka resnica, da je 90% vseh katoličanov popolnoma vse eno, ali je brezmadežno spočetje dogma ali ne.

Ta dogma ni cerkvi nič koristila. V grobu svetega Leonarda di Porto Maurizio so našli na pergament pi-

sano prorokovanje tega svetnika, da se bodo po razglasenju dogme o brezmadežnem spočetju krivoverci trumoma vračali v katoliško cerkev, da bo od tedaj konec vsem vojskam, vsem bojem in preprirom. Zdaj je brezmadežno spočetje že 50 let dogma, a vojskam, bojem in preprirom še dolgo ni konec, in mesto da bi se krivoverci vračali v katoliško cerkev, rase in rase prenevarno gibanje »Proč od Rima.«

Vojna na Daljnem Vstoku. Položaj v Port Arturju.

Po poročilih iz Tokija so Rusi umaknili svoje voje iz Tajankova, Ičana, Antešana in Akazake, kjer so bili koncentrirani, da bi zopet osvojili grič 203 metrov. Število posadke se je zelo skrólo in kakor se sodi, se sedaj nahaja v Port Arturju jedva še 6 do 7000 mož. Po osvojitvi 203 metrskega griča napadajo pehote, pionirji in artiljerija neprestano notranje utrdbe, dočim težki topovi obstreljujejo pristanišče in skušajo uničiti tamkaj usidrano rusko brodoge. Na vrhu 203metrskega griča, na Šušijmu in na Pališvangu se nahajajo japonske straže. Artiljerijski ogenj je v prvi vrsti koncentriran na oklopnice, potem na križarke in šele najzadnje na torpedovke in transportne ladje. Torpedovke se zelo težko zadenejo, toda ena edina granata težkega kalibra bi zadostovala, da se taka ladja potopi.

O ruskem brodogeju v Port Arturju se poroča iz Tokija:

Na »Pobjedi« je srednji dimnik poškodovan in oklopnica je do zgornjega krova pod vodo. »Pereavjet« tiči tudi do krova v vodi. »Retvizan« je močno nagnjen in njegov zgornji krov se nahaja pod vodo. »Paladej«, ki je usidrana med »Retvizanom« in »Amurjem«, se ne more natančno videti. Sprednji krov »Bajana« gori, oklopnico »Sebastopol« pa zakriva neki grič, da je zavarovana proti vsakemu strelu.

Odbit napad.

Reuterjev urad poroča: V noči dne 26. novembra se je Japoncem posrečilo zgraditi okope in nasipe pred utrdbami Erlungšan in Kikvašan. Druga dne je nato Nogi navalil na imenovane fore, a je bil z velikimi izgubami odbit. Na vzhodni fronti že skoro mesec dni ni bilo nobenih bojev, ker so Japonci koncentrirali vse svoje sile proti 203 metrskega griču, da ga osvoje.

Izpred Port Arturja se preko Fuzana poroča, da so Rusi 2. t. m. dovolili Japoncem, da se pokopali mrtvece, ki so padli v boju 26. novembra. Tudi 6. t. m. se je sklenilo enako premirje. V boju dne 30. novembra za 203 metrske grič je padel mlajši sin generala Nogija. Ker je starejši sin bil ubit pri Navčavu, je general sedaj brez otrok.

Z mandžurskega bojišča.

Iz Mukdena se javlja, da se je 6. t. m. vnel ob Putilovi gori in ob železniški progi ljut topničarski boj, ki je bil veliko intenzivnejši, kakor vsi prejšnji.

Med 3. in 5. uro popoldne je dosegla borba svoj višek. Obe armadi razpolagata sedaj z velikim številom težkih topov in često se jih tudi že poslužujeta v artiljerijskem boju.

»Lokalanzeigerju« se brzojavlja iz Mukdena: Vedno bolj dvomljivo je, da bi Japonci nameravali prijeti splošno ofenzivo. Pravi smoter njihove ponosrečene akcije proti oddelku generala Renenkampfa je težko pogoditi. Napad ob fronti je sedaj neizvedljiv, napad zapadno od reke Hun je pa iz političnih vzrokov skoro nemogoč. V zadnjem boju generala Renenkampfa z Japonci so Rusi uplenili 800 pušk.

Nemiri na Japonskem?

Po poročilih iz Mukdena se je del japonskega domobranstva poklical pod zastavo, da štiti železniško progo med Osako in Hirošimo in da

LISTEK.

Kozje molitvice.

(Iz dnevnik.)

Naš hinavski prefekt, ki bi bil najrajši kar gorak zlezal v nebesa, je imel »pravico«, da nam je odtegnil zajtrk in večerjo za več ali manj časa. Kaznovati nas je smel s klofutami in zaporom v sobi. V našem žalostnem »pobožnem« zavodu smo delali, mislili, da celo jedli in pili le po šabloni. Učenci, mladoletni neumneži, ki naj bi se tu pripravljali za zares vzvišeni duhovski poklic, so tekmovali v hinavščini, pretirani pobožnosti in so se trudili na vse načine se kolikor največ prikupiti nič manj licemerskemu »vodstvu«.

Najhujše nam je bilo pretrpeti ob času takimenovanih »kozjih molitvic«, ki so trajale tri božje dni. Oj, škoda časa! Kozje molitvice se trajale cele tri dni.

Ob polupetih zjutraj nam je zavonil star zvon s takó strašanskim grigom, da bi mogel zbuditi mrliče

na sodnji dan. Slabo oblečeni, zmruzujoči smo v mrzli kapeli molili vero, cel ducat očenašev in razno-tere molitvice, bujno pomešane s češčenamarijami. Bilo nam je neznanako dolgočasno, dokler se ni zgodilo nekaj vsaj malo kratkočasnega! Sredi mučne pobožnosti je namreč goreči gospod vodja vsial s svojega sedeža in se približal dečku, ki ni molil rožnega venca, ampak se je samo igral z jagodami svojega molka, da bi si kolikortoliko preganjal dolgčas v poseti kapelici. Čof! smo slišali, in mladi posvetnjak je imel krepko zaušnico. Zadržan je pogledal svojega »pobožnega« učitelja. Ta pa je zamahnil še dvakrat, trikrat tako virtuozno, kakor bi se bil posebej izučil za klofutarja ad majorem Dei gloriam.

Nato nas je nagovoril brunni vodja takole: »Preljubi v Kristusu! (Obtem je naš vodja zavil oči proti stropu, kakor bi hotel nepreoblečen v nebesa.) Vi ste tukaj, da povzdignete svoje duše k Bogu in da darujete Gospodu. Vaši želji (?) naj bo ustreženo. Naš premilostivi gospod (— ne knezoškof —) so nam poslali

prečastitega patra A. in že danes bo prišel svete vaje z vami!«

Po teh imenitnih besedah si je gospod vodja useknil svoj rdeči nos, pogledal kakor slabo zaklan puran proti stropu, vzel v roke listek in bral z visokim glasom in nepotrebno navduženostjo dečkom in mladenedem urni red za »pobožne vaje«.

Oj, poslušajte in strmite, pravični kristjani! Debeli očka vodja so narekovali od besede do besede:

Ob petih zjutraj na noge. Do polušestih molitve v kapeli. Potem do šest na sedem »prostov«. (Glej pozneje!) Do poluosmih sveta maša. Do četrta na devet jutranja kava in »prostov«. Do tričetrta na devet skupno branje. Do devetih »prostov«. Potem do tričetrta na deset premišljevanja. Nato do desetih premišljevanja o premišljevanju! (O sanota...) Potlej do poluosmih zajtrk in »prostov«. Do enajstih izpraševanje vesti. Do poludvajstih skupna molitev in »prostov«. Do tričetrta na dvanaest pobožno branje. Do dvanaestih izpraševanje vesti. Do poludvaj obedi in razvedrilo na tiem. Do dveh popoldne rožni venec v kapeli. Do

tričetrta na tri pouk. Do treh »prostov«. Do polušestih pobožno branje. Do štirih izpraševanje vesti. Do petih kava in »prostov«. Do tričetrta na šest premišljevanje. Do šestih premišljevanje o premišljevanju (!). Potem do poluosmih »Miserere«. Do sedmih »prostov«. Od sedmih do osmih večerja in »prostov«. Od osmih do devetih izpraševanje vesti, litanije in večerna molitev. Ob devetih spat.

Vodja je zganil svoj papirček, se je še enkrat useknil, pogledal svoje žrtve in odšel z mogočnimi koraki iz sobe.

Ubogi sužni so se žalostno pogledovali. Le razposajenec, ki ga je bil vodja pred kratkim odlikoval s klofutami, se je držal na smeh. Menda je premišljeval »premišljevanje o premišljevanjih«.

Rahlo so se odprla vrata. Dolg, dolgočasen mož z ostrimi potezami na suhem obrazu, jezuit, je prišel k nam in sedel za vzvišeno mizo. S strupenim pogledom je premeril učence.

V sobi je zavladala čudna tišina.

Vsi so čakali z napeto pozornostjo, kaj bo zdaj.

Jezuit A. je vzel majhen, bogato pozlačen molitvenik in bral z zamolklim glasom pet do šest strani dolgo molitev k svetemu Duhu. Potem je malo počakal in govoril o pomembnosti pobožnih vaj. Naposled je predaval: »O cilju našega življenja.« Povdarjal je, da ne smemo iskati sreče v malovrednih zakladih tega sveta. (!) In on ter njegovi tovariši?

Govoril je trdo, brezobzirno in vendar nekako naivno; njegova umetna prijaznost je jako vplivala na malo razsodne mlade duše. Vedno pa je motril vse svoje poslušalce in pozorno opazal vtis predavanja. Bil je jezuit, to je ud reda, ki izkorišča na vse strani slabe in dobre strani človeškega srca za sebične namene. Tri dni so trajale pobožne vaje. Vedno iznova so prsti mečkali jagode rožnega venca; vsak večer smo peli »Miserere«. Vmes je bral star mladenci iz obrabljenih knjig. Bil je to pravi klosterski vampir, obenem mežnar in »dekle za vse«, rdečelas, potuhnjen in — kajpada — nad vse pobožen! Bral nam je z dolgočasnimi,

uduši nemire v okraju Takavpian na otoku Formozi. Prva in enajsta rezervna brigada oblegajoče armade pred Port Arturjem se je premestila v Ulupu.

Novo brodovje za Daljni Vzhok.

Generalni štab ruske mornarice je 7. t. m. sklenil, da odpošlje na bojišče še tretje brodovje. To ladje odpluje iz Libave 8. ali 9. januarja. To eskadro bodo tvorile te-le ladje: Oklopnice »Imperator Nikolaj I«, »Admiral Apraksin«, »Admiral Senjavin«, »Admiral Uzakov« in »Slava«, križarke 1. reda »Vladimir Monomah«, »Minin«, »Generaladmiral« in »Aurora«, križarka 2. reda »Azija«, torpedne križarke »Abrek«, »Vojevoda«, »Posadnik« in »Poročnik Iljin« in torpedovke »Retivij«, »Rjanij«, »Viljki«, »Prozorljivi«, »Pročni«, »Prozriteljni«, »Britki« in »Brzi«.

V celom bo to brodovje štel 6 oklopnic, 9 križark in 30 torpedovk. Ti eskadri bo poveljeval ali admiral Čuhnin, ali pa admiral Dubasov.

Odlikovani generali.

Car Nikolaj je podelil poveljniku 17. armadnega kora, generalu Biderlingu in načelniku Kuropatkinevega generalnega štaba, Saharovu slabe sablje z napisom »Za hrabrost«.

Ruska križarka „Askold“ v Sanghaju

se je baje preskrbela s premogom in namerava uteti iz pristanišča, da se pridruži baltškemu brodovju.

Državni zbor.

Dunaj, 9. decembra. Poslanec Pernerstorfer je interpeliral ministrskega predsednika zaradi zakonskega načrta, s katerim bi se uredile pravne razmere med časniki in založniki, oziroma lastniki časopisov. — Naučni minister dr. pl. Hartel je odgovoril na interpelacijo posl. Žitnika zaradi jezikovnih razmer v ljudskih šolah na slovenskem Koroškem. Minister je razlagal dvojezičnost v teh šolah, kakor mu je to natvezil Palla. Po učenem načrtu bi se seveda prvo oziroma drugo leto moralo v utrakvističnih šolah vse obravnavati slovensko. In naučni minister tudi verjame, da se to res godi. V nadaljnjih šolskih letih se slovenščina poučuje tri (?) ure v tednu. Katehetje se baje na vseh stopnjah poslužujejo slovenščine na podlagi slovenskih učnih knjig. Minister je patetično vzklikal. Iz takega postopanja se pač ne more sklepati na germanizirajoče tendence. Trditev, da večina učiteljev, ki so namenjeni slovenskim otrokom ni zmožna slovenščine ali le pomanjkljivo, tudi ni resnična. (S takim skrajno tendencioznim odgovorom pač se Slovenci ne smejo zadovoljiti). — Potem se je nadaljevala debata o vladni izjavi. Za grofom Sternbergom je govoril posl. dr. Krzamač,

ki jo protestoval proti napadom na mladošolski klub, ki so se slišali tekom debate. Nadalje je zelo ostro kritikoval vlado, ki posebno Jugoslovane že mnogo desetletij zanemarlja. — Odgovarjal mu je takoj ministrski predsednik dr. pl. Körber, ki je zvrčal z vlade krivdo za sedanje razmere ter dolžil strankarsko življenje. — Končno je predložila vlada program za reformo delavskega zavarovanja in notranje uprave.

Državni zbor odgođen.

Dunaj, 9. decembra. Vlada je doživela v proračunskem odseku zelo hud poraz. Predloga o podporah in o refundaciji 69 milijonov je bila pri glasovanju odklonjena. Za vlado so glasovali le Poljaki, trije ustavoverni, en nemški naprednjak, en Rumun in en klerikalec. Takega izida ni nihče pričakoval. Vlada je na svoj poraz za sedaj odgovorila z odgoditvijo državnega zbora, a mogoče je tudi, da Körberjevo ministrstvo iz te nezaupnice izvaja posledice ter odstopi.

Dunaj, 9. decembra. V podrobni debati v proračunskem odseku je govoril k § 2 posl. Robič, ki je navedel, da je velik del Spodnje Štajerske opustošila toča in povodenj, da so vsled tega posebno kmetovalci zabredli v bedo. Neobhodno je potrebno, da se prizadetim kmetovalcem pomaga. Meseca oktobra pa so spodnješkajerske vinograde, posebno v mariborskem in ptujskem okrajnem glavarstvu hudo opustošili plazovi ter znaša škoda na stotisoče kron. — Prvih 6 paragrafov predloge je bilo nato skoraj brez debate sprejetih. Obširna debata se je razvnela pri § 6., ki govori o refundaciji. Ko je vladni predlog pri glasovanju tako sramotno propadel, vzdignil se je ministrski predsednik dr. pl. Körber ter izjavil: Z ravno kar izvršenim sklepom je spoštovani proračunski odsek nastopil pot, ki z logično doslednostjo kaže, da se razen gospodar. vprašanj tudi druge zadeve, posebno važna kulturna vprašanja na enak način izločijo iz političnega strankarskega prepira, ker se sicer popolnoma nasprotni stranke zberejo na skupnih tleh. Vlada bi to pozdravila z največjim zadoščenjem ter bi videla v tem uspešno sredstvo za ozdravljenje razmer v poslanski zbornici. Žalibog je treba za gotovo smatrati, da se je šlo danes le za nedoslednost pri tistih, ki so tako metodo odklonili. Vlada tedaj nima prav nič upanja, ako bi hotela priti s predloga na omenjeni način. Pod takimi pogoji se zdi vladi bolje, da vztraja na svojem dosedanjem potu, in četudi ji je težko, odložiti mora tudi od pomoč vsled ujm prizadetim do onega trenutka, v katerem pričakuje odločitev političnega glavnega vprašanja. Vlada bo brez odlašanja sklenila, kar se zdi primerno in potrebno.

Dunaj, 9. decembra. Ministrski predsednik je poslal predsedniku poslanske zbornice grofu Vetterju cesar-

sko naredbo, s katero se parlament odgodi. V odgoditvi vidijo politični krogi predhodnico — razpusta.

Položaj na Ogrskem.

Budapešta, 9. decembra. Opozicijske stranke so se poprijele nove taktike, češ, da tretje zasedanje državnega zbora ni bilo pravilno zaključeno. Vsled tega se nočejo udeležiti novih volitev za zapisnikarje in v odseke, temuč bodo njihovi stari zapisnikarji zasedli svoja mesta v zbornici, kar bo provzročilo že v prvi seji splošne zmešnjave. Da bi se dijaki ne udeležili demonstracij pri otvoritvi državnega zbora se je semester zaključil že danes mesto 18. t. m.

Ministrska kriza na Srbskem.

Belgrad, 9. decembra. Ker je bil Gručić s sestavo ministrstva le za ta slučaj poverjen, da ne bo treba razpuščati skupščine, kar pa se mu ni posrečilo, je kralj poveril tako nalogo Pasiću. In Pasiću se je naloga tudi posrečila ter je že sestavil zmerno ministrstvo, ki ga je skupščina voljna podpirati.

Papež in veto.

Rim, 9. decembra. Papež je izdal h konklavnemu redu novo naredbo, vsled katere se veto velesil pri volitvi papeža brezpogojno odpravi. Naredba se razglasi šele tedaj, ko bo treba sklicati zopet konklave.

Dogodki v Macedoniji.

Carigrad, 8. decembra. Turška vlada je zopet pisala poslanikom prizadetih velesil ter se izrekla proti pomnožitvi tujih orožniških častnikov. Poslaniki bodo odgovorili takoj in odločno.

Solun, 8. decembra. Turška vlada je odredila, da se večina srbskih šol v solunskem vilajetu zapre. To pomeni za srbsko narodno stvar v Macedoniji zelo hud udarec.

Ovaduštvo na Francoskem.

Pariz, 9. decembra. V zbornici je pri posvetovanju o proračunu za pravosodstvo zahteval posl. Collin, naj se postavijo sodniki, ki so zakrivali ovaduštvo, pred najvišji sodni svet. Po daljši debati, v kateri sta govorila tudi ministrski predsednik Combes in pravosodni minister Vallé, je bil Collinov predlog zavržen.

Pariz, 9. decembra. Naučni minister Chaumié je razposlal rektorjem vsenčilišč okoliščnic, v kateri graja ovaduštvo ter prosi rektorje, naj odpravijo take slabosti. Vsenčilišča naj ostanejo avtoritete za moralo, kar pa niso, ako se učitelji ponižajo za politične agente v mnenju, da ustrezajo vladi.

Dopisi.

Z Viča. Časten večer katerega so priredili učiteljstvo, Vičani, Glinčani, in Rožno dolinčani ob priliki 40letnega službovanja gospodu nadučitelju Jakobu Marnu v dvorani Travnove restavracije izvršil se je v vsakem oziru imponantno. Ob napovedani uri je bila prostorna

dvorana polna, kar nam je v najboljši dokaz priljubljenosti in dobrega razmerja med prebivalstvom in učiteljem slavljenjem. Udeležili so se tega krasnega večera g. župan Javornik z obč. odborom, predsednik kraj. šol. sveta g. Knez, predsednik učiteljskega društva g. Režek, predsednik zveze učiteljskih društev g. Jelenc, poveljnik orožniške postaje g. Kos, veselila nas je srčno tudi obila udeležba g. uradnikov iz Ljubljane, nadalje gostov iz Ljubljane, Vrhnike, Borovnice, Spodnje Siske, D. M. Polje, Skočjana i. dr. Med dincem vršili so se razni govori zaslužnemu slavljenecu in došlim gostom. Prvi je pozdravil vneti in žrtvovalni g. nadučitelj Gregorin v jedrnatih besedah došle goste in slavljenca, naštevajoč mu razne zasluge kot učitelju, vzgojitelju, očetu in prijatelju, na kar se je g. Marn ginjen prirejenega mu večera srčno zahvalil. G. župan Javornik pozdravi slavljenca v imenu občine, voščec mu željo občanov, da doživi petdesetletnico. G. Javornšek pozdravlja slavljenca kot tovariša in prijatelja, naštevši mu šolske zasluge. Nadalje govoril je g. Likar o težavah in bojih učiteljskega stanu, napija slavljenca in navzočim g. uradnikom. G. Režek pozdravlja slavljenca kot njegov prednik na šoli v Preserju. G. Bezlaj pozdravi slavljenca kot vnetega hribolazca in spretnega vodnika na Krim. Gosp. dr. R. Marn pozdravi v imenu otrok slavljenca, kot očeta vzgojitelja in napija slavljenčevi g. soprog. G. dr. Krmavner pozdravi slavljenca, napije nežnemu spolu in slavljenčevi obitelji. G. Petrovič pozdravlja slavljenca in ves učiteljski stan z željo da bi se moralo ta trudopolni in za stariše olajševalni stan še veliko bolj spoštovati kakor se ga. G. nadučitelj Stojec pozdravi slavljenca in izroča v imenu Vrhnicanov čestitke istemu. G. dr. Krmavner pozivljive, da bi bilo ta večer umestno se spomniti učiteljskega konvikta, ter je nato gospodična Čop nabrala nad 23 kron, na to se g. Režek zahvali kot tajnik društva za učiteljski konvikt za darovane zneske. G. Zabašnik pozdravi v imenu občanov in očetov slavljenca. Ob prijetni družbi, veselim petjem in dobri kapljici nam je noč prehitro minula in smo se že že v jutro razšli z vsklikom na slavljenca:

Bog ga živi še mnogo let
In mu daj petdesetletnico doživeti!

Iz Kamnika. Čitalnica priredi dne 11 t. m. predstavo ljudske igre »Marijana, uboga žena iz ljudstva«. Čitalnica se ni strahla stroškov in si je nabavila popolnoma novo dekoracijo, katero je naslikal domači umetnik g. Koželj tako izborna, da gledalec ne more misliti, da ima pred seboj mal gledališki oder. K uspehu bodo pripomogla tudi marljivost in vestnost naših vrlih dijetantov, ki pridno to težko, času primerno igro studirajo in skušajo, pri kateri smo bili navzoči, nas je prepričala, da bomo imeli v nedeljo večer užitek, kakršnega nam Čitalnica že dolgo ni nudila.

Iz Železnikov. Ker je bilo preteklo soboto tako všeč ljudem, da smo Renoveca in Štrajnarja umili, je to dobro znamenje. Danes pa naznanjamo, da bode izpraznjena služba komija v konzumu. Kdor zna vino krstiti, lahko prosi, vendar imajo prednost tisti, ki znajo dobro poseči v »ladelček«. Nam Železnikarjem se zdi čudno, da so v našem trgu ljudje, ki gospoda okrajnega glavarja kličejo na pomoč zoper pošto in orožnike. Pa saj se spoznamo, kdo piše! Čudno se nam tudi zdi, da imamo take ljudi v Železnikih, ki zagovarjajo selškega župnika, kateri je res rekel

na nekem shodu, da bodo šli z vilami in nožem nad liberalce. Ta govorica se je čula takoj tisti ponedeljek, ko je bil prej v nedeljo shod na Česnjici. Raznesli so to klerikalci sami. Gosp. nadučitelj Sonce je bil silno hud, ker je bilo v »Narodu«, da je to rekel župnik Rožnik iz Sele. Kaj se jezi na to Sonce, saj on ne ve o tem ničesar, ker ga na tistem shodu ni bilo. Vpraša naj le take, ki so bili in niso lažniki. Priče so, in če bode treba, bodo morale povedati, kaj je rekel Rožnik. Naj ne misli pa g. Sonce, če je na Česnjici pri Čoču kuhan in pečen, da se ga bomo tukaj zato bali. Sploh naj on le lepo molči, da ne bode treba jasneje o njem spregovoriti. Domačin.

Iz Krškega. V soboto dne 3. decembra smo izročili zemlji v naročaj nepozabnega kolega Naceta Rozmarna. Nemila smrt ga je izrgala iz naše sredine v najlepši moški dobi. Pokojnik je bil blaga duša a je postal nekakšna žrtev razmer. Nikoli ni mogel dočela pozabiti krasne Gorenjske, odkoder ga je kruta usoda vrgla na drugi konec Kranjske v kraj, kateremu se ni mogel privaditi. Bolehal je ves čas svojega bivanja na Dolenjskem, dokler ga ni rešila smrt trudapolnega življenja. K pogrebu se je zbrala ogromna množica ljudstva, kar pač jasno kaže, da je bil pokojnik vobče priljubljen in spoštovan. K zadnjemu počitku ga je spremilo tudi okroglo petdeset učiteljev, za naše razmere prav velikanska številka. Ugoden mož mi je rekel po pogrebu »Ko bi imeli učitelji svoji izobrazbi primerno plačo, bi s tako organizacijo lahko daleč nadkrijevali druge stanove.« Na grobu so mu zapeli učitelji-petci zadnjo pesem v slovo, g. nadučitelj Iv. Malnarič pa se v krasnih besedah poslovil od njega v imenu žalnajoče rodine in njegovih ožjih prijateljev. Učitelji padajo v prezgodnji grob: list za listom. Vsak vzame s seboj zadoščenje, da je deloval za narod do zadnjega diha, a vsak umre tudi s prepričanjem, da je delal napol zastoj, saj si mora vsak izmed nas v prostih urah služiti kruha, katerega nam sicer primanjkuje.

Strelice iz selške doline.

Občinski odbor v Selcih je izvolil v krajni šolski svet na novo dva najbolj zagrzvena nasprotnika šole in učiteljev. Razboriti Prevo iz Studenega in Rant Janez iz Dolenje vasi. Ta dva moža sta najbolj delovala proti tretjemu razredu v Selcih. Vidite Selčani, kako župnik Rožnik (komandant v občinskem odboru) za vašo šolo nalaže take ljudi volji, ki so proti tretjemu razredu, za katerega ste se o priliki komisije domalega vsi izrekli. Le glejte na prste tem črnim ptičjem, da vam ne bodo odključali tretjega razreda.

Enoglasno so glasovali pri občinski seji v Selcih za obdačenje na žganje in pivu. Ta »eni glas« je bil Tomaž Rožnik, župnik v Selcih. Občinski odbor naj v eni prihodnji seji sklene, da bodo po farovih vino obdačili, pa se bode videlo, da bi ta davek precej nesel, ker po farovih največ vina iztočijo.

V četrtek je Rožnik upešljal možko Marijino društvo. Število je bolj pičlo, pa Rožnik je zadovoljen. Radovedni smo, koliko se bodo ti možakarji v Marijini družbi poboljšali. Neki kmet je rekel: Kdor se zapiše v Marijino društvo, pokaže,

Dalje v prilogi.

enakomernim glasom, mi pa smo topo gledali predse.

Kadar smo izpraševali vest, smo sedeli pri svojih mizah. Glave smo podpirali z obema rokama, kakor bi premišljevali bogve kaj kočljivega. Kmalu pa smo pogledavali steno, potem strop, nato čevlje, grizli smo nohtove — vse vsled dolgega časa. Vsake tri minute smo izpuščali glasne vzdihle. Koliko pobožnosti moreš pokazati v enem samem vzdihljeju!

(Gospod prefekt Janez je znal posebno lepo in pobožno vzdihovati — pa tudi prav imenitno klofutati!)

»Prostega časa« pa nismo uživali nobenega. Kadar smo imeli po navodilu »prosto«, nam je vselej oni jezuitarski vampir bral kaj dolgočasnega. Govoriti nismo smeli vse tri dni ničesar med sabo.

Famozni pater A. nas je »kratkočasil« še s sedmimi predavanji. Govoril je »o grdobih greha po zgodovinskih kaznih, o peklenskih mukah, o premišljevanju smrti, o premišljevanju poslednje sodbe, o Kristusovih naslednikih, o čuvstvih ob sprejemu svetega obhajila in o božji usmiljenosti.«

Menda ni treba še posebej poudarjati, da je predaval posebno lepo o peklenskih mukah...

»Če bi bila zemeljska krogla iz demant«, je dejal, in le vsakih tisoč let bi priletela ptičica in bi s svojim kljunčkom le nekaj minut kljunčala na njej — kako strašno dolgo bi potrebovala, da bi razkljuvala zemljo v prah! Pa tudi ta večnost bi bila le neznaten del peklenske večnosti! In če bi vsakih sto let lezel mravljinček čez največjo in najtršo skalo našega planeta in bi Bog prokletim obljubil, da jim prenehajo muke takrat, kadar bo vsa ona velikanska trda skala zmleta pod nogami mravljinca v prah — o, kakšno veselje bi zavladalo v peklu in kako potrpežljivo bi prenašali grešniki vse grozovite muke!

Vsi smo ob teh besedah že čutili peklenski ogenj na koži in smo trepetaje gledali v tla.

Tiho kakor maček je odšel jezuit, vesel, da je tako imenitno vplival s svojo govorenco. Mi pa smo bili v resnici razburjeni...

Tretji dan je bila generalna spoved. Nekatere od nas so izpove-

dovali fanatični duhovniki po dve uri in še dalje. Zlasti se je odlikoval suhi jezuit. Za pokoro smo dobivali cele litanije, poleg tega najmanj pet očenasev in češenasmirij in kaj vem kaj še vse, in vse to tri tedne vsak dan trikrat.

Vsi trudni od pobožnih molitvic niti nismo čutili, koliko dragega časa smo potratili z brumnimi frazami. Tako izmučen človek privoli v vse. In zdaj naj kdo ne razume, kako so mogli osvoboditi jezuiti to in ono bogato žrtev!

Beseda o kritiki.

(Dalje.)

Tudi v literaturi se delajo s psevdorazlikami vsakovrstne zmešnjave. Kolikrat se na pr. govori o realizmu in o idealizmu. To je sam humbug. Kar se danes imenuje realizem, je ob drugem času ali pri drugem narodu imenovano idealizem. Če je realist tisti, ki upošteva le to, kar eksistira, potem je vsak idealist ob enem tudi realist, ker so zanj ideje nekaj realnega. V tem slučaju je potem vsak človek realist, tudi najhujši skeptik, ker smatra ta vsaj

svoje dvome za nekaj dejansko obstoječega tudi če drugače že ničesar na svetu ne verjame.

Ako je realizem tisto naziranje, ki smatra le to kot realno, kar fizično eksistira, vse psihično pa smatra kot navideznost, potem je imenovanje realizem že celo neumestno, kajti tako naziranje ima že davno svoje ime, imenuje se namreč materijalizem.

V literaturi in sploh v umetnosti se navadno pravi, da predstavlja realisti vse stvari tako, kakor so v resnici, idealisti pa tako, kakor bi morele biti, ali kakor on želi, da bi bile. Pa tudi to ne drži.

Vzemimo na pr. kako sliko. Na kaj se oziramo pri estetični sodbi o tej sliki? Prvič na to, kaj predstavlja, drugič pa na način, kako je stvar predstavljena. Uvažuje se torej le predmet, ki je naslikan, in kakovost slikanja samega. Kaj je na teh stvareh realističnega in kaj idealističnega? Na naslikani predmet se to razločevanje ne more nanašati, kajti v tem oziru se gre le za to, če je predmet prav naslikan ali ne, naj je bil predmet že vzet iz narave ali naj je plod umetnikove fantazije. A tudi kar se tiče načina sli-

kanja ne more priti ne realizem ne idealizem v poštev. Slikarji vseh časov so se vedno trudili, da je vse, kar so naslikali, bilo tako, kakor je v resnici, oziroma tako, kakor so oni videli, da je ali da bi moglo in moralo biti, če bi eksistiralo. Iz tega izhaja, da so sploh vsi slikarji kar se tiče hotenja realisti ali naturalisti ali impresionisti ali kakov se že hočejo imenovati.

Čemu torej to razlikovanje med realizmom in idealizmom?

Kar se tiče predstavljanega predmeta samega, je razločevanje po realizmu in idealizmu tudi popolnoma neumestno.

Umetnik vzame lahko predstavljeni predmet iz višje ali iz nižje sfere interesov. Ako bi se hotelo smatrati kot domeno realizma predmete nižje sfere, bi bilo to smešno, kajti predmeti višje sfere niso nič manj realni, od predmetov nižje sfere. In kje bi bila meja, če bi se hotelo tako razločevati?

Ali je morda realist tisti, ki predstavlja samo senčate strani življenja, samo družabne in osebne slabosti, le zlo in nesrečo? V tem slučaju je izraz realizem dvojna laž, zakaj prvič niso vse strani življenja nič manj realne,

da je baba. To je za babe! Rožniku je nekdo rekel, ko mu je prigovarjal za vstop: Jaz ne upam biti zato nič boljši, žena se je vpisala lani, pa je letos še bolj »leht«. In res tožijo mošje, da so ženske bolj sitne, če so v Marijini družbi. In same »vandeht« jim grede po glavi in samo za mase bi nosile.

Tercijalke so na Šmaren (v četrtek) kar norele, ko so slišale, da pride škof k upeljevanju moške Marijine družbe. Iz zvonika v Selcih se v ta namen obesili dolge zastave. Bog pa je obrnil. Ponoči je veter vse zastave razmetel. Silen dež in veter sta sabrala, da ni škof prišel k zolesev preobražat v Selce. Selce pa vseeno še stoje, če ga prav ni bilo.

Izpred porotnega sodišča v Ljubljani.

Četrti dan.

Razprava se prične ob 10. uri. Predvsem prosi dr. Krisper, da naj se konstatira, ali je prišel dr. Barzal iz Trsta ali ne.

Predsednik: Še ni prišel, a sedaj sem dobil telefonično poročilo, da pride ob pol 12. uri s brzovlakom.

Dr. Krisper: Prosim, da se to protokolira.

Pokliče se nato priča dr. Martinolich in predsednik ga pozove, naj pove, kar ima povedati v slučaju Porra.

Dr. Martinolich pripoveduje, da je vpsal Cerić 1. septembra 1900 ponudbo Porrovo, ki se je glasila ugodno za Porra. Na podlagi te ponudbe je družba izdala polico. Ker pa tekem 60 dni ni Cerić inkasiral premije, smo polico poslali, tako nadaljuje, na centralo nazaj. Izraz »polico placirati« se nanaša samo na teh prvih 60 dni. Nato je Porra zopet preiskal zdravnik in mu zopet naredil ugodno spričevalo. Vseled tega smo pisali Ceriću, naj inkasira premijo, če hoče, da se bo polica reaktivirala, kakor je to predpisano. Centrala je pa to odklonila. Sploh pa nam je prepovedano zavarovati bolne ljudi.

Nato predloži priča dopise od »Assicurazioni generali«, »I. ogrske zavarovalnice«, »Dunajske zavarovalnice« in »R. unione adriatica«, v katerih se razpravlja pomen besede »placirati«.

Dr. Krisper zahteva, da se najprej predlože ti dopisi zagovornikom v vpogled.

Dr. Rybář se pridružuje temu predlogu in pravi, da to pač nima nobenega pomena, ker tudi inkaso te police ni bil pravilen, kar sta potrdila zdravniška izvedenca. Nadalje navaja dr. Krisper: še kot daljni razlog to, da sta se izvedenca poklicala na izrecni predlog dr. Martinolicha, oziroma zastopnika družbe.

Dr. Tekavčič: Prosim, da se ta dopis takoj prečita, da bodo izvedenci vedeli, kako razlaga priča ta pojem »polico placirati«.

Predsednik: To sta že itak slišala.

Dr. Krisper: Še enkrat protestujem v smislu kaz. pravnega reda, da bi se to preditalo. Sicer so pa ta mnenja oddana od družb, ki ne špekulirajo tako, kakor »Mutual«, ki dovoljuje, da se ljudje zavarujejo in polico prevzame pa drugi. Sicer je pa v tem slučaju dajal družbam informacijo sam dr. Martinolich in bomo že videli, če je to mnenje vredno ali ne, da se prečita.

Predsednik nato pokaže dr. Martinolichu prospekt družbe »The Mu-

tu«, ki ga je predložil dr. Krisper, in ga »vpraša, kaj je to. nakar priča pove, da je to pač družbin prospekt, da pa ne velja več od leta 1895.

Dr. Tekavčič: Povejte, g. doktor, zakaj ste zahtevali, da se premija plača.

Priča: Samo v zavarovanje, ker ne more biti prej govora o reaktiviranju police, dokler ni premija vplačana.

Dr. Tekavčič: Ali ste res prosili po Gorupu Grebenco za posojilo?

Priča: Naj to razložim. Še predno smo izvedeli o postopanju Grebence, sem enkrat pripovedoval Gorupu, da bi rabil za svojega brata, ki misli priti v trgovino, posojilo kakih 5000 K. Ta mi je rekel, da se Grebenc peča tudi s takimi posli. Po mojem mnenju pa Gorup potm sploh ni govoril z Grebencem o tem.

Gorup: Jaz sem mu to povedal. Cela stvar se je pa vrtila, ko sta še prišla raziskovati okoli.

Priča: Meni ste pa rekli, da ne.

On laže.

Rybář: Ker pravite, g. doktor, da je Gorupova trditve laž. Vam povem, da je meni isto povedal g. dr. Abram, s katerim se je Grebenc posvetoval o celi stvari še isti dan.

Grebenc: Gorup je prišel k meni in mi je rekel, da naj posodim dr. Martinolichu 5000 K, ki jih rabi ta za svojega brata, a jaz sem rekel, da se bom posvetoval še o tem s kom. Dr. Abram mi je pa to odsvetoval. Vse to je bilo po Pečkovi smrti, ko so že preiskovali v Laščah.

Sicer pa advokat v Trstu povsod lahko dobi denar na posodo.

Dr. Martinolich predloži potem izjavo Gorupovo, v kateri pravi slednji, da ni govoril nič z Grebencem o posojilu. Gorup izjavi, da mu je bila ta izjava superflua.

Dr. Tekavčič: G. dr. Martinolich, ali Vas ni enkrat hotel pooblastiti s izterjanjem neke terjatve?

Priča: Da, a jaz sem to odklonil.

Nato se zaprižeta kot izvedenca gg. Röger od »Assicurazioni generali« in Hudovernik od »Donau«, da bodeta izrekli svojo mnenje glede izraza »polico placirati«.

Dr. Krisper predlaga, da se seja za toliko časa prekine, da se izvedenca iz vseh spisov informirata. Sodišče ugotovi temu in predsednik prekine razpravo za pol ure.

Pričetkom razprave se zasliši dr. Barzal, preiskovalni sodnik iz Trsta, ki je vodil preiskavo v tej zadevi glede Gorupa. Priča pravi, da je Gorup pri njem govoril popolnoma jasno in ne zmedeno. Gorup je pri vsakem zaslišanju jokal in kakor se priči zdi, iz kesa.

Grebenc, pripoveduje priča dalje, se mi je takoj od začetka ustavljal. Pritožil se je tudi na predsednika deželnega sodišča, da raj se preiskava izroči kakemu drugemu preiskovalnemu sodniku, a ta pritožba je bila odbita in se je dalje vršila preiskava popolnoma mirno.

Predsednik: Dalje se Vam očitaj, g. doktor, da ste preiskavo zamenjali in niste zaslišali Vdoviča in Žučka, dasiravno sta bila oba že skrajno bolna, o pravem času.

Temu nasproti, pravi priča, moram poudarjati, da se mi ni zdelo tako važno zaslišati teh priči in tudi ni preiskava še tako daleč napredovala, da bi jih mogel zaslišati še pred njuno smrtjo.

Nadalje vpraša predsednik pričo, naj razloži, v kakem razmerju stoji k dr. Martinolichu, ker si je on baš njega izbral za preiskovalnega sodnika.

Dr. Barzal: To je stvar dr. Martinolicha, če ima zupanje. Drugače ne stojim z njim v nobeni ožji zvezi.

Nato so se stavila tako od strani državnega pravdnika, kakor od strani zagovornikov še nekatera pojasnjevalna vprašanja na dr. Barzala in s tem je bilo njegovo zaslišanje končano.

Izvedenca gg. Röger in Hudovernik, ki sta bila zaslišana nato glede tega, kaj pomeni izraz »polico placirati«, sta izjavila, da po tem, kar sta razvidela iz cele korespondence med gen. agenturo »The Mutual« in Trstu in pa g. Cerićem, morata izjaviti, da to ne znači nič drugega kakor spraviti jo na vsak način v denar.

Dr. Krisper predloži spričevala županstva in župnega urada v Velikih Laščah glede Žučka, Pečka in Vdoviča, v katerih so vsi trije označeni kot pošteni in resnicoljubni ljudje.

Po vsem tem prečita predsednik vprašanja, ki se stavijo porotnikom glede vseh treh obtožencev. Vprašanj je enajst glavnih in vsebujejo v glavnem to, ali so obtoženci krivi hudodelstva goljufije, oziroma poskušane goljufije in napeljevanja k goljufiji. Dr. Krisper in dr. Rybář predlagata dodatna vprašanja k vsem vprašanjem v tem smislu, ali se je pripetila obtožencem kaka smota, ki jim ni dala videti, da je to, kar de-

lajo, hudodelstvo. Državni pravdnik se protivi temu predlogu in sodni dvor ga odkloni.

Nato da besedo g. dr. Rogini kot zastopniku državnega pravdnictva, ki prične govoriti za obtožbo naslednje: Častiti gospodje porotniki!

Poskušal bom, čisti gospodje porotniki, kolikor mi bo to mogoče, ponoviti vse dokaze, katere ste slišali v tej razpravi dvorani, poskušal bom ponoviti vse one dokaze, ki govorijo za to, da so današnji obtoženci opravičeni obtoženi.

Skoro vsak človek želi, da bogat postane. Toda drugo je vprašanje, po kakih potih se pride do premoženja! Večkrat se misli, da ni nič posebnega, ako se ne napravi škode, osobito tudi to, da ima zavarovalnica manj škode, ker je bogata.

Tako je velikokrat mnenje, ne rečem sploh, ampak govori se mnogokrat tako. Govori se tudi, da je neka ljubljanska familija postala po zavarovanju bolnih ljudi bogata. Jaz ne vem, koliko je na tem resnice, ali govori se tako.

Jaz sem to samo zato povedal, da uvidite gospodje porotniki, da se najdejo ljudje, kateri mislijo, da so tako stvari dovoljene in gospodje porotniki, slišali smo tudi, da so današnji obtoženci v nekako svezgo prišli s takimi govoricami. Brali smo, da se je pred približno dvema leti iz Londona telegrafiralo in da so to brzojavko prinesli graški listi in ta telegram se je tudi našel pri hišni preiskavi Grebencovi, da se je prišlo v Italijo na sled fini družbi, katere se je pečala s zavarovanjem bolnih ljudi. Seveda gosp. Grebenc ni bil v svezgi s to družbo, ker tudi nobeden Italijan ni, to poudarjam izrečno. V zvezi je le toliko, da je g. Grebenc tudi na podoben način s pomočjo g. pl. Cerića in g. Gorupa, katere sta oba agenta družbe »Mutual«, delal na to, da skrbita za ljudi, kateri se zavarujejo in da ima tudi on na ta način pravico do neke gotove provizije.

To vse je dovoljeno, dokler se hodi po poti poštenosti; kadar se pa prestopi ta pot poštenosti, smo na poti goljufije.

To, kar jaz trdim, je, da so izgubili g. Grebenc, g. pl. Cerić in g. Gorup pravo pot in to pri vseh slučajih, kateri stojijo pred obtožbo, da so torej zašli na pot goljufije. Dolži se g. pl. Cerić, da je on zavaroval Brasa v Gorici, da je zavaroval Žučka v Ljubljani, da je zavaroval Vdoviča v Ljubljani, da je zavaroval Pečka v Novem mestu in da je pri vseh teh slučajih tako postopal, da so zavarovanci drugače napovedali svoje preboleznosti, da jim je rekel, to morš zanikati, to morš zamolčati.

To se torej njemu očita.

V drugem slučaju se mu zopet očita, da se mu je posrečila goljufija v toliko, da je dotično zavarovanje poskusil. V dveh slučajih se mu je torej posrečila goljufija v toliko, da bi se izdale na podlagi zavarovalnih ponudb police. Slučaj je to zapretil. V vseh drugih slučajih so se pa izdale na podlagi ponudb, ki so bile neresnično izpolnjene, police.

G. Grebencu se pa očita, da je on napeljal g. pl. Cerića k temu, da je Žučka, Vdoviča in Pečka zavaroval, in sicer to na ta način, da je pripeljal te ljudi, ki so se dali zavarovati in ki so napačno izpovedali, in sicer tako, da bi tudi on lahko dobil zavarovalno vsoto, torej da se police niso glasile na ime dotičnega zavarovance, temveč na ime prinesitelja.

S tem se torej trdi, da je na te vplival s poukom, da se je tudi zastran koristil zmenil s Cerićem in da je tudi dotične police vzel.

Potem se mu glede slučajev Müller očita, da je on sam neposredno delal na tak način. Tudi v tem slučaju je bil agent g. Gorup, toda tu je stvar drugačna. G. Cerić je vedel, da bo treba nekoliko zvijačno postopati, g. Gorup pa je bil v tem slučaju popolnoma v dobri veri, on je bil prepričan o tem, da je Müller popolnoma zdrav in ga je tudi peljal k zdravniku. Tu je Gorup neposreden storilec. On ni vedel, da ima g. Grebenc v tem slučaju poseben namen in ga je torej peljal popolnoma nedolžno k zdravniku. V tem slučaju je torej g. Grebenc postopal tako, da je tudi Gorupa premostil.

Gosp. Gorup je končno obtožen, da je na ta način vplival na zdravnike in da jih je na ta način v zmotu pripravil pri zavarovanju Bizjaka in g. Grebenc kot sokrivo, češ, da je preskrbel zavarovanje, ker je tudi v tem slučaju dajal navodila Gorupu, kako naj pouči Bizjaka, da se bo vedel ta obasati pri zdravniku.

Govoril sem o zmoti, o škodi, o zvijači in to zaradi tega, ker stoji vse to v vprašanjih, katere je stavilo sodišče na Vas.

To je uvaževati, in to je toliko važno, ker so zdravniki v zmotu pripravili, to so osebe, katerim ni bila škoda v prvi vrsti namenjena, to

je v slučaju Bras, v slučaju Müller in tako tudi v drugih slučajih, torej vse zdravnike, da niso mogli oddati pravo svoje mnenje, v drugi vrsti pa tudi družbo v zmotu pripravili s tem, da so pisali ponudbe, na katerih so bili neresnični rezultati zdravniškega preiskovanja, kakor da bi bili ti ljudje zdravi in je bila družba na ta način prevarjena.

Častiti gospodje porotniki! Če Vam dokazem, da so vsi ti res krivi v smislu stavljenih vprašanj, morate odgovoriti na vprašanja z »da«.

Glede vsakega posameznega slučaja hočem še posebej izjaviti in poseben dokaz doprinesti.

Eden glavnih znakov goljufije je, da ima kdo namen meni škodo povzročiti, tudi kako škodo povzročiti zavarovalni družbi.

Vi ste slišali, da se lahko zavaruje na življenje in na smrt. Ko umrje dotični, dobi denar njegov dedič ali dotična oseba, ki je v polici omejena, ali pa tiista oseba, ki pride k zavarovalni družbi, katere izplača potem zavarovalno svoto.

Zavarujemo se lahko na življenje, na takomenovani mečani zistem, n. pr. tako, da dobimo izplačano zavarovalno svoto, ako doživimo 60 let, ali pa ako zavarovavec prej umrje.

Principi zavarovanja so naslednji: Družbe so uprizorjene na poizvedbah na podlagi statističnih datov in na ta način se je našlo, da ima vsak človek pred seboj še neko gotovo srednjo dobo. Seveda se ti podatki naslanjajo na več tisoč ljudi. S tako srednjo dobo se sme računati samo pri ljudeh, ki so popolnoma zdravi. Glavni pogoj zavarovanju je torej, da je človek zdrav, ko se zavaruje.

In če kdo ve, da dotični, ki ga zavaruje, ni zdrav, potem smemo reči, da je računal takole: Ta človek bo umrl prej, predno mu je po srednji dobi določeno in bom prej zavarovalno svoto izplačano dobil. Tak človek je imel torej namen, da naj družba škodo trpi. Za goljufijo zadostuje namen, da naj bi kdo drugi škodo trpel.

Sedaj hočem preiti na posamezne slučaje in jih hočem kronološko navesti.

Prvi je Feruzzio Bras, katerega se je skušalo zavarovati v Gorici 1. 1900. Takrat je prišel g. pl. Cerić v Gorico in tam vprašal Leopolda Cozzija, če ne pozna v Gorici kakoga človeka, ki se da zavarovati. Ta mu je odgovoril: Ja, poznam jih že, toda so taki, ki niso pripravljeni za zavarovanje, ker so bolni. Med drugimi mu je imenoval tudi Feruzzio B-asa. Cozzi je izrečno povedal g. Ceriću: »Ta je bolan«, on pa je šel z njim k dr. Gregoriču in dobil tam spričevalo.

Sprejeli ga sicer niso, ker je zavarovalna družba prej poizvedovala, kaj je s tem človekom in je izvedela, da je tuberkulozen. Dr. Gregorič je rekel, da bi ga ne bil za zdravega spoznal, če bi bil to vedel. To zavarovanje se torej ni posrečilo, samo poskusilo se je. Bras je tudi na jetiki umrl.

Drugi slučaj je Karl Konrad Müller.

21 let star fant z Dunaja, sin sestrčne gosp. Grebence, prišel je v Trst in se je dal zavarovati. Slišali ste, da je faktično tri mesece nato za jezik umrl. Da je pa bil že takrat jetičen, ste slišali zdravnike. Slišali smo pa o tem tudi še druge priče.

Priča njegov brat pravi: Da, jaz sem že leta 1901 znal, da je moj brat slab na prsih, vedel sem, da je hodil k zdravnikom. Isto so izpovedale tudi druge priče.

Torej je brezdvomno, da je bil tedaj Karl Konrad Müller že bolan. Sedaj je samo vprašanje, ali je gosp. Grebenc vedel za to ali ne.

G. Alojzij Grebenc se je v tem oziru zagovarjal tako, da je bil pravzaprav njegov namen, da bi se natančno izvedelo, ali je fant zdrav ali ne. Vi ste slišali, da se je zdravniku reklo, da sta rekla on in mati, da ni bil nikoli pri zdravniku, da ga ni nihče zdravil. Če hočem vedeti, ali sem zdrav ali ne, bom gotovo zdravniku povedal, kje me kaj boli in da mi je drug zdravnik že rekel, da imam jetiko. Postopalo se je v tem slučaju in pri vseh drugih na zvit način. Prevaral pa v tem slučaju g. Grebenc ni samo zdravnika, temveč tudi Gorupa.

Tretji slučaj je Žuček, in pri tem se je istotako postopalo, samo da sta bila Grebenc in Cerić domenjena. Tu bi moral Cerić v Velikih Laščah dati preiskati Žučka, isto se pa zahteva tudi pri slučaju Peček in Vdovič. O vseh teh smo slišali, da se je po Velikih Laščah govorilo, kako so bolni, o teh je vedel to Franc Grebenc in da bi tega ne vedel Alojzij Grebenc, to je izključeno. Dr. Portik in dr. Schiffrer nam pripovedujeta, da sta te jetične ljudi že dve leti pred smrtjo zdravila. Torej se je moralo vplivati na zdravnike in se je

tudi, pregovorila sta pa tudi zavarovance, da so napačna imena najo vedali.

Antona Bizjaka ste itak sami videli in torej lahko sediti sami, ali je jetičen, ko vendar zdravniki pravijo, da se je letos še zboljšal. Ta nam je sam povedal, da so ga pregovorili in premotili, da je neresnec govoril. Dr. Xydias ga je zdravil. On ni vedel nič o drugem zavarovanju na 20000 K, istotako pa tudi agentura ni vedela, da ga je Grebenc zavaroval.

Tako ponavlja gospod državni pravdnik vse slučaje po obtožbi in konča svoj govor s tem da predlaga, naj porotniki pritrdijo vsem vprašanjem.

Za g. državnim pravdnikom prime za besedo g. dr. Tekavčič, kot zastopnik zasebne udeležence, zavarovalne družbe »The Mutual«. V sledečem podajamo njegova izjavanja v glavnih potezah:

Najprvo poudarja gosp. govornik nasproti gg. porotnikom težavnost njihove današnje naloge in izraža up, da bodo isti izrekli pravično sodbo. Za tem navaja, da očitanja, ki so se izrekla nasproti družbi »The Mutual«, češ, da ona preganja današnje obtožence, niso utemeljena, in da je družba ko so prišle te velike sleparije na dan, obtožencem ponudila roko v spravo, kar so pa oni odklonili. Posledica tega je bila seveda ovadba in sodnijska preiskava. Kar se tiče slučajev Müller in osobite škode ki je nastala družbi s tem, izjavlja zastopnik družbe, da ta tudi v slučaju obsojence ne bo zahtevala od g. Grebence nikakega povračila. Za tem pojasnjuje, da družba »The Mutual« ni akcijska družba, temveč, da se njen kapital in dobiček razdeli med zavarovance, iz česar sledi, da bi bili isti na Kranjskem obično oškodovani, če bi se bila današnjim obtožencem posrečila njihova sleparija. Poudarja nadalje, da gosp. dr. Martinolich nikdar ni imel namena odtegniti se razpravi, nasprotno se je pokazalo pri njegovem zaslišanju, kako temeljito je pojasnil vse slučaje in so bili torej vsi napadi iz zagovorniške klopi na njegovo osebo neutemeljeni. Neumestni in edino le na efekt proračunjeni bili so tudi nekelegijalni osebni napadi na govornika samega, katere mora s tem najodločneje zavrniti. Slišal sem, pravi, iz nekih ust besedo »Geschäft ist Geschäft«. To je resnica, toda le poštena kupčija je »Geschäft«, v mnenju tega izreka, ne pa zvijačna špekulacija na notorično jetične ljudi. Se celo zdravnike se jim je posrečilo preslepiti in ravno v tem tiči zvijača. Vseled tega po mojem mnenju ni mogoče oprostiti današnjih obtožencev, osobito pa gosp. Grebencu ne, ki bi bil družbo znatno oškodoval, ker so od njegovih petih zavarovancev v teku treh let umrl štirje. Kaj takega pa vendar ne more biti slučaj. G. Grebenc se je na ta način izbral okoli sebe celo bolnišnico, same kandidatke smrti.

Govornik priporoča nadalje milosti porotnikov za g. Gorupa, omenja pa, da sta g. Cerić in Grebenc absolutno kazniva. Glede dokazov se sklicuje na izjavjanja gosp. državnega pravdnika. Kaka škoda — tako nadaljuje — bi se pripetila družbi, če bi ne bil gosp. dr. Martinolich prišel še v pravem času celi slepariji na sled. G. Grebenc bi postal, če bi šlo še nekaj let tako naprej, naravnost milijonar.

V velikolaškem okraju je bilo občeznano, da so bili vsi: Žuček, Peček in Vdovič jetični in tudi Grebenc je moral to vedeti. Poseben karakteristično je pa to, da je Bizjak v svoji poštenosti pustil svojo polico takoj stornirati in podpisal izjavo, da odstopi popolnoma, ko se mu je reklo, da ga radi boleznini ne marajo več imeti zavarovane, gospod Grebenc pa tega ni hotel storiti.

V posamezne slučaje se ne bom spuščal, to je preskrbel gosp. državni pravdnik, samo prav na kratko bi omenil par stvari. Slučaj Porra je po mojem mnenju sedaj popolnoma pojasnjen in se ne more g. dr. Martinolich očitati nobene nepravilnosti v njegovem postopanju. Glede slučajev Bras bi si dovolil opozoriti samo na to, da je g. de Cozzi res rojen Italijan; ali pa bodete iz tega že sklepali, da je prišel po krivem? V Pečkovem slučaju poudarjam, da je Pečka na smrtni postelji začela peči vest, katero je pa g. Grebenc potolažil z novo brezvestnostjo, namreč s tem, da ga je podkupil z 2000 K, kar je priznalo. Kar se tiče pretilnih pisem, je rekel gosp. Grebenc, da sumi Peterlena, da je pisal dve. To je pa rekel samo za to, da bi omajal njegovo verodostojnost.

Danes, tako končuje govornik, bimo tu boj, ne boj v interesu družbe, marveč boj v imenu poštene kupčije, v imenu užaljene javne morale in ta boj, častiti gg. porotniki je pravičen. S tem končam.

Kot prvi izmed zagovornikov se oglasi g. dr. Krisper. Uvodom svoje govor omenja ta, da vrgled njegovega kolega g. dr. Rybářa opominja k

tudi, pregovorila sta pa tudi zavarovance, da so napačna imena najo vedali.

Antona Bizjaka ste itak sami videli in torej lahko sediti sami, ali je jetičen, ko vendar zdravniki pravijo, da se je letos še zboljšal. Ta nam je sam povedal, da so ga pregovorili in premotili, da je neresnec govoril. Dr. Xydias ga je zdravil. On ni vedel nič o drugem zavarovanju na 20000 K, istotako pa tudi agentura ni vedela, da ga je Grebenc zavaroval.

Tako ponavlja gospod državni pravdnik vse slučaje po obtožbi in konča svoj govor s tem da predlaga, naj porotniki pritrdijo vsem vprašanjem.

Za g. državnim pravdnikom prime za besedo g. dr. Tekavčič, kot zastopnik zasebne udeležence, zavarovalne družbe »The Mutual«. V sledečem podajamo njegova izjavanja v glavnih potezah:

Najprvo poudarja gosp. govornik nasproti gg. porotnikom težavnost njihove današnje naloge in izraža up, da bodo isti izrekli pravično sodbo. Za tem navaja, da očitanja, ki so se izrekla nasproti družbi »The Mutual«, češ, da ona preganja današnje obtožence, niso utemeljena, in da je družba ko so prišle te velike sleparije na dan, obtožencem ponudila roko v spravo, kar so pa oni odklonili. Posledica tega je bila seveda ovadba in sodnijska preiskava. Kar se tiče slučajev Müller in osobite škode ki je nastala družbi s tem, izjavlja zastopnik družbe, da ta tudi v slučaju obsojence ne bo zahtevala od g. Grebence nikakega povračila. Za tem pojasnjuje, da družba »The Mutual« ni akcijska družba, temveč, da se njen kapital in dobiček razdeli med zavarovance, iz česar sledi, da bi bili isti na Kranjskem obično oškodovani, če bi se bila današnjim obtožencem posrečila njihova sleparija. Poudarja nadalje, da gosp. dr. Martinolich nikdar ni imel namena odtegniti se razpravi, nasprotno se je pokazalo pri njegovem zaslišanju, kako temeljito je pojasnil vse slučaje in so bili torej vsi napadi iz zagovorniške klopi na njegovo osebo neutemeljeni. Neumestni in edino le na efekt proračunjeni bili so tudi nekelegijalni osebni napadi na govornika samega, katere mora s tem najodločneje zavrniti. Slišal sem, pravi, iz nekih ust besedo »Geschäft ist Geschäft«. To je resnica, toda le poštena kupčija je »Geschäft«, v mnenju tega izreka, ne pa zvijačna špekulacija na notorično jetične ljudi. Se celo zdravnike se jim je posrečilo preslepiti in ravno v tem tiči zvijača. Vseled tega po mojem mnenju ni mogoče oprostiti današnjih obtožencev, osobito pa gosp. Grebencu ne, ki bi bil družbo znatno oškodoval, ker so od njegovih petih zavarovancev v teku treh let umrl štirje. Kaj takega pa vendar ne more biti slučaj. G. Grebenc se je na ta način izbral okoli sebe celo bolnišnico, same kandidatke smrti.

Govornik priporoča nadalje milosti porotnikov za g. Gorupa, omenja pa, da sta g. Cerić in Grebenc absolutno kazniva. Glede dokazov se sklicuje na izjavjanja gosp. državnega pravdnika. Kaka škoda — tako nadaljuje — bi se pripetila družbi, če bi ne bil gosp. dr. Martinolich prišel še v pravem času celi slepariji na sled. G. Grebenc bi postal, če bi šlo še nekaj let tako naprej, naravnost milijonar.

V velikolaškem okraju je bilo občeznano, da so bili vsi: Žuček, Peček in Vdovič jetični in tudi Grebenc je moral to vedeti. Poseben karakteristično je pa to, da je Bizjak v svoji poštenosti pustil svojo polico takoj stornirati in podpisal izjavo, da odstopi popolnoma, ko se mu je reklo, da ga radi boleznini ne marajo več imeti zavarovane, gospod Grebenc pa tega ni hotel storiti.

V posamezne slučaje se ne bom spuščal, to je preskrbel gosp. državni pravdnik, samo prav na kratko bi omenil par stvari. Slučaj Porra je po mojem mnenju sedaj popolnoma pojasnjen in se ne more g. dr. Martinolich očitati nobene nepravilnosti v njegovem postopanju. Glede slučajev Bras bi si dovolil opozoriti samo na to, da je g. de Cozzi res rojen Italijan; ali pa bodete iz tega že sklepali, da je prišel po krivem? V Pečkovem slučaju poudarjam, da je Pečka na smrtni postelji začela peči vest, katero je pa g. Grebenc potolažil z novo brezvestnostjo, namreč s tem, da ga je podkupil z 2000 K, kar je priznalo. Kar se tiče pretilnih pisem, je rekel gosp. Grebenc, da sumi Peterlena, da je pisal dve. To je pa rekel samo za to, da bi omajal njegovo verodostojnost.

Danes, tako končuje govornik, bimo tu boj, ne boj v interesu družbe, marveč boj v imenu poštene kupčije, v imenu užaljene javne morale in ta boj, častiti gg. porotniki je pravičen. S tem končam.

Kot prvi izmed zagovornikov se oglasi g. dr. Krisper. Uvodom svoje govor omenja ta, da vrgled njegovega kolega g. dr. Rybářa opominja k

temu, da mirno izvrši svojo nalogo, ker vidi, da se s tem največ doseže. Dalje se peča g. zagovornik obširno z zavarovalnicami. Vsaka zavarovalnica ima dolžnost, da poravnata nastale škode in mora biti pripravljena na to. Vseled tega mora pa vedno vsaka paziti, da varuje svoj interes, ker si mora drugače zapisati vse na svoj rovaš. Naše domače družbe postopajo v tem oziru previdno, plačajo nastalo škodo in nikdar se še ni slišalo, da bi spravile koga na obtožno klop. Na drugi strani pa si pogledimo, izjava dalje g. zagovornik, ameriške družbe, ki so v naj-novejšem času prišle kar brez prošnje sem k nam. Odkar so te prišle, se je začela špekulacija, kar domače družbe niso imele, ker so zavarovale le solidne ljudi. Ameriške družbe imajo ameriške navade in teh ne moremo kar tako mirno gledati.

Pribiti jih je treba in skrbeti, da se tak slučaj, kakor je današnji ne pripeti več. Pri vseh teh špekulacijah, ki so dovoljene pri ameriških družbah, imajo pa te tudi veliko več pastij, s katerimi se varujejo. Le pogledite v njih statute. Vsako asekuranco „Mutual“ lahko v teku 2 let po zavarovanju takoj razveljavijo, če se izkaže, da je kedo vedoma ali nevedoma kaj nepravilnega povedal v ponudbi dokler ta živi. Edini Peček jim je umrl prezgodaj, a zato so takoj stornirali police ostalih še živih. Ne sme se torej misliti, da so te ameriške družbe take revnice, ki jih vsak lahko ustraši. Kakor pa postopa generalna agentura v Trstu, je to tak škandal — in tega povedati se ne želim nič, — da izvedenci pravijo, da neredno postopa. V slučaju Pora so vedeli pri agenturi o vseh slabih lastnostih Porovih, a so vendar naročili Ceriču, da mora police prodati. Stvar je po mojem mnenju, častiti gg. porotniki tako gnili, da se ne more nobena Grebenčeva police meriti z njo. Toliko o asekurancah.

Kar se pa tiče špekulacij, moram omenjati, da dandanes živimo v dobi špekulacij, da špekulira vsak, kako bi si pomnožil svoje premoženje. S hranilnico ne bode šlo dolgo več. Kmalu bodo obrestni preizkušnje in naši potomci bodo morali na druge načine špekulirati, ker tako ne bo šlo dalje.

Prvi naš špekulant je ubogi kmet, ki gre v Ameriko in špekulira tam z roko, z delom. Naši trgovci, ki so se prej sramovali vsake reklame, pošiljajo med svet velikanske reklame. Začeli bomo špekulirati na delnice in bomo na ta način zaslužili več odstotkov kakor sicer. Napravili si bomo tovarne itd. Špekulacije so pa na vsak način potrebne.

Poglejmo si Angleško. To je zibelka asekuranec. Tam se lahko zavaruje, za kar se hoče, špekulira se na življenje drugih in to se vse smatra za dopustno. Ko je bil angleški kralj bolan, so vsi špekulirali, jedni na njegovo smrt, drugi na življenje. Angleži so pa špekulativni in so zato tudi prvi na svetu. Oni so postavili v največji bližini grobov kraljev in kraljic v stolni cerkvi spomenike največjim špekulantom svojega naroda in jih časte kot junake, ker so s špekulacijami povišali bogastvo naroda.

Sedaj pa preidimo k Grebencu. On je špekulativen človek, kar je na Kranjskem vsem priročno. On je šel v Trst, da bi si premoženje pomnožil, in to so njegove špekulacije. Slabo je pa zanj, da je začel špekulirati z ameriškimimi družbami, in to ga je pripravilo na nič. Obžalovati ga moramo za to.

V rokah imate, gdje. porotniki, program družbe „Mutual“. Ali si morete misliti večji dobiček, kakor se vam obeta s tem. Sedaj pa od l. 1894 kar naenkrat tega ni več, program so odstranili; torej je nekaj nepravilnega moralo biti v njem. Sedaj mora družba, vse kar piše, predložiti vladi v potrjenje. Kar pa sedaj tu ne smejo delati, to importirajo iz Italije v Trst, kamor prihaja poseben list, ki dela reklamo za družbo še v veliko večji meri. To je tudi Grebenca napotilo k špekulacijami. A njegov uspeh je žalosten. Tistih 40.000 K, ki jih je dobil za Müllerja, so že zdavno šli zopet nazaj. Kajti pri Žukcu ni nič dobil, zaradi Pečkove zavarovalnice teče pravda, Udovičeva police je zapadla in tudi glede Bizjaka se bo skoro gotovo obrisal. Iz tega se vidi, da ni on napravil nobene škode zavarovalni družbi „Mutual“. Družba ima svoje milijone, on pa nič. To se torej pravi ameriško družbo ogoljufati.

Kje pa je iskati vzroka temu, da danes sedi Grebene na obtožni klopi. To se je rodilo iz žalostnega spora med hišo Hočevarjevo in Grebenčevu. Seveda se Hočevarju ne smo toliko v zlo štetli. On je mešal to stvar toliko časa, da je dr. Martinoli izvedel za vse. Ta je videl, da se mi preganjamo med seboj in je še bolj podkuril, tako da se je mislilo bogve kaka svetovna goljufija se je izvršila, tako, da bo cela Kranjska slovela po svetu radi goljufije. Preiskovala se je stvar za to, ker se je reklo, da so zdrave ljudi predstavljali namesto bolnih. Ker se pa to ni skazalo,

so se poprijeli jetike. To je tista stvar, ki napravi Grebenca slavnega, celo pokopališče je napravil okoli sebe, kakor pravi g. dr. Tekavčič. Grebene je napravil jetiko. To nam je povedal en mežnar, ki je tudi obenem šuštar. Toda ne očitaj se Grebencu več v teh vprašanjih tukaj, da je zavaroval jetične ljudi, ampak to, da je pri zavarovanju vedel, da so jetični. O nobenem od teh ki so umrli, ni jasno, na čem je umrl. Müller n. pr. je živel na Dunaju in Grebene ga ni poznal, zavaroval ga je na življenje, družba je rekla na smrt in ga je zavaroval na smrt. Fant je umrl in nič se ni reklo o tem.

Glede Žužka, Pečka in Vdoviča navaja potem g. zagovornik prav na kratko, kako so današnji obtoženci obdolženi, da so napeljali zavarovance k laži, kako so goljufali potem zdravnike in družbo in kako se je to vse pozneje pokazalo kot neresnično in izmišljeno. V istem smislu se izrazi tudi glede slučaja Bizjaka.

H koncu priporoča g. porotnikom, da naj izreko tisto sodbu, ki jo pričajo kuje vse, ki jo pričakujejo v Trstu in na Dunaju, enkrat v teh zadevah ameriških družb.

In če pogledamo, tako je končal zagovornik, te današnje obtožence, kaj jim je še ostalo. Denarja nimajo, za popotnico v domovino so dobili obtožnico seboj in ostalo jim je edino še ime, pa še to se jim hoče vzeti. Pustite jim, častiti gg. porotniki vi saj to in zanikajte vsa stavljenja vam vprašanje.

Za g. dr. Krisperjem je govoril g. dr. Rybář. Slikal nam je pričetkom svojega govora žalostni položaj, v katerem sta se nahajala gda. Gorup in Cerič kot akviziterja. Akviziterji so samo lepo oblečeni berači. Od krme do krme, od človeka do človeka mora letati akviziter, da dobi koga, katerega zavaruje. Noben človek se ne pride sam zavarovati, vsakega se mora veliko pregovarjati. Koliko surovih besed mora poslušati tak akviziter, pa vendar stori vse to, pretrpi vse, samo da se ima s čim preživeti.

Poglejte, častiti gdje. porotniki, tako izvaja g. zagovornik dalje, pogodbe, ki sta jih imela današnja dva obtožnika z družbo „The Mutual“. Nista uradnika družbe, kaj še, ampak samo mešetarja. Nobene plače nimata, samo provizijo. Da pa nista poginila od gladi, sta dobila posojilo na račun provizije, ki si jo bosta zaslužila. Saj 2500 K sta morala napraviti na mesec premij, kar odgovarja zavarovani svoti 600.000—700.000 K na leto. Če pomislite, gdje. porotniki, današnji konkurenci, potem boste udeli sami, kaj se to pravi delati, da en sam človek, kaj takega spravi skupaj. In v pogodbi stoji dalje, da ima družba pravico ju takoj zapoditi, če ne drže tega. To se je Ceriču faktično tudi zgodilo.

Pri takih razmerah človek ne more biti izbirčen, temveč vzame vsakega, ter ga pelje k zdravniku. Tako „Mutual“ vendar ne more zahtevati od svojih akviziterjev, dokler ne bo imela plačanih uradnikov, da se bodo pri vsakem kandidatu informirali tudi o njegovem zdravju. Najlepše je pa to, da „Mutual“ tega od svojih akviziterjev niti ne zahteva, kakor druge družbe. Pri njej je dosti, da akviziter pozna kandidata in da ve, če je njegov podpis. Vse ostalo je naloga zdravnikov, kateri so glasom svojih posebnih inštrukcij zaupniki družbe.

V vsakem vprašanju najdete gdje. porotniki očitaje, da so oni znali, da so ti ljudje bolni in so jih vseeno predlagali v zavarovanje. To pa akvizitarjem ni prepovedano. Ravno nasprotno, kar razvidite iz inštrukcij.

Dalje se jim očitaj, da so vplivali na zdravnike, da niso storili svoje dolžnosti in površno preiskovali kandidate. No, slišali smo, da so zdravniki potrdili ravno nasprotno. Če bi bilo zgorajšnje očitaje resnično, potem bi spadali tudi zdravniki na obtožno klop.

Ravnatoko se jim predbaciva, da so tudi nagovarjali ljudi, ki so se hoteli zavarovati, da naj pri zdravniških govore neresnico. Tega ni potrdil nihče in če bi bilo res, bi morali tudi ti ljudje sedeti danes tukaj pred porotniki. Državno pravdnštvo ne toži Bizjaka ali Veechieta, in priznava, da nista kriva. Potem tudi tisti niso krivi, ki so jih nagovarjali k temu, če bi jih namreč res bili. Današnji obtoženci torej kot akviziterji absolutno niso krivi.

Tudi drugi g. zagovornik je potem razmotril posamezne slučaje in dokazoval nekrivdo obtožencev.

Končno pravi še: S tem bi bil jaz končal in vi, častiti gdje. porotniki, sedita sedaj pravično in natančno. Pomislite, da na Ceriča čaka doma žena in šestero otrok, ki pričakujejo od vas veselega glasu in jaz pričakujem, da jim ga tudi pošljete.

Predlagam torej, da, če mi samo malo verjamete, izrečete oprostilno sodbu.

Na to je še na kratko repliciral g. državni pravdnik, govorila sta še g. dr. Tekavčič in g. dr. Krisper, ter je bilo s tem dokazovanje sklenjeno.

Predsednik je podal kratek resumé cele zadeve in porotniki so se šli posvetovati.

Posvetovali so se porotniki okoli 1. ure. Prišedši v dvorano, naznani prvomestnik porotnikov, da so isti zanikali vseh 11 vprašanj, in sicer so storili to deloma razločno, deloma z veliko večino.

Predsednik razglasi vsled tega oprostilno razsodbo.

Tako se je končala včeraj ta zanimiva razprava.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 10. decembra.

— **Apostolsko delo.** Kaj se tako imenuje? Lačne nasititi, žejne napojiti, nage obleči, žalostne tolažiti, nevednežem razložiti vzvišene nauke Kristusove — to je apostolsko delo. Vesaj kristijani, ki se zvesto držimo Kristusa-kralja smo tega prepričani. Zlaj nas je glasilo kranjskih duhovnikov podušilo, da smo v zmoti. Ne lačne nasititi, žejne napojiti, nage obleči, žalostne tolažiti, nevednežem razložiti vzvišene nauke Kristusove — to ni apostolsko delo, pravo apostolsko delo je — nabiranje novih naročnikov na »Domoljub«. Tako čitamo črno na belom v št. 23 »Domoljuba« na strani 357. In plačilo za to apostolsko delo se ne dobi šele po smrti, marveč že na tem svetu. Pa nikar misliti, da se obetajo nabirateljem novih naročnikov na »Domoljub« kaki papeževi žigni ali odpustki. Na take stvari pravi klerikalec: ne dajo dosti; zahtevajo realnejšega plačila. »Domoljub« je tudi s tem računal in zato obeta nabirateljem novih naročnikov tudi lepo novoletno darilo, tako, ki se lahko v žep vtakne. Nabiratelji dobe torej lepo darilo, poleg tega bodo imeli še zavest, da so storili pravo apostolsko delo. — Katoliška tiskarna pa bo imela denarec. In za denarec se peha, kar se da. Če zagledajo ti šenklaški duhovniki v našem listu kak nov insert, plane o pokonci, kakor pes, če zagleda klobaso in hitro se lotijo dotičnega inserta in ga pismeno in ustmeno obdelavajo, naj da svoj insert tudi »Slovenec«. Ljudje sicer vedo, da inserti v »Slovenec« nič ne zaležejo, da je dotični denar proč vržen, ali ta in oni se da vendar omeščati, tem raje, ker pišejo in govore »Slovenec« nabiratelji insertov pri izvrševanju svojega apostolskega dela vedno grozilno, češ, denar sem, drugače te napademo. Pravo praveato revolverstvo uganjajo ti duhovniki in lotevajo se posebno radi liberalcev. Pravi klerikalec sicer sovraži liberalce, a liberalni denar mu le diši, kajti denar to je prvo in zadnje v klerikalnem katekizmu in pripravljati denar v farško biesgo, se imenuje — apostolsko delo. Seer pa nas to početje čisto nič ne ženira. Dokler bomo imeli petdesetkrat toliko odjemalcev, kakor »Slovenec«, se vsem »Slovenčevim« konkurenčnim manevrom le smejemo.

— **Narodne trgovce ljubljanske** opozarjamo na redni občni zbor gremija ljubljanskih trgovcev, ki se vrši dne 12 t. m. (ponedeljek ob 3. popoldan v mali dvorani »Mestnega doma« in jih prosimo, da se ga izvolijo polnoštevilno udeležiti, ker je na dnevnem redu med drugim čitanje in odobrenje novih pravil. Pri tej priliki si dovoljujemo tudi opozoriti na narodne mlačneže, ki vedno zagovarjajo stališče ravnopravnosti, na to, da umeva odbor gremija, kije obvezna zadruga za vse ljubljanske trgovce, enakopravnost obeh deželnih jezikov tako, da razpošilja samonemške računске sklepe in da je vabilo na občni zbor »bлагohotno« na zadnji strani prevel tudi v slovenščino.

— **Oštarija v cerkvi.** Iz Cerknice se nam poroča: Naši popje napredujejo kar se da. Zdaj so ti ljudje že v cerkvi Matere božje napravili oštarijo. Pred nekaj dnevi je bila v farni cerkvi poroka dveh farških podrepnikov. Po končani poroki so se zbrali ti vzorni katoličani v zakristiji, vsi tisti, ki so imeli svatovska oblačila, dekani in kuharica, boksar in dolgi

Jaka. In naročili so si v zakristijo, ki je vendar del cerkve, več štefanov vina in trkali veselo, popivali kar se je dalo in v pijanosti tudi polivali tako, da je še drugi dan smrdelo po zakristiji, kakor v kakšni beznici. Če pride kdo za dve minuti nepozno v zakristijo k maši, že vleče dekan svoje debele ustne navskriž, češ, to je motenje božje službe. Ali je to morda češčenje cerkve, če se v njej pijančuje?

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Danes zvečer je v tej sezoni prva predstava velike ruske opere »Onegin«. Po besedilu Puškinovega romana uglašil Peter J. Čajkovskij. Opera je popolno na novo naštudirana in upriporjena ter nastopa v njej polnoštevilni operni ensemble. — Za prihodnji teden pripravlja drama zanimivo noviteto in sicer češkega pesnika Jaroslava Kvapila dramatično pravljico »Princezinja Pampeliška«, ki je stalno na repertoarju vseh čeških gledališč.

— **Podpora prost. gasilnim društvom iz strážnogasilnega zaklada za l. 1904.** Deželni odbor je priznal nastopnim prost. gasilnim društvom podpore in sicer: Ljubljana 600 K; po 300 K: Cerklje (Dolenjski), Kostanjevica, Ledine, Ljubno, Slavinia in Vižmarje; po 250 K: Mozelj, Postojna, Škofljica, Škofja Loka in Vodice; po 200 K: Bled, Črni vrh, Sv. Gregor, Ježica, Komenda, Sv. Križ pri Kostanjevici, Mošnje, Moravče, Motnik, Ribno, Ribnica, Rudolfovo, Stara Loka, Štefanja vas in Trata; po 175 K: Bizovik, Bohinjska Bela, Büchel, Dobropolje, Dol, Gameljni, Kranj, Pirniče, Razdrto, Srednja vas v Bohinju Stari trg pri Ložu, Studenec-Ig, Šmartno pri Litiji, Šmartno-Taenjen, Vinica in Ziri; po 150 K: Begunje, Borovnica, Breznica, Brezovica, Cerklje (Gorenjski), Cerknica, Dobračovo, Dobrova, Dolenji Logatec, Dolenja vas pri Ribnici, Dorje, Gorenji Logatec, Kočevje, Onek, Horjul, Št. Jernej, Koroska Bela, Krka, Kropa, Leše, Lukovica, Mengeš, Mirna peč, Stara cerkev, Moste, Nova vas, Orehovica, Planina, Polhov gradec, Predvdor, Radeče, Radovljica, Rateče, Koč. Reka, Selce, Sodražica, Šmarje, Trnovo-Bistrica, Viš, Št. Vid pri Ljubljani, Št. Vid pri Vipavi, Vipava, Vrhnika, Voglje, Zagorje in Zelezniški; po 100 K: Dolenja vas pri Cerknici, Mokronog, Poljane, Senčur, Toplice, Tržič, Vrd in Žuženberk. Skupno se je razdelilo 17150 K. Društvo je poslo 115, neresenih je 19 prošelj; nekaj radi primanjkljivosti in nepravilnosti, nekaj ker ni dokazana potreba.

— **„Splošno slovensko žensko društvo“.** Opozarjamo sl. obč. iznova na predavanje »Splošnega slovenskega ženskega društva«, ki se vrši jutri, v nedeljo v mali dvorani »Narod. doma« točno ob 8 uri zvečer. Predava g. prof. dr. V. Korun »o domu in šoli. Vstop prost in je vsakdo dobro došel.

— **V poročilih cesarske akademije na Dunaju** je priobčil kond. phil. Rudolf Grošelj, ki si je po svojih v »Ljubljanskem Zvonu« prijavljenih spisih pridobil že neki ugled, znanstveno razpravo »Einige Messungen, betreffend die spezifische Ionengeschwindigkeit bei lichtelektrischen Entladungen.«

— **Pevsko društvo „Ljubljana“** ima v ponedeljek, 19. t. m., ob pol 9 uri zvečer svoj redni občni zbor in opozarja na to vse podorne in izvršujoče člane.

— **Predavanje v „Slovenskem trgovskem društvu Merkur“.** V sredo 7. t. m. je predaval g. dr. Konrad Vodušek ob polni dvorani poslušalcev o zanimivi stvari o prehodu lastninske pravice na blagu od prodajalca na kupca. Trgovina sestoji skoro iz samih kupnih pogodb. Kupne pogodbe se sklepajo na različne načine. Stari Rimljani so sklepali kupne pogodbe strogo formalno v obliki stare mancipatio ob navzočnosti petih priče in takozvane ga libripens. Pozneje so se sklepale kupne pogodbe čimdalje bolj komplicirano. Kupna pogodba ustvari pravni naslov in podlaga, na kateri se potem določijo pogoji, kdaj, kako in kje prehaja blago na kupca. Da bi se ti pogoji navedli v kupni pogodbi, je večinoma izjema. Splošno veljajo določila našega trgovskega zakonika, dalje obnega državljankega zakonika in v tretji vrsti uzeance in običaji. Pri trgovini en detail prehaja lastninska pravica blaga na kupca v istem hipu, ko se kupcu izroči blago, bodisi da se le-to v gotovini plača ali kreditira. V tem oziru ni torej nikakega dvoma. Pri trgovini en gros pa tudi tedaj, ko sprejme kupec od spediterja vozni list in blago. V teh slučajih nastane

nejo večkrat sporna vprašanja. Kupce ima pravico, da pri dohodu blaga leto pregleda, ako odgovarja naročilu. Ako ne zadostuje pogojem, da kupec blago prodajalcu na razpolago, je stavi temu v dispozicijo, to se pravi, da blaga ne sprejme. Glede našina torej, kako se nesprejem blaga izrazi, se pojavljajo največkrat sporna vprašanja. In o takem, velesanimivem spornem vprašanju, ki se je letošnje leto prigodilo v Ljubljani, je gospod predavatelj podal natančno sliko. Po končanem predavanju se je toplo zahvalil društveni I. podpredsednik g. Lilleg v imenu društva in navzočih g. predavatelju za trud in opetovano izkazano naklonjenost društvu ter ga obenem prosil, da svojo naklonjenost društvu tudi v naprej ohrani. Ta zahvala je bila sprejeta z dolgotrajnim odobravanjem in ploskanjem, kar najbolj dokazuje, da je gospod predavatelj poslušalec v polni meri zadovoljil. Nato se je razvila animirana prosta zabava, pri kateri je nastopil društveni pevski zbor v več tokchak ter žel obilo priznanja; posebno pa je ugaljal solosev dr. Ipavec, romanca iz opere »Tidnik«. Kakor predavanje tako je tudi zabavni večer lepo uspel ter bi bilo želeli, da društvo »Merkur« priredi še več enakih večerov.

— **„Akademija“** je priredila včeraj prvo svoje predavanje v Ljubljani. Zbralo se je v »Iliriji« odlično število poslušalcev, ki so z velikim zanimanjem sledili predavanju g. dr. Dragotina Lončarja »O narodnosti in narodnem delu.« Po kratkem zanimivem uvodu, je obrazložil g. predavatelj nazore o narodnosti in narodnem delu, o šovinizmu, o renegatstvu, o narodnostni asimilaciji itd. Nato je opisal narodno delo, kako naj je umevamo. Predavanju je sledila živahna diskusija. Na Jesenicah predava g. A. Dermota dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer v Ferjanovem salonu »O novih prometnih zvezah s Trstom.

— **Častno priznanje.** Strokovnemu učitelju oddelka za pospeševanje obrti pri c. kr. trgovinskem ministertvu g. M. Kuncu je ravnateljstvo izreklo zahvalo in pripoznanje za ušne tečaje za krojače, prirejane na Dunaju, v G.adeu, v Lineu, v H. bu, v Tašinu, v Sino-gradu, v Tridentu, v Bolcanu, v Ljubljani itd.

— **Učiteljski dobrotniki.** »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« so darovali: gosp. Vaso Petričič, veletržec, posestnik itd. v Ljubljani, 100 K; g. Anton Vilfan (Aleš), župan, gostilničar in posestnik na Ješici, 50 K; gosp. Ivan Resman, nadelnik žel. postaje v p. slovenski pisatelj i. dr. v Ljubljani 40 K; g. Fran Mali, tovarnar, posestnik in občinski svetovalec v Ljubljani, 30 K; g. Josip Klemenčič, c. kr. učit. profesor v p. v Ljubljani, 20 K; g. Dragotina Česnik, nadučitelj, župan in posestnik v Knežaku, 20 K; »Karamučkarji« 11 K; g. Alojzij Vodnik, kamnoseški mojster in posestnik v Ljubljani, 10 K; g. Jakob Zalaznik, pekovski mojster in posestnik v Ljubljani, 10 K; g. Viljem Martinak, c. kr. sodni nadsvetnik v p. v Ljubljani, 6 kron; gospod Fran Pretnar, blagajnik Mestne bran. v Ljubljani 6 K; g. Jakob Vodeb, c. kr. učit. profesor v Ljubljani, 5 K; g. Ant. Orehek, c. kr. glavni davkar v Kranju, 5 K; g. Alojzij Gregorič, c. kr. poštni oficial v Ljubljani 5 K; g. Anton Zupan, gostilničar in mesar v Ljubljani, 5 K; preš. gospod prelat Janez Rozinar, kanonik in mestni župnik v Ljubljani, 5 K; g. Rajko Perušek, c. kr. gmn. profesor v Ljubljani, 4 K; g. Josip Kaučič v Ljubljani, 4 K; g. Avg. Repič, sodarski mojster in posestnik v Ljubljani, 4 K; g. Friderik Žakelj, šolski svetnik in c. kr. gmn. profesor v p. v Ljubljani, 3 K; gosp. Josip Celestina, c. kr. učit. profesor v p. v Ljubljani, 3 K; g. dr. Fran Kogoj, zdravnik na Jesenicah, 2 K; g. Josip Klanjšek, župan v Št. Ferjani pri Gorici, 2 K; gosp. dr. Valentin Korun, c. kr. gmn. profesor v Ljubljani 1 K. Živeli učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plat! — Slovensko učiteljstvo se kar najresneje trudi in prizadeva, da pride čim preje do zgradbe »Učiteljskega konvikta«, v katerem se bodo vzgajale in šolale učiteljske sirote in otroci. Z ozirom na ta blagi namen in z ozirom na žalostne gnotne razmere, v katerih živi dandanes ljudsko učiteljstvo, tudi mi tores humanitarno podjetje ljudskega učiteljstva občinstvu prav toplo priporočamo, da se ga spominja s gmotnimi prispevki. Darove sprejema društveni blagajnik, g. Jakob Dimnik, nadučitelj v Ljubljani. Pri tej priliki

— **Dalje v prilogi.** —

pripominjamo tudi, da je razširjen delokrog učiteljskega konvikta tudi na Štajersko in Primorsko, na kar opozarjamo učiteljske prijatelje s Štajerskega in Primorskega.

— **Slovenski tamburaški klub „Šiška“** priredi v nedeljo, dne 11. t. m. koncert v salonu gostilne „pri Levu“.

— **Občni zbor novomeške kmetijske podružnice** je preložen na četrtek po Novem letu, t. j. 5. januarja, kar se daje gg. društvnikom s tem na znanje.

— **Podružnica sv. Cirila in Metoda za Zatičino. Višnje gorje in Krko** ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 20. decembra 1904, v gostilni gospe Marije Graul v Višnji gori ob 5. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi obdor.

— **„Marodna čitalnica“ v Postojni** je priredila s prijaznim sodelovanjem postojanskega salonskega orkestra dne 7. t. m. v prostorih hotela „Ribnik“ zabaven večer. Udeležba talistega je bila sicer pišla, a tem živahnije se je vršila zabava. Salonski orkester je s priznanim prednostjo igral več prekrupljivih komedov, vmes pa je kretkešil tudi moški oktet s svojim petjem hvaležno navzoče.

— **Okrajni zastop v Ptuj.** Nemška komanda se je začela. Prvo, kar je storil, je bilo zvišanje doklad na 40 odstotkov.

— **Nemčurškim trgovcem v Celju** slaba prede, tako slaba, da jim je sam občinski svet prišel na pomoč. V zadnji svoji seji je namreč prepovedal kranskim Kočevarjem krošnjari v Celju. Mestni očetje so sili trdi Nemoi, ki poznajo nemško »Gemeinbürgerschaft«, a kadar se gre za njih žep, tedaj je vse proč.

— **Slovenci — prevarani in okradeni.** Nemškim Celj nem plača torej dežela 6000 K za popravilo stare razvaline, — za regulacijo Voglajne in drugih voda pa nima denarja. Tu se vidi zopet vsa pristranost graških megotcev. Dežela ima denar, da popravlja netopirjem nočne luknje, za slovenske davkoplačevalce pa nima, temveč pušča, da jim povodnji trgajo zemljo in jim grozi revščina. Potemtakem so Slovenci naravnost okradeni in presledarjeni za svoje davke!

— **Umor valed ljubosumnosti.** V Gradcu v takozvani »Landstreichhalle« je pri koncertu v sredo popoldne neki Kussl ustrelil svojo bivšo zaročenko Leontino Traumwieser, hčer pokojnega profesorja dr. Traumwieserja. Kussl je bil svojo jeasno poročnik pri 64. polku ter se je kot tak zaročil z deklico L. 1900. Pa je moral valed delgov odločiti častniško šaržo ter je živel kot agent. Ker sedaj ni hotela deklica ničesar več slišati o njem ter se mu je skrivala in umikala, se ji je približal pri koncertu, kjer je sedela s svojo materjo ter jo iz neposredne bližine ustrelil. Vkljub temu pretresljivemu dogodku pa se je koncert vendar vršil!

— **Nov odvetnik.** V Tolminu se nastani kot odvetnik dr. Rudolf Gruntar, rodom iz Kobarida.

— **Slovenski duhovniki v Ameriki.** Pred nekaj leti se je v združenih državah ustanovila »Zveza slovenskih duhovnikov v Ameriki.« Ta zveza je imela nedavno tega svoje zborovanje. Kakor poroča klerikalni »Amerikanski Slovenec« je »zvezin« tajnik duhovnik Šavs na omenjenem zborovanju med drugim povedal tudi tole: Med letom sem pisal vsem slovenskim duhovnikom v Ameriki ter jih deloma opomnil, da plačajo svojo letno udnino, deloma pa jih povabil, da se pridružijo »Zvezi«. Vseph je bil kaj interesantno različen. Poleg prav ljubeznivih, prijateljskih gentlemanskih odgovorov sem dobil tudi nekaj pisem, s katerimi nisem mogel biti zadovoljen. Nekaterim se pa ni zljubilo odgovoriti. So pač pozabili, kaj se pravi biti gentlemen. Nekaterim se zdi 25 dolarjev letno prevelik davek za narod; drugi bi radi imeli le nominalno udnino; drugi predlagajo ni slovenski župniki na nemških farah ali zapuste svoje župnije in gredo med Slovence, ali naj pa plačujejo za slovenske duhovne drugodi iz lastnega žepa; zopet drugi bi radi, da jim Zveza nemudoma preukribo šolske sestre; drugemu zopet ni všeč, ker Zveza še ni nič storila za njegovo lastno župnijo. Eden, po mojem mnenju prav pravilno, zahteva, da naj »Zveza« poda izkaz, kaj je že storila in kako se je nabirani denar porabil. Gospoda, meni in Vam se gotovo čudno zdi, da ravno oni, ki tako veliko govorijo za blagor »Zveze«, v dejanju tako malo store za njo. Več slovenskih duhovnov na slovenskih župnijah niso niti udje »Zveze«. In ravno ž njimi hočemo mi sodelovati za narod svoj v Ameriki. Taki kritikasti so po mojem mnenju le hinavci. Usta odpirajo prav na široko in veliko črnila porabijo za besede »za narod«, kakor pravijo, v žepu pa pest krčevito stiskajo, da bi jim pač ne ušel dolarček v pomoč in prosveto narodu. Gospoda, stavi kar

hočete: Ko bi bili tu, ki se jim 25 dolarjev na leto za narod preveč zdi, in bi šli skupaj v Ryan Hotel v obednico, gospoda, miza bi se šibila od jedil in šampanjec bi brizgal proti stropu in nihče vdeleženec bi ne hotel biti tako beraški, da bi ne plačal svojega deleža in bi se pobahal še s par zlatniki v žepu. Ali pri njih samo grlo in trebuh izvalja dolarje iz žepa? Ali jim je srce popolnoma omrzelo in umrlo za potrebe, verske potrebe slovenskega naroda v Ameriki? Pogovorimo se torej in jim odgovorimo, da se ne bodo zgražali nad »Zvezo«, ki ima vsestransko nesebične namene. Sledila je živahna debata. Župnik Solnce je rekel: »Čudno res in vsega obžalovanja vredno, da se ravno nekateri slovenski župniki živijo ob slovenskih žuljih tako malo brigajo za »Zvezo« in splošno podporo slovenstva. Bogate se na slovenskih župnijah, srce imajo, kakor se kaže, le za slovenski dolar, ne pa za slovensko dušo. — Ali ni to zanimivo in značilno?

— **Izpred sodišča.** Kazenske razprave pri tukajšnjem dež. sodišču. 1.) Karel Šindler, 40 let star, rojen v Benetkah, pristojen v Guesau na Koroskem, sedaj prisiljenec v tukajšnji prisilni delavnici, je delal z drugimi prisiljenci v tovarni na Savi. Dne 10. listopada se je nekoliko opil in se tako uporno obnašal, da je bil nadzirajoči paznik primoran ga odvesti na orožniško postajo. Med potjo s Save na Jelenice kakor tudi v orožniški vojašnici se je obdolženec pazniku s silo uprl; mahal je z rokama proti njemu, ga udaril s pestjo po glavi, mu poizkušal odvzeti sablo in zagnal za pest debel kamen proti njegovi glavi, a ga k sreči ni zadel; nato se je vrغل na tla, brcal z nogami ter paznika zadel trikrat v prsa; vgrizniti ga je hotel tudi v desni palec, grozil mu je, da mu bode brado poruval, in je plaval vanj. Tudi ga je obkladal z raznimi psovkami. V orožniški vojašnici je navzočega občinskega redarja sunil v trebuh z besedami: »Ti si ravno tak lump.« — Obsojen je bil na 2 leti težke, s postom poostrene ječe. 2.) Juri Rogelj, 40 let star, v Spod. Brniku rojen, pekovski pomočnik brez stalnega bivališča, je delomržen človek, kajti bil je že 19krat kaznovan radi beračenja in vlačugarstva. Rogelj je pa tudi tujemu imetju zelo nevarna oseba; zlasti kadar se napije, je zelo drzen pri svojih tatinskih početjih. Zljubilo se mu je nekaj kratki čas dnuariti pri posestniku Jožetu Žlebirju v Olševcu, a se ni mogel držati, da mu ne bi bil zmaknil pred odhodom 20 jaje, pol litra žganja, ki mu je bil strastno vdan, in 4 K vredno suknjo. Še tisto noč je tudi sosedu Janezu Maliču pobral razno moško obleko in bleb kruha. Od tu se je podal na Štajersko, in je v gleisdorfskem okraju izvršil 6 tatvin. Obsojen je bil na 2 leti težke, s postom in trdim ležiščem poostrene ječe, po prestani kazni ga pa oddado v prisilno delavnico. 3.) Alojzij Hödl, 37 let star, rojen v Mogersdorfu na Ogrskem, pekovski pomočnik in vlačugar, se prevzija že 8 let z beračenjem. Dne 25. vinotoka t. l. se je mudil s tremi tovariši v Rojčevih krčmi v Zadrugi. Tu je izmaknil Janezu Požarju iz njegove cule srajco in nekaj črevljarskega orodja. Vrnil je pa vse razen klešč lastniku, ko je bil zasačen pri tatvini. Prišel je pa v to gostilno tudi v službi se nahajajoči orožnik ter ga pozval, naj pokaže svojo delavsko knjižico. Hödl se je temu pozivu uprl, ker je imel slabo vest, je hotel zagrabiti orožnikovo puško ter mu zaklical: »V imenu postave te bom pobil.« Skočil je nato k orožniku in se mu ni pustil ukleniti, temuč ga je psoval. Izustil je tudi razvaljave besede na cesarja. Hödl je bil obsojen na 2½ leta težke, s postom in trdim ležiščem poostrene ječe.

— **Aretovan** je bil včeraj Jos. Erbežnik, bivši posestnik iz Dobruni, ker je bil že od leta 1900 zasledovan v policijski tiralnici zaradi huđodetstva težke telesne poškodbe. Erbežnik je prišel pred kratkim iz Amerike, pa ni užival dolgo evropske prostosti.

— **Nobel eskorta.** Včeraj se je v dveh vozovih II. razreda peljalo z brzovlakom iz Trsta na Dunaj le 9 oseb. Štirje tržaški policijski stražniki so pod nadzorstvom policijskega komisarja spremljali štiri »gospode« k dunajskemu deželnemu sodišču.

— **Voz mrve** se je bil pravil danes zjutraj na progo električne železnice na Dunajski cesti, valed česar je bil promet za nekaj časa zmešan.

— **Tatvina.** Branjevki Luciji Koprivčevi je bil predvčerajšnjim na trgu ukraden dvokolesni ročni voziček, vreden 12 K.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 10 Hrvatov in 5 Slovencev, nazaj pa je prišlo 30 Slovencev in Hrvatov. — Iz Hrušice se je odpeljalo 40 Hrvatov in 50 Macedonov v Zagreb, 25 Macedonov pa je šlo v Hrušice. — V Podbrdo je šlo 20 Hrvatov, nazaj jih je pa prišlo 25. — Na Jelenice je šlo 25 Ogrov, nazaj jih je pa prišlo 30. — V Heb je šlo

10 rudokopov, na Dunaj pa 10 Kočvarjev. Tudi na Westfalsko je šlo 25 rudokopov.

— **Izgubljeni in najdeni reči.** G. Pavlina Korolova je izgubila slato žensko uro s slato verižico, vredno 60 K. — G. Nešika Žnidarčičova je izgubila srebrno žensko uro, vredno 20 K. — G. Jožefa Maršunova, učenka trgovskega tečaja, je izgubila srebrno zapestnico, vredno 5 K. — G. dr. F. J. je izgubil dvorastno častniško verižico. — G. Adela Lukmanova je izgubila denarnico s 60 K. — Kuharica Marija Netova je izgubila denarnico s 9 K. — Gosp. Fran Pipp je izgubil denarnico s 20 K. — Marija Jakolinova je izgubila nogavico, v kateri je bilo 12 K denarja. — G. R. T. je izgubila slato zapestnico, vredno 44 K. — Na južnem kolodvoru je bil izgubljen, oziroma najden žrn naročnik in zlat poročni prstan.

— **Semenj.** Dne 9. t. m. je bilo na mesečni semenj prignanih 529 konj in volov, 260 krav in telet, skupaj 789 glav. Kupčija je bila pri govedu kakor pri konjih dobra, ker je prišlo nekaj Moravcev in Lahov.

— **Ljubljanske društvene godbe** koncert se vrši danes zvečer v »Narodni kavarni«, Gosposke ulice. Začetek ob 9. uri. Vstopnina prosta. — Jutri zvečer priredi »Društvena godba« v restavraciji pri »Črnem orlu«, Gosposke ulice, društveni koncert za člane. Začetek ob 8. uri. Vstopnina za člane prosta, ne člani plađajo 40 vin.

— **Mestna posredovalnica za delo in stanovanja.** Mestni trg številka 27, telefon številka 99. Od 25. do 30. novembra je dela iskalo 12 moških in 31 ženskih uslužbenecov. Delo je bilo ponudeno 8 moškim in 22 ženskim uslužbencom. V 26 slučajih se je delo sprejelo. Od 1. januarja do 30. novembra je došlo 2626 prošenj za delo in 2561 deloponudb. V 1508 slučajih je bilo delo sprejeto. Delo dobe takoj moški: 2 kavar niška in 1 hotelski sluga, 1 jezdec, 2 kočijaža, 2 voznika piva, 5 konjskih hlapcev, 1 pekovski vsjenec; ženske: 2 hotelski blaginčarki, 4 hotelske in gostilniške kuharice, 9 deklic za vsako delo, 4 kuharice, 5 deklic k otrokom, 2 mladi delavki. Službe iščejo moški: 2 mizarja, več trgovskih in pisarniških slug, 1 hišnik; ženske: več prodajalk mešane, špecerijske, manufakturne in drobninske stroke, 2 trafikantini, več računajočih natakarije, 3 kuharice k otročnikom, 2 sobarici. Oddati je takoj stanovanja z 1, 2, 4, 5 in 6 sobami, več mesečnih sob. V najem se iščejo za februar stanovanja z 1, 2 in 3 sobami — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko za odgovor.

— **Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju** mestne občine ljubljanske od 27. novembra do 3. decembra 1904. Število novorojencev 27 (= 374‰), mrtvorojenca 2, umrlih 13 (= 179‰), med njimi jih je umrlo za jetiko 1, za vnetjem sopilnih organov 2, vled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 9. Med njimi so bili tuji 3 (= 230‰), iz zavodov 6 (= 461‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za vrtico 1, za ušenom 1, za trachom 1 oseba.

— **Hrvatke novice.** — Srbski list v Sarajevu. Srsjevski Srbi začnejo z novim letom izdajati politični list, ki bo izhajal dvakrat na dan. Urednik mu bo dr. Gavril iz Banata. — Odlikovana učiteljica. Bolgarski knez je podelil voditeljici strokovne dekliške šole v Zagrebu, gđ. Cvjetisio, damski red III. razreda, ker je svoječasno organizovala prvo bolgarsko dekliško gimnazijo.

— **Najnovejše novice.** — Ljubljana tragedija. Na Dunaju je ustrelil oženjeni delavec Fr. Holanek, oče mnogih otrok, 17letno dekle H. rmann, ki ni hotela ušlišati njegove ljubezni. Nato se je Holanek tudi ustrelil.

— **Most se je podrli** v Obfeldnu pri Curihu. Šest oseb je padlo v vodo in utonilo.

— **Kupljena odlikovanja.** Povodom razdelitve priznanj in odlikovanj na svetovni razstavi v St. Louisu se je vložilo nad 50 tožb zaradi podkupovanja. Za 1500 dolarjev se je n. pr. nekemu podelila zlata kolajna.

— **Dunajsko vseučilišče** zaprto. Zaradi brutalnih demonstracij nemških dijakov je vseučilišče na nedoloten čas zaprto.

— **Smrt francoskega poslanca Syvetona** izkoriščajo klerikalni listi ter kriče, da so ga protosozidarji umorili. Njegova žena pa je sama potrdila, da se je Syveton že dlje časa pritoževal, da uhaja v njegovo sobo plin iz peči, vendar ni dal napake popraviti.

— **Huđ vihar** je razsajal 8. t. m. po Bosni in Hercegovini. Pri Ostrožacu je orkan vrzel tri vozove poštne vlake s tira. Pri tem je bil saviar ubit, neki potnik pa ranjen.

— **Ustrelil se je** v Pragi obšinski svetovalec in bivši kandidat mladodolške stranke za državni zbor dr. Novak.

— **Najodličnejši evropski zdravnik** trdijo kakor en mož, da se pri najtrdovalnejših revmatskih boleznih, ki so jih prej 10–15 let zdravili na različne načine, dosežejo s porabo Zoltánovega mazila že po kratkem času velike olajšave. Za čitajoče obšinitvo je važno, da ve, da je to znamenito mazilo naprđaj v vseh večjih lekarnah po 2 K steklenica, razpošilja jih pa lekarna Zoltán v Buda Pešti, V., Szabadsgater.

— **Misijonarji v službi Venera.** Francoski list »Action« navaja z dokazi, da katoliški misijonarji v vzhodni Aziji širijo »krščansko moralo« z vsemi mogočimi sredstvi, da se ne izogibajo niti sramotnim poslom, ako le morejo obogatiti svoje kongregacije. Na Kitajskem so misijonarji glavni delničarji pri parobrodarjih družbah, zalagajo pod tujo tvrdko armado in razne trgovine, obenem pa so tudi lastniki večine bordelov za Evropejce in tuje. Tako je velik bordel »matere Benzan-zin« v Šanghaju misijonarski. Tudi v Tientsinu imajo misijonarji glavni bordel. Oba opravljajo »pobožni očetje« sami. Največ se bavijo z »reševanjem« mladih duš nevernikov. O tem piše francosko pisano glasilo »sveto detinstvo«, da so v misijonarsko zavetišče v Pekingu lani sprejeli 873 malih otrok, ki so jih odkupili ajdovskim staršem po 45 sousov. Od teh 873 jih je že prvo leto umrlo 843, potem ko so bili z blagoslovljeno vodo sv. krsta prerajeni. Nadalje piše: »Naša zavetišča so prenapolnjena in ako bi ne odšlo toliko otrok v nebesa, da napravijo drugim prostor, bi jih že davno ne mogli več prejemati. Otroci nas stane s hrano 5 frankov na mesec. Resnično mi molimo, da bi nas te male dušice čimprej zapustile ter odšle v nebesa.« — Deklice, ki kažejo že v mladosti lepoto, se negujejo, dokler ne postanejo zrele, potem pa jih prodajo posredovalcem večinoma za bordele in Evropejcem za prilježnice. Za tako lepo dekle dobe misijonarji do 3000 frankov.

— **Zdravi otroci.** Naša doba hoče z nujnim splošnim razjaenjanjem provročiti, da bi napadni način hranitve ne vplival kvarno na zdravi razvoj naših otrok. Posledica tega truda je, da otrokom že čestokrat ne dajo več alkoholnatih pijač, kakor vina, piva, i. t. d. Manj pa se pazi na to, da takisto čaj kakor znata kava, ki imata v sebi kofein, torej strup, enako kvarno vplivata na mladino. Saj je slaven zdravnik in učenjak že ponovno izrekel v zadnjem času, da otrokom pod štirinajstimi leti nikakor ni dajati znate kave. S tem izrekom se ujema mnogo nujnih svaril odličnih higienikov, ki deloma opozarjajo na to, da se že nad deset let kot nadomestek znate kave, ki samo razburja živce, izdelnje sladna kava z vonjem in okusom znate kave in da se nikakor ne more dovolj ceniti njen zdravstveni učinek. Kjer se torej ne morejo odločiti, da bi tudi za odrasle člane v rodbini brez dodane znate kave izključno rabili to sladno kavo, ki jo izdeluje firma Kathreiner, tam se ni plašiti malega truda, da se ta kava pripravlja za otroke. Pri tem bodi omejeno, da po dolgoletni izkušnji otroci najnežnejše dobe, ki se jim pogostoma upira čisto mleko, kaj radi pijo Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo zaradi njenega dobrega okusa, in da jim je jako hasniva. Uspeh ni izostal še nikoli. Tudi v dobi razvoja Kathreinerjeva Kneippova sladna kava skupno s toli potrebnim mlekom kaj uspešno zatira malokrvnost, bledico, razburjenost ponoči, slabost in nedostaten rast, ker je lahko prebavna, redilna in krvotvorna. Toda le »pristna« Kathreinerjeva Kneippova sladna kava ima te prednosti v okusu in prijetno tečnost, ki jo odlikujeta na poljtan priznani način. Zato poudarjajte pri nakupovanju izrecno ime »Kathreiner«, zahtevajte le izvirne zavoje s sliko župnika Kneippa in ne jemljite niti odprto odtetanih opraznih izdelkov, niti manj vrednih posnmkov v drugačnih zavitkih.

— **Poštna zastavnica.** Redko kje igrajo zastavnice tako važno ulogo pri ljudstvu, kakor v Italiji. Te so v tako velikem obsegu priljubljene pri priprostem revnejšem ljudstvu, da je vlada sklenila upeljati napravo zastavnic pri pošti. Kakor poroča časnik »Tribuna« hrani ubožni narod na ta način, da si nakupi vrednostne zlatenine in obenem ugodi svoji gizdavosti. Ko pa pridejo slabi časi, zastavi ljudstvo zlatenino v zastavnicač proti visokim obrestim, petnajst odstotkov. Zastavnice ni mnogo, njih število je 533 v 8252 komunah. Leta 1896. je bilo zastavljenih 6.513.458 predmetov, na katere se je izplačalo 103.830.735 lir. Od na vadnih predmetov se ni vrnilo 411.607. Vlada se je sedaj odločila uporabiti

denar — kakih 90.000.000 lir — ka terega je naložil narod pri poštni hranilnici, v to, da bode posojevala gotove svote na zastavljene zlatenine in srebrnine. Posojevalo se bode za nižje obresti, kakor to store sedanje privatne zastavnice. Možno bode na ta način zastaviti vrednosti na katerikoli poštni postaji in izkreditati ga na drugi postaji.

— **Japonski vozli.** Japonci ne rabijo ne gumbov, ne zaponk, ne kaveljnov in gumbic za zapenjati. Za vsa pritrdjevanja jim služijo vrvice, in način kako jih zapletajo, se je pri njih razvil v mnogobrojne umetniške variacije. Tako imajo Japonci na stotine raznih vozlov. Že za navadno in ceremonijalno rabo imajo na tucate vozlov, ki jih zna vsak otrok zvezovati, tako imajo vozle v podobi češpelj, krizantem, smrekovih storžev, želv itd.

— **Črnogorski knez in metropolit.** Načelnik državne kontrole Rade Turcv je prišel z dvema uradnikoma v metropolitansko cerkev na Catinju kontrolirat. Pri tem je premetaval podobne in cerkveno oprav tako, da je prihitel metropolit Mitrofan. Nastal je prepir in končno pretep. Metropolit je metal debele knjige in zapisnike v uradnike. Knez je poklical metropolita pred se ter ga ostro okregal. Razvil se je buren prizor. Metropolit je zabrusil knezu v obraz, da nikdar ne dopušta, da bi se državni uradniki vmešavali v njegove cerkvene zadeve. Zvest Srb je in lahko deluje povsod ter ni vezan na Črno goro. Po mestu se govori, da je metropolit podal demisijo.

— **Pri konjskih dirkah na svetu** se je stavilo in zapravilo lanske leto od 200.000.000 do 250.000.000 dolarjev. Seveda so drugi tudi toliko dobili.

— **Največji pes na svetu** je bil takozvani »Jumbo«, kateri je pred kratkim poginil v Park Rapids, Mich. Pes je bil bernardinske rase in je tehtal 305 funtov.

— **Krojako mesto.** Čudno središče obrti v pokrajini Pietrkov na ruskem Poljskem je mestece Brezin, kakih 22 kilometrov oddaljeno od Lodza. Med 7669 prebivalci tega mesteca ni nič manj nego 4000 krojačev, večinoma Židov, ki prodajajo izdelane moške obleke prav poceni. Lepo in dostojno obleko je dobili tu za 8 rubljev. Vsako leto prihaja velika množica trgovcev iz Rusije in iz daljnega vzhoda v Brezin, in vsako leto prodajo tamošnji krojači povprečno oblek za 4 milijone rubljev.

— **V menažeriji.** V neko vas ob Reni je prišla menažerija; v velikem šotoru so se kazale — seveda v kletkah — najbolj divje zverine celega sveta. Potujoči rokodelski pomočnik se je oglasil pri »ravnatelju«, ali ima zanj kaj posel v menažeriji. »Ali znate dobro rjoveti,« ga je nato vprašal gospodar zverin. »Pa še kako! Kakor zaklan prešiče!« je bil odgovor. Nato sta se pogodila za službo. Najprej je moral pomagati ravnatelju iz kože devati leva, ki je prejšnji dan poginil. Potem je moral pomočnik sam zlesti v levovo kožo. Ravnatelj je priredil na ta način ustvarjenemu levu, kar je še bilo potrebno, nato pa mu je odkazal oddelek v zverinjaku, kjer se je moral obnašati kakor pravi »kralj puščave«. Gospod ravnatelj je napravil dobro kupčijo; novi lev je rjovel tako pristno, kakor da bi bil res doma v Sahari. Pri tem je stresal železne droge, kakor, no, kakor besen lev. V svoji gorečnosti pa je šel predaleč in stranska stena sosednje kletke, kjer je gospodaril praveti tiger, se je mahoma podrla. Grom in strel! Sedaj je bil konec levove besnosti, konec levove srčnosti! Napadni kralj puščave se je boječe stisnil v kot ter začel obupno klicati: »Pomagajte! Pomagajte!« Že je mislil, da mu bije poslednja ura, ko mu zakliče njegov sosed tiger, njemu, levu, v švabskem dialektu: »Tele neumno! Čemu pa tako rjoveš! Saj tudi jaz nisem pravi tiger!«

— **Kolikokrat je treba inserirati.** O tem je štiti v »Nord-deutsche Allgem. Ztg.«: »Kolikrat je treba kako stvar v časopisu razglasiti? Na to vprašanje je odgovoril nedavno tajnik trgovinske zbornice dr. Wiedemann na nekem predavanju: Inserirati je treba najmanj sedemkrat. Prvi insert se prezre drugače se opazi, tretjega se čita, toča ne misli se zraven in česar, četrtega se čita ter premišlja, pri petem se govori z ženo, pri šestem bi se že napravil poskus in pri sedmem inseratu se kupi.«

— **Memoari sultana Murada V.** Rusinja dr. Sibold, ki je bila do nedavno zdravnica v sultanovemu haremu, je sedaj zaprla v Carigradu, kar je zbudilo veliko senzacijo v boljših krogih. Pripoveduje se, da je zaprla zato, ker ima lastnorčno pisane spomine pokojnega sultana Murada V., brata vladajočega sultana. Ti memoari imajo mnogo zelo kompromitujočega

za sultana in sedanjo turško vlado sploh.

*** Kraljica kot praktični zdravnik.** Portugalska kraljica Marija Amalija je ravnala kot dober medicinski študent ter položila v kratkem času izpit, nakar dobi diplomu za izvrševanje praktičnega zdravljenja.

*** Politični molitvenik.** V badenski nadvojvodini je izšla pred kratkim knjiga »Molitvena in poučljiva knjiga za katoliške moške« iz peresa dr. Antona Kellerja, župnika v Gottenheimu pri Freiburgu. V tej knjigi je tudi odstavek: »Kako ti treba voliti?« V tem odstavku stoji med drugim tudi to: Pri občinskih volitvah ne voli nikdar in nikoli brezbožnih moških. Kdor ne hodi ob nedeljah k maši, kdor bere samo liberalne časopise, ne more imeti prave, resnične ljubezni do svojih katoliških sodeželanov. Za molitvenik je tak odstavek kaj pripraven. Prav nič se ne bi šudili, ako vpletjejo to novotarijo tudi v naše movejše molitvenike, saj morajo ljudje večkrat poslušati ustna priporočila katoliških kandidatov na levi ali pa v spovednici, in menda bo imela tihiška priporočila v molitveniku večji uspeh. Klerikalni poslanci niso brezbožni moške, hodijo ob nedeljah k maši (reimoli), ne berejo liberalnih časopisov, in vendar nimajo prave, resnične ljubezni do svojih volilcev!

*** Dolga himna.** Nemški cesar Viljem je povodom rojstnega dne angleškega kralja Edvarda priredil v Potsdamu veliko pojedino, h kateri je bil seveda tudi povabljen angleški poslanik Lascelles. Cesar je zapovedal godbi, da mora toliko časa igrati angleško himno, dokler bo videti angleškega poslanika, ki se je od obeda odpeljal na kolodvor. Poslanik, ki ni vedel za to cesarjevo odredbo ter je menil, da godba igra prusko himno, ki ima isti napev kot angleška, zapovedal je brž svoj voz ustaviti, ter je v vozu vstal na čast cesarju Viljemu. Položaj je postal komičen. Poslanik je hotel tako dolgo stati, dokler bo sviral godba, godba pa je zopet morala tako dolgo svirati, dokler je poslanika videla. In godba je zopet in zopet ponovila himno, dokler ni prišel cesar, ki je razumel položaj ter smeje ukazal godbi prenehati, nakar se je poslanik usedel in odpeljal.

*** „Ustredni Matice šolske“** je, kakor znano, češko društvo, ki ustanavlja šole za češke otroke v takih krajih, kjer še šol ni, nadalje pa tudi v takih krajih, ki jim groze Nemci. Društvo ima tedaj leto naloge in isti namen, kakor naša »Družba sv. Cirila in Metoda«. Leta 1904 je v Matične šole vpisanih 12.222 čeških otrok. Tu so vsi te št. šole, ki jih je Matice ustanovila, ne pa šole, ki jih podpira. Ako bi se pri šteli tudi otroci podpiranih šol, potem bi število otrok naraslo na 20.000. Društvo ima stalnih letnih dohodkov 600.000 K. Ti dohodki so tako urejeni, da prihajajo v blagajno kot narodni davek. Zato pa je tudi Č. ška najkulturnejša dežela v Avstriji, kjer ni analfabetov. To so posledice vztrajnega in kulturnega boja dveh narodov.

*** Pomorščakov roman.** Ko je leta 1900. odpuhla avstro-ugarska ladja »Zenta« na Kitajsko, bil je na ladji tudi pomorščak Matevž Pavič, sluga fregatnega kapitana Thomanna. Ko je Thomann v Pekingu umrl, je Pavič izginil, in njegovi tovariši so mislili, da so ga boksarji ubili. Pavič pa je bil odšel v Port Arthur, otvoril tam žganjarno ter se poročil z neko Rusinjo. Njegova trgovina je procvetala in kmalu je bil Pavič posestnik lepega hotela ter si prihranil precejšnjo svoto denarja. Pri nekem poskusu, da bi prodrl blokado, ga je nedavno ustavila neka japonska torpedovka. Japonskim oblastvom je izjavil, da je avstrijski poslanik in begun »Zenta«. Izročili so ga avstro-ogrskemu konzulatu v Jokohami, ki ga je oddal vojni ladji »Asperna«. Na tej ladji se je Pavič te dni pripeljal v Pulj; izročili so ga v mornarski zapor. Tudi njegova žena je na potu v Pulj.

*** V dobrih starih časih.** Profesor Rudolf Lanciani piše v »The Youths Companion«: Pravi pojem o delavnosti na staroveški farmi dobimo iz sledečega odstavka iz uradnega lista »Acta Diurna«, kateri je izhajal v Rimu za časa Kaligule in je ponatisnjen od Petronija Arbitra v njega povesti. »Dne 25. junija je bilo na Tri malhijevi farmi pri Cunnajji rojenih 70 otrok, 30 moškega spola. Istega dne je bilo z mlatišč prenešenih v mlin 50.000 modrijev pšenice (blizu 100.000 galonov); 500 juncev ukrotenih. Istega dne je bil eden sužnjev imenovan Mitridatij, križan, ker je zlorabil sveto ime cesarjevo (Caligula) in končno 10.000.000 sestercejev je bilo naloženih v varstvene shrambe. »To je bilo pred osemnajststo in petdesetimi leti.« Ko liko prebivalstva je morala ta farma

preživljati! Sedemdeset otrok rojenih v enem dnevu! Kako mnogobrojne so morale biti črede goved, ako so je ukrotile v enem samem dnevu pet sto juncev!

*** Francoski jedilni list.** Neki malomestni gostilničar si je dal napraviti francoski jedilni list. Na vprašanje nekega tučca, čemu mu je v tem malem mestu francoski jedilni list, je odgovoril: »Prvič se s tem prikupim svojim gostom, ker jih smatram za tako učene, in drugič, ako kaj naroče, jim dam, kar jaz hočem, ker vendar ne vedo, kaj so naročili.«

*** Z norcem se je poročila** lanske leto na Dunaju neka 18 letna deklica, ne da bi bila poznala duševno stanje svojega moža(?). Blazni se zove Fr. Straka ter je bil trgovec. Tri tedne po poroki je zbesnel ter so ga morali prepeljati v blaznico. Mlada žena je nato tožila za razveljavljenje zakona, češ, da je mož moral biti blazen že pred poroko, da je tedaj zakon že od začetka bil neveljaven. Pri obravnavi se je tudi dokazalo s pričami, da je na dan poroke poslal ženini vse vozniške domov, ker so imeli vprežene belce, a on je hotel vrance. Pri pojedini je hipoma izvel revolver iz žepa, potem je razkazoval gostom nedostojne razglednice, a po gostovanju je šel v poročni obleki okna snažit. Zdravniki so izjavili, da je bil blazen že pred poroko, vsled tega se je zakon razveljavil.

*** Največja bronasta soha na svetu** je, leta 1699 v Parizu ulit spomenik Ludovika XIV. Težak je 600 centov. — Največja lesena soha pa je v Tokiju, Japonsko; visoka je 54 1/2 čreva in je v glavi za 20 oseb prostora.

*** Časopisje v Ameriki.** V Združenih državah izhaja 15.420 periodičnih časopisov, katerih število se natiaka na leto 30.165.000. Od teh je tednikov 17.946.250 števil, mesečnikov 605.250 števil, polmesečnikov 224.000 in četrtletnikov 293.250 števil.

*** Umor zaradi 6 vinarjev.** V Budimpešti si je pometiš Budaš izposodil od delavca Muserja 6 vin. Ko je delavec zahteval nazaj posojilo, a pometiš ni imel 6 vinarjev, se je Muser tako razkačil, da je sgrabil poleno ter Budaša na ulici ubil.

*** Pretirano.** »Ali poznate gospoda Kovača?« — »Pa še kako!« — »Poznal sem ga že, ko je še njegov oče v sami srajčici po vasi tekal.«

Književnost.

— **Janeza Trdine zbranih spisov** je izšla v založbi Lavoslava Schwentnerja sedaj druga knjiga, ki obsega prvi del slavnih znanih bajk in povesti namreč verske bajke, stare in nove ter bajke in povesti o Gorjancih. Knjiga stane broširana 2 K, po pošti 2 K 10 h, elegantno vezana 3 K 20, po pošti 3 K 40 h.

— **H. Sienkiewicz.** V založbi Kleinmayra & Bamberg je izšel prevod znamenitega romana »Rodbina Polanske« ki ga je spisal H. Sienkiewicz. Poslovenil je to delo Podravski. Roman obsega tri debele zvezke. Cena: broširan 10 K, vezan v treh delih 16 K, vezan v eno knjigo 13 K.

— **»Matica Hrvatska«** je svojim članom razposlala te dni svoje letošnje knjige, namreč: 1. Veronika Desenička, historijska tragedija u četiri čina I. E. Tomića; 2. Iz slavenske rodline, pjesme, preveo ih Ivan Trnki; 3. S moje lire, pjesme R. Karda Katalinića-Jeretova; 4. Exodus, pripoviest Milana Senoe; 5. Usahlo vrelo, pripoviest Viktora Gar Emina; 6. Vatroslav Lisinski i njegova doba. Prilog za poviest hrvatskega preporoda. Napiseo Fr. K. Kuhač; 7. Otci i djeca I. S. Turgenjeva, preveo Mirko Divković; 8. Slike iz povjesti engleske književnosti, napisao Vladoje Dukati; 9. Moderna kolonizacija i Slavani, napisao Stjepan Radić.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 10. decembra. Zasedanje državnega zbora je že odgodeno. »Wiener Zeitung« javlja, da je ministrski predsednik Körber to že sporočil prezidentoma obeh zbornic. Sinočni obljudi Körberjevi je torej sledilo takoj dejanje. Danes zjutraj se je sešlo v parlamentu jako mnogo poslancev, ki so živahno razpravljali o prihodnosti V nekaterih krogih vlada precejšen strah pred novimi volitvami. To se je zlasti pokazalo danes v poljskem klubu. Ta se je sešel ob 1. uri na sejo. Načelnik grof Dziedu-

zycki je pripoznal, da je jako verjetno, da se zbornica razpusti. Klub se je izrekel proti razpustu in je sprejel resolucijo, s katero želi, naj se državni zbor čim preje skliče. V klubovi seji nemške ljudske stranke se je obžalovala needinost med nemškimi poslanci, ki se je pojavila pri sinočnem glasovanju v proračunskem odseku.

Dunaj 10. decembra. Cesar se je danes iz Budimpešte povrnil na Dunaj. Popoldne je bil pri cesarju ministrski predsednik Körber in mu je poročal o položaju Belgrad 10. decembra. Oba radikalna kluba sta se izreкла za ustanovitev zmerne ministristva.

Pariz 10. decembra. Combesovo ministristvo je zopet zmigalo. Parlament je z večino 30 glasov izrekel vladi zaupnico.

Rusko-japonska vojna.

London 10. decembra. »Daily Telegraph« javlja, da je general Oku po tridnevnem bombardiranju prisilil Ruse, da so zapustili 60 km nad Ljaojangom ležeči Kašak. Japonci so v tem boju izgubili baje kakih 5000 mož. Rusi so morali v Kašanu popustiti mnogo živil in nekaj topov.

London 10. decembra. Reuterjev biró javlja iz japonskega vira: Ruski ujetniki so izpovedali, da je v Port Arturu zavladalo veliko pomanjkanje živil. Častniki dobe dvakrat na teden konjskega mesa, vojaštvo živi ob slabem kruhu. Sedanja zaloga živil bo v enem mesecu pri kraju.

Carigrad 10. decembra. Rusko poslanstvo ni pri turški vladi nobenih korakov storilo, da bi se ruskem črnomorskemu brodogradu dovolilo pasirati Dardanele.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Žitni trg bolega dalje na neizvahnosti kupčije. Stranka hoistov je sicer prav močna, vendar pa vsprilo velikanske rezerviranosti s strani konzuma ne more priti do tiste veljave, do katere utegne v tistem trenutku priti, ko se bo pokazalo več volje za nakup. Tendence žitu pa je in ostane obrnjena v smeri na viško. To smer pa tendenca tudi takoj realizuje, čim se pojavijo količnejša večja vprašanja po blagu — hipna posledica tem poviškam pa je zopet, da se reflektantje odtegnejo s pozorišča, da bi s tem zabranili nadaljnjo hös. Tako tedaj danes kupujejo mlino le najpotrebnejšo množino, ker morajo sicer takoj računati z nemalimi poviški. Dokaz temu je tatedenska tendenca, ko je

Pšenica je valed le malo večjih nakupov dvignila aprilov kurz že na 1035 ter notirala tudi za točni odjem že 10—15 h višje, nego v našem zadnjem poročilu, ki pa je do včeraj zopet zgubila te poviške, ker se je ves konsum takorekoč odtegnil trgu. Ako nam tedaj ne bo računati z drugimi momenti, ki naj bi tirali cene nizdol — mor. biti logična posledica, da se bodo dvigali kurzi vsopredno s večjim popraševanjem po blagu. Ia končno enkrat bo moral konsum svojo rezerviranost tudi opustiti ter stopiti na trg z znatnimi naročili. Aprilov kurz včeraj se ne razlikuje od onega v našem zadnjem poročilu.

Koruzi je začetkom tedna svoje zahtevke dvignila, tendirala pa potem mirneje, pri tem pa so ostali limitir brezuspešni, doseženi povišek se mora še danes dovoljevati.

Oves se je gibal vsopredno z koruzo ter naznanil tudi višje cene, posebno za efektivno blago. Dasi se je tendenca zopet nekoliko pomirila — dosežene poviške zahteva oves v celem obsegu, kajti konsum je razmeroma zadovoljiv. Aprilov kurz je bil včeraj isti kakor pred tednom, prav tako, kakor pri koruzi.

Moka vzdržuje polne cene ter nagiba raje navzgor. Mast in slanina sta se tudi proti koncu tedna ojačila.

Riž notira nespremenjeno, trdno. Nekatere vrste nedostajajo docela ter so dobavne le od druge roke po prav visokih cenah.

Kava Santos zahteva za približno 2 kroni pri 50 klg. več.

Sladkor. Surovina tendira zopet trdnje — cene rafinadi nagibajo vsled tega tudi kviškn.

Petrolej se je dvignil za 1/4 K. Špirit notira sicer nespremenjeno, toda trdno.

Za prebivalce mest, uradnike i. t. d. Proti težkotam prebivanja in vsem nasledkom mnogega sedenja in napornega duševnega dela je uprav neobhodno potrebno domače zdravilo pristni »Moll-ov Seidlitz-prasek«, ker vpliva na prebavljenje trajno in uravnavno ter ima olajševalen in topilen učinek. Skatljica velja 2 K. Po postnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni lekarnik, na DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrečno zahtevati MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 3 8—17

*** Sredstvo**, ki prebavne organe spravlja v red in jim tudi po daljši rabi ne škoduje, ampak jih še krepi, je **želodčna tinktura lekarnarja Piccolija** v Ljubljani na Dunajski 7 cesti. Zunanja naročila po povzetju. 23

Práško domače mazilo iz lekarn B FRAGNERJA c. kr. dvornega založnika v Pragi, ki slovi že nad 50 let po preizkušeno domače zdravilo, olajšuje bolečine, prepreči vnetje in pospeša celjenje, vsled česar se je razširilo po celi narobariji in ga imajo v zalogi vse lekarnarje. To mazilo ne izgubi tudi čega leta in leta hranimo nič na učinku, in bi ga vsled tega ne smelo manjkati v nobeni hiši. a

Svila za ples

Franko in že ocarinjeno se pošlje na dom. Bogata zaloga vzorcev s prvo pošto. Tovarna za svilo Henneberg, Zürich. 4 75—4

Mnogo denarja si prihranite, če si doma barvate obleke, bluze, trakove, nogavice, otroške obleke itd. itd. Pobarva se brez truda v par minutah, uspeh je nepričakovano lep in ne stane skoraj nič, če rabite za to zak. zavar. barvilo za blago »FLOX«. Poskusni zavitki po 20 h, originalni lončki vsake barve 4 70 h (črno in višnjevo tegethof-bian) 10 h več. Poskusni zavitki so zastoni, ker se za to založenih 20 h pri nakupu originalnega lončka odšteje.

„FLOX“ 3031—49
podjetje barvil za blago
Dunaj, VI., Wallgasse 34.

Edni od profesorjev in zdravnikov preizkušeni in priporočeni zobni preparati brez kislino: e. in kr. dvornega zobozdravniška dra. J. G. Poppa na Dunaju XIII. 6 pristni

Anatherin

ustna in zobna voda tudi proti vsem boleznim v ustih in zobobolu, po K 280, K 2—, K 1— in zobni ereme brez pen in kislino v lončkih po 60 h (pene in kislino vedno uničijo zobe) čistijo in ohranijo usta, zobe in zobno meso vedno lepo, zdravo, odstranjuje neprijeten dah in bolečine. Dr. Popp je poslal glavnemu založniku v Ljubljani g. lekarnarju J. Mayrju 1000 lončkov zobnega ereme, ki se prodaja sedaj za polovično ceno, tedaj po 30 h lonček, da se lahko vsakdo prepriča o izvrstni kakovosti. Dobi se povsod, kakor tudi v glavni zalogi pri lekarnarju J. Mayrju v Ljubljani. 1 3546—1

Proti zobobolu in gnilobi zob
Izborbo deluje dobro znana
antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

katera utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodom 1 K.

Melusine zobni prasek

1 skatljica 60 vin.

Razpošilja se vsak dan s obratno pošto.

Edina zaloga.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinalnih vin, specialitet, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod i. t. d.

Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani, Resijeva cesta št. 1

peleg novozgrajenega Fran Jožetovega ul. mosta. 38—49

„Le Délice“
cigaretni papir, cigaretne stročnice.
Dobiva se povsod. 671—40
Glavna zaloga: Dunaj, I., Prodigergasse 1.

L. LUSER-jev obliž za turiste.
Priznana najboljša sredstvo proti kur-806
Jim očesom, žuljem itd. 38
Glavna zaloga:
L. SCHWENK-ova lekarna
Dunaj-Meidling.
Za-
le-
vaj
Luser-jev obliž za turiste po K 1-20.
Dobiva se v vseh lekarnah.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 1. do 30. novembra 1904 poslali prispevke in darila p. n. gg. in društva: Upravištvo »Slovenskega Naroda« v listih od 9., 12., 17., 19., 24. in 26. novembra izkazane zneske skupaj 132 K 30 h; upravištvo »Slovenca« 168 K 35 h; županstvo Jesenice na Gorenjskem 50 K; podružnice: za Pliberk in okolico 25 K; za Žuženberk in okolico 38 K 30 h; za Pokrče in okolico 20 K; v Zalcu dobiček veselice 50 K; v St. Jurju ob juž. žel. 37 K 30 h; ženska za Sv. Lovrenc in okolico 134 K; v Veliki Pirešici 4 K; moška v Idriji 34 K; ženska v Ribnici 150 K. Društva: posojilnica za Stari trg-Lož in sosedstvo 20 K; posojilnica v Cerklju 20 K; hramilnica in posojilnica v Biljah 10 K. Mohorjani: v Polzeli 14 K; na Vranskem 21 K; v Batnjah 8 K; v Črešnjicah 1 K; na Paki 5 K; v Šmarju pri Kopru 3 K; v Bikovcu 8 K; v Trstu 84 K; v Mengšu 12 K 40 h; v Podgorju 3 K; v Ljutomeru 15 K; pri Sv. Lovrencu 4 K; v Brezovici 5 K; v Zelenikih 15 K 40 h; v Polhovem gradu 8 K; v Logatcu 8 K. Tvrška Ivan Perdan prispevek od prodaje družinskih vžigalce 1000 K. Tvrška Ivan J. b. a. c. in na račun prispevka od prodje družbine kve 744 K 50 h. Tvrška Henrik Franc in sinovi 300 K; tarokist v kavarni »Evropa« 84 h. Aleks. Hadovnik 8 K; gđ. Ana Hrenova 100 K; Andrej Podbostnik 10 K; Andrej Wieser 10 K; Fran Lunder zbirko Martinovega večera v Metliki 15 K; Neimenovani mesto čestitke odlikovanemu prvomužniku — njegov učenec pred 30 leti 10 K; dr. Fran Jankovič po g. Lasbacher in Ogradi, ob priliki godovanja zlato-mašnika Martina Kragla, nabranih 25 K 30 h; Neimenovani povodom 25letnice 100 K. Za »Narodni kolek« 64 K 50; za mladsko spise 8 K 50 h; za družbin kolekar 1972 K 28 h — Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, ?

Upravištvo našega lista se poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda. G. Vinko Sket v Il. Bistrici 4 K 18 h, nabral v veseli družbi v gostini Jul. Martiničica. — Gđ. Bibijana Bisali, blagaj. Ilir. Bistriške in Trnovske podruž. sv. Cir. in Metoda. 10 K in sicer kot 2 zastali letnini od gospe Furlani in gospije Strišča in od 3 novo pridobljenih letnic gospe Jos. Strnad, Mimi Martinič in gospije Ljudmille Crnak kot letnino za tekoče leto. — G. Ivan Znidaršič, Matenja vas p. Prestranek 6 K in nabiralnika v gostini »Bog i Narod« Skapaj 20 K 18 v. — Živeli darovalci in nabiralci!

Za učiteljski konvikt. Gospija Pavla Čopova, učiteljica v Borovnici 23 K 30 v, nabral pri slavnostnem večeru na glincah, na kojem je praznoval g. Jakob Marn, nadučitelj na Viču štridesetletnico svojega službovanja. — Srčna hvala! — Sveto smo izročili g. J. Dim. niku. —

Zahvala.

Županstvo v Zagorju se v imenu pogorelcov na Tabru najtopleje zahvaljuje g. Kranjc, hotelarju v St. Petru in dotičnim gg. darovalcem, kateri so v njegovi gostini 52 K 80 v nabrali. G. A. Domicelj mlj. kakor tudi gg. darovalcem za v gostini g. M. Fatur v Zagorju nabranih 13 K 40 v. Gg. Franc Benigerju v Trnovem in Janezu Faturju v Ljubljani za poslano obloko. G. Dolencu, potniku tvrde Kenda v Ljubljani, kateri je v ta namen 10 K osebno županstvu daroval. Č. g. Dom. Pavlič, župniku v Kostanjevici za poslanih 20 K.

Ker je v resnici nesreča res velika in beda strašna, se omenjene nesrečne reveže, kateri zdaj v največji zimi niti stanovanja in obleke nimajo, priporoča še v nadaljno usmiljenje.

Županstvo v Zagorji,
dné 8. decembra 1904.

Fatur, župa.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 6. decembra. Neža Vetrnik, de-lavčeva žena, 81 let, Na zavrtih, št. 1, ostarelost. Helena Kalušek, hišna, 64 let, Cesarja Jožefa trg, št. 11, pljučnica.

Dne 7. decembra. Ivan Loreto, zavarovalnega uradnika sin, 14 mes., Sv. Petra cesta št. 14, črvesni katar.

Dne 8. decembra. Slavko Celarc, delav-čev sin, 9 mes., Tržaška cesta št. 22, Tuberculois pulm. — Makso Marks, orožn. stražmeštra sin, 8 mes., Sv. Florjana ulice št. 24, b. žjast — Matija Trebar, črevljar, 46 let, Sv. Petra cesta št. 6, Cirrhosis hepatis.

V deželni bolnici:
Dne 5. decembra. Ana Sek, gostija, 75 let, ostarelost. — Gregor G. rjup, dninar, 62 let, Carcinoma. — Matevž Oswald, kovač, 72 let, Pneumonia.

Meteorologično poročilo.

Vitina nad morjem 306.3. Srednji erceni tlak 730.0 mm

Dec	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
9	9. zv.	734.2	1.9	sl. vzhod	oblačno
10	7. zv.	732.1	1.5	sl. sever	oblačno
	2. pop.	730.7	3.8	sl. jvzh.	oblačno

Srednja včerajšnja temperatura: —26°, normale: 09°. — Padavina 0.3 mm.

ZNAMKA
Z OPICO**Monkey****Brand**KAMEN ZA
ČIŠČENJEZa snaženje in likanje vseh kovin.
Za ribanje v hiši in delavnici.Upotreblja naj se po navodilu
za uporabo.

Varetna znamka.

Splošno zastopništvo za Avstrijo: HENRIK STOEßLER, DUNAJ, I. Freyung 5.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dun. borze 9. decembra 1904.

Naložbeni papirji.

	Denar	Blago
4% majeva renta	100-05	100-25
4% srebrna renta	99-95	100-15
4% avstr. krona renta	100-20	100-40
4% zлата	119-80	120-—
4% ogrska krona	98-15	98-35
4% zлата	118-85	119-05
4% posojilo dežele Kranjske	99-50	101-—
4% posojilo mesta Split	100-25	101-25
4% Zadar	100-—	100-—
4% bos. herc. žel. pos. 1902	100-95	101-95
4% češka dež. banka k. o.	99-85	100-05
4% ž. o.	99-85	100-25
4% zst. pisma gal. d. hip. b.	101-40	102-40
4% pešt. kom. k. o. z.	107-60	108-50
4% 10% pr.	100-10	101-—
4% zast. pisma Innerst. hr.	100-10	101-—
4% 10% ogrske cen.	100-50	101-20
4% 10% dež. hr.	100-25	101-25
4% 10% z. pis. ogr. hip. ban.	100-10	101-—
4% 10% obl. ogr. lokalnih že-	100-75	101-75
4% 10% leznice d. dr.	98-50	—
4% 10% obl. češke ind. banke	99-50	100-—
4% 10% prior. Trst-Poreč lok. žel.	306-50	308-50
4% 10% prior. dol. žel.	100-60	101-60
4% 10% juž. žel. kup. 1/2	—	—
4% 10% avst. pos. za žel. p. o.	—	—

Srečke.

Srečke od 1. 1860	186-75	188-75
1864	271-—	275-—
tizske	161-35	163-35
zem. kred. I. emisije	305-—	316-—
II.	297-50	308-—
ogr. hip. banke	272-—	278-—
srbske a frs. 100	94-—	98-50
turške	131-40	132-40
Basilika	20-90	21-90
Kreditne	478-—	489-—
Inomoške	79-—	83-—
Krakovske	89-—	94-—
Ljubljanske	68-—	73-—
Avst. rud. križa	54-—	55-—
Ogr.	28-60	29-60
Radolfote	66-—	70-—
Salcburške	75-—	80-—
Dunajske kom.	521-—	532-50

Delišice.

Južne železnice	87-75	88-75
Državne železnice	650-75	651-75
Avstr.-ogr. bančne delnice	1632-—	1641-50
Avstr. kreditne banke	676-75	677-75
Ogrske	806-—	808-—
Zivnostenske	249-—	250-—
Premogokop v Mostu (Brüx)	660-—	668-—
lpinske motan	490-75	491-75
raške žel. ind. dr.	2343-—	2353-—
Rima-Murányi	514-50	515-50
Trboviške prem. družbe	308-—	312-—
Avstr. orožne tovr. družbe	535-—	538-—
Češke sladkorne družbe	179-—	181-—

Valute.

C. kr. cekin	11-31	11-35
20 franki	19-06	19-08
20 marke	23-51	23-59
Sovereigns	23-90	23-99
Marke	117-55	117-75
Laški bankovci	95-30	95-50
Rubli	253-80	254-50
Dolarji	4-84	5-—

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 10. decembra 1904.

	Termin.	
Pšenica za april	50	10-22
RŽ	50	7-98
Koruzza	50	7-58
Oves	50	7-19

Efektiv.

Nespremenjeno.

Zahvala.Za mnogobrojne dokaze tolažilnega
sočutja, ki so nam došli ob smrti ljub-
ljene matere**Jvane Gruden**
roj. Leskovecod sorodnikov, znancev in prijateljev
izrekamo tem potom vsem svojo od-
kritosrčno zahvalo.Iskreno se zahvaljujemo gosp. nad-
svetniku J. Schmidu, gg. c. kr. urad-
nikom, častiti duhovščini, slav. požarni
brambi, slav. del. bralnemu društvu in
vsem drugim, vsem darovalcem pre-
krasnih vencev, kakor tudi za mnogo-
brojno častno udeležbo pri pogrebu
preblage pokojnice. 3569

Žalujejoči ostali.

Zahvala.Tem potom bodi izrečena naj-
priscrčnejša zahvala vsem onim, ki
so nam ob smrti našega nezgib-
nega soproga in očeta**Ignacija Rozmana**
nadučiteljaizrekli svoje sočutje. Posebno se
pa še zahvaljujemo pred. duhov-
ščini, ki je spremlila rajnika na
zadnjem potu.Prav lepo se zahvaljujemo pred.
g. kaplanu Vinku Čibašku, ker je
nepozabnega pokojnika obiskaval
ves čas njegove bolezni, ga tolažil
v zadnjih urah ter ga naposled
spremil na zadnjem potu od Pod-
loga do Leskovca. Zahvaljujemo se
tudi vsem p. n. kolegijam in ko-
legom drugega pokojnika za obilno
udeležbo pri pogrebu, gg. pevcem
za ganljivo petje na grobu ter g.
Malneriču za krasni nagrobni go-
vor. Slednjič prisrčna hvala onim,
ki so darovali krasne vence ter
vsem, ki so se udeležili pogreba.

Podlog, 9. decemb. 1904.

Žalujejoči ostali.

Išče se gostilničarz jamstvom, za novo renovi-
rani hotel z restavracijo in
kavarno, 9 sob, ledenico itd.v provincijalnem mestu z vojaško po-
saddo, na Hrvaškem. Obrt je dobro
idoča, ter se odda s 1. febr. 1905.

Natančnejša pojasnila daje

Zagrebačka dionička pivovara i
tovarnica slada v Zagrebu 3571-1**Kupijo se**
neobrezani ali pa tudi že obrezani
drogovi za hmeljod 7 metrov dolžine naprej, loco ko-
lodvor Celje.Ponudbe na naslov: „Forsthoff“
pri Celju. 3527-2**Ali ste že dobili tako tolste**
purane in kapune

kakor jih razpošilja

B. HUDE v Tepanjah
pri Konjicah (Štajersko)?
Sigurno ne!Zato pa v začetku sezone
ne prezrite imena!
3574-1

Nikaka sleparija!

Vesel
božič

Miko ničredno blago!

napravite sebi in svojim otrokom le, če
kupite našo resnično neprekosljivo**božično zbirko igrač.**

Za mali znesek

= samo gld. 1-60 =

pošljemo 10 zajamč solidno izdelanih igrač:
1 kompl. originalni Richterjev zabojček
s sidrom s stavbnimi kamenčki z navo-
dilom in 25 barvstimi slikami;1 kuhinjska kredenca; 3552-1
1 skatlja kuhinjske posode;
1 skatlja cinastih vajakov;
1 oblečena punčika;1 železnica;
1 knjiga z barvstimi slikami;
1 loterija;
1 skatljica z barvami;
1 otroška ura s premakljivimi kazalci;
1 verižica k uri.Naročiti blagovito v lastno korist kar
najhitreje, ker prihaja vsak dan na stotine
naročil in bodele imeli le toliko časa tako
ugodno priliko za samo gld. 1-60 razveseliti
več otrok skupaj, dokler ne poide zaloga.
Pošilja, če se denar pošlje naprej ali proti
povzetju razpošiljalnice igrač**Engelbert Kral**

Dunaj II/1, Taborstrasse 27.

Poštno predalo.

— Embalaža in vozni list 10 kr. —

CHRISTOFLE

Jedilno in namizno orodje

Priznana najboljša posrebljena

NAJLEPŠE OBLIKE Kompletno
opravljene KASETE za NAMIZNO
ORODJE, SKLEDE, POSODE
za OMAKE, KAVNI in ČAJNI
SERVISI, NAMIZNI NASTAVKI,
UMETNINE. 3318-5

Edino nadomestilo za pravo srebro.

Specialni predmeti za hotelle, re-
stavracije in kavarne ter za pen-
sione, menaže itd.

C. in kr. dvorni dobavitelji

CHRISTOFLE & Cie.
DUNAJ I. OPERNRING 5
(HEINRICHSHOF).

Ilustrovani cenovnik sastonj.

Po vseh mestih zastopniki-prodajalci.
Za jamstvo pristnosti nosijo vsi izdelki po-
log, stoječi v tovarniški znamki in polno ime
CHRISTOFLE**4 pravi**
Bernhardincistari po 10 tednov, se prodajo v Kolo-
dvorskih ulicah št. 7. 3577**Mlad trgovski pomočnik**izučen v trgovini mešane stroke, želi
primerne službe v Ljubljani, ali pa v
večji trgovini kje na deželi.Ponudbe naj se pošljejo na A. R.,
poste restante, Ljubljana. 3591-1**Na prodaj je dobro idoča**
kavarna.Kje — pove upravništvo „Slov.
Naroda“. 3575-1**Notarski kandidat**z 2letno prakso, želi vsled nenadne
smrti dosedanjega g. šefa takoj vsto-
piti v drugo notarsko pisarno.Ponudbe na upravništvo „Slov.
Naroda“. 3567-1**Komi**dobro izurjen trgovine z mešanim bla-
gom, več slovenskega in nemškega
jezika, želi s prvim prosincem 1905
izpremeniti svoje mesto zaradi prevelike
hišne pobožnosti. 3565-1

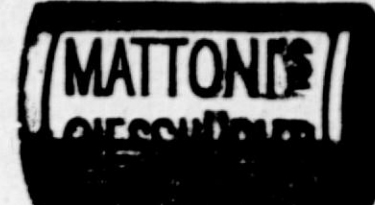
Kdo, pove upravništvo „Sl. N.“

Več sto lepih, suhih
mecesnovih plohov

proda po primerni ceni

Josip Fajdiga, trgovec z lesom
v Kamniku. 3566-1**Preklic.**Jaz Matevž Jeklic, vulgo
Goznik, posestnik na Jesenicah,
prekličem vsa svoja sumničenja
proti Matevžu Robiču, posest-
niku na Hrušici ter izjavim,
da sem ga po krivem dolžil, da
me je v noči od 28. februarja
tega leta napadel ter mi oropal
100 gl. Zahvaljujem se mu, da
mi je to krivo dolžitev odpustil
in odstopil od svoje tožbe proti
meni radi razžaljenja časti.

Jesenice, dne 7. dec. 1904.

Matevž Jeklic3572
vulgo Goznik.**Kaj je**
Seydlin?Priznana
najboljša, po najno-
vejših izkušnjah higijene
sestavljena in večkrat od-
likovana kosmet.
ustna voda.
Dobi se v vseh boljših trgovinah.

6-0

Priporoča se, paziti na to zname-
nje, užgano v probek, in na eti-
keto z rudečim orlom, ker se jako
pogostoma prodajajo ponaredbe
Mattoni-ve Giesshübler slatine.V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastner-ju
in Petru Lasnik-u in v vseh lekarnah, večjih
specerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.**Mlad trgovski pomočnik**popolnoma izurjen v manufakturni in
specerijski stroki, vaje natančnega
reda v prodajalni, priden, pošten, se
sprejme s 1. ali 15. januarjem.Kje, pove upravništvo „Slovenskega
Naroda“. 3545-1**Koncesijo**za vinsko obrt za mesto Ljubljano
se želi vzeti v najem. 3557
Naslov pove uprav. „Slov. N.“**Trgovski pomočnik**popolnoma izurjen v trgovini z mešanim
blagom, zanesljiv in spreten prodajalec,
se takoj sprejme v večjo trgovino.Ponudbe je poslati na upravništvo
„Slov. Naroda“. 3547-1**Večja****gostilna**

se sprejme v najem.

Ponudbe je poslati na upravništvo
„Slov. Naroda“. 3560-1**Letošnje orehe**z belimi jedri razpošilja franco na
vsako postajo po 14 goldin. 100 kil.
Franko na vsako pošto 5 kil za
1 gold. 10 kr. po povzetju.**Anton Werbole,**

3564-1 Medija - Izlake.

Ženitna ponudba.Nadučitelj, star 28 let, se želi
seznaniti z mladenko 17-24 let, ki
je primerno izobražena in ima nekaj
premoženja. Ponudbe, ako mogoče s
sliko, do 25. t. m. pod naslovom
„Spomlad 1905“ Gorica glavna pošta.
3556-1**Zaradi bolezni**
in odpotovanja**se razprodaja**

dne 12. in 13. dec. ves dan

hišno opravo, zdravni-
ške instrumente in knjige

ter barometer „Fortuna“

v Glediških ulicah št. 5
3573 II. nadstropje.Žalostnega srca naznanjamo podpisanci vest o smrti svojega iskreno ljubljene-
ga očeta, oziroma starega očeta, tasta in strica, gospoda**Henrika Czerny**c. kr. evidenčnega višjega geometra v p., imetnika ljubljanske svetinje in častne
svetinje za 40letno službovanjeki je v soboto, dne 10. t. m. ob poluvedetih dopoldne po dolgem težkem trpljenju,
previden s sv. zakramenti za umirajočce v 74. letu starosti mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb bo v ponedeljek, dne 12. decembra dopoldne ob devetih.

Sv. zadušne maše se bodo služile v dekanjski cerkvi v Stari Loki.

Stara Loka pri Škofji Loki, dne 10. decembra 1904.

Henrik Czerny, c. kr. računski oficijal, sin, Kornelija Czerny, Marija Czerny,
Ema Kunsti roj. Czerny, Ana Jakopič roj. Czerny, hčere. Beti Czerny, sestra.
Karel Czerny, kr. ogrske zastavljavne uradnik, nečak. Etelka Czerny, sestrična.
Ivan Kunsti, trg. z lesom, Rihard Jakopič, akad. slikar, zeta. Justina Czerny
roj. Stern, sestra. Vsi vnuki in vnukinje.

Venci se hvaležno odklanjajo.

3578

(Posebni mrtvaški listi se ne izdajo.)

Prepričajte se!da je edina resnično rabljiva žepna svetiljka le izboljšana
električna žepna svetiljka „BRÁZDA“. Brez nepravilnega na-
polnjevanja s pasto ali s tekočinami, ki se ob daljši branitvi skva-
rij. Priznana izvrstna izdelok, ki se je že prepoznato dobro ob-
nesel. Vse druge so le igrače in na laka brez cene, ki je vkljub
svoji cenenosti še predraga. Nevarnost je izključena! No- i se
pripravno v žepu. Nedosežen vpliv z lučjo! Gor! prav dolgo!
Neodvisno od vetra in vremena! Kompl. žepna svetiljka stane K 3-
s povečalno lečo K 4-— Dvojnatna nadomestna baterija, ki garant.
zadostuje za 3-4 mesece K 1-— S povzetjem ali če se pošlje
denar naprej razpošilja 3430-3**Elektriška manufaktura „BRÁZDA“**

Dunaj V/2, Schönbrunnerstrasse 113/53.

Največja in najpopolnejša specialna trgovina te stroke.

Spretnega 3481-3
Trgarskega pomočnika
 zmožnega slovenščine in nemščine, vajenega obveščanja s kupovalci, sprejme takoj za dobro plačo
A. Kiffmann v Mariboru.

Moderna trgovina
z moškimi klobuki
 brez delavnice, dobro idoča, kar se dokaže s knjigami, na dobrem kraju v večjem provinc. mestu, pripravnost za podjetne trgovce ali pa za izučene klobučarje, se prodaja.
 3482-2
 Vpraša naj se v uprav. „Slov. Naroda“.

Lepo stanovanje
 v solnčni legi, obstoječe iz štirih sob z vsemi le zaželenimi pritliklinami, kakor poselsko sobo, shrambo, opravljeno kopeljo, veliko kletjo itd. se odda takoj event. s 1. februarjem 1905 v visokem parterju novosezidane hiše št. 7 ulice „Stare pravde“ (nasproti vrtu otroške bolnice).
 Natančneje se izve pri I. Lončarju v I. nadstr. hiše.
 3413-6

Ceno češko
posteljno perje!
 5 kg novega skubljenega K 9-60, boljšega K 12-10; belega, jako mehkega, skubljenega K 18-10; K 24-10; snežnobelega, mehkega, skubljenega K 30-10, K 36-10. Pošilja se franco proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame 3 proti povrnitvi poštnih stroškov. 3427
 Benedikt Sachsels, Lobes 35.
 pošta Pízen na Češkem.

Mlekarja
 sprejme v službo s 15. januarjem 1905
Mlekarska zadruga v Zagorju
 pri št. Petru.
 Plača po dogovoru. Vsprejmejo se le teoretično in praktično izveščani.
 3528-2 Predstojništvo.

Pijte
Klauerjev
Triglav
 najzdravejši vseh likerjev.

Čudovita novost!
 325 komadov za 2 gl.
 Krasna ura z lepo verižico, točno idoča, za katero se daje dveletna garancija; zelo lepa laterna magica s 25 krasnimi podobami, zelo zabavno; 1 zelo elegantna broža najnovejša oblike, 1 lepa kravatsna igla s simli briljantom, 1 krasen kolij iz orient. biservov, s patent. zaklepom, najmodernejši nakit za dame, 1 fin usnat mošnjiček, jako elegantni nastavek za smotke z jantarem 1 garnitura ff. double-zlatih manšetnih in srajčnih gumbov s patent. zaklepom, 1 ff. niklast žepni nožek, 1 ff. toaletno zrcalo, belg. steklo v etuiju, 20 predmetov za dopisovanje in še 200 raznih komadov, vse, kar se potrebuje hiši, zastoj. Krasnih 325 komadov z uro, ki je sama tega denarja vredna, pošilja proti poštnemu povzetju za 2 gl. raz. pošiljalnica
S. Kohane, Krakov
 št. 223.
 Ako ne ugađa, se denar vrne. 3555
 Mnogo priznanih pise n.

MAGGIjeva ZABELA za juho in jedila

je od nekdanj preizkušena in edina, ki daje slabim juham, omakam, primeskom k juhi, sočivju itd. takoj presenetljiv, močen, dober okus. — Jako izdatno, torej ne belite preveč!
 Napredaj po vseh kolonialnih in delikatesnih trgovinah in drogerijah. — V steklenicah od 50 vin. naprej.
 Prazne orig. steklenice se prav ceno napolnjuje. 3544

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“
Podružnica v CELOVCU. **Akcijski kapital K 1.000.000.—** **Podružnica v SPLJETU.**
 Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
 Zamenjava in ekskomptuje izdane vrednostne papirje in Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške zenitinske kaveje.
 Promese izdaja k vsakemu žrebanju.
 Easompt in inkasso menic. Borsna naročila.
 Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestaje od dne vloge do dne vzdiga. 39-141
 Promet s čeki in nakaznicami.

Lepo stanovanje
 pred. juž. kolodvorom v I. nadstr. obstoječe iz 3 sob, kuhinje, vrta in pritliklin, se odda na Cesti na južno železnico št. 26.
 Več se poizve istotam. 3505-2

Lovske puške
 vseh sistemov, priznane izdelki prve vrste z največjim strelnim učinkom priporoča 3007-9
Peter Wernig,
 c. kr. dvorni dobavitelj orožja v Borovljah na Koroškem.
 Cenovniki zastoj in poštnine prosto.

Kavarna „Ilirija“
 je vsako soboto in nedeljo in vsaki praznik celo noč odprta.
Frie Novak
 kavarnar 3680-10
 Kolodvorske ulice št. 22.

Tovarna pečij
 ustanovljena 1. 1888.
 Založnik avstrijskih ces. kralj. državnih uradnikov
Alojzij Večaj
 Ljubljana
 Trnovo x Opekarska cesta x Veliki stradan št. 9
 priporoča vsem stavbnim podjetnikom in sl. občinstvu svojo veliko zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih do najpriprostejših prstenih pečij različnih vzorcev kakor: renaissance, barok, gotski, secesion itd., kakor tudi štedilnike in krušne peč lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izveščan.
 Ceniki brezplačno in poštnine prosto. 11

RIVIERA-VIJOLICE
 PRAVI VIJOLICNI DUH
A. MOTSCH & CO. DUNAJ
 1,3 Quenteng-Strasse, Lager 2, 3
 13-16

Pri renomirani tuzemski zavarovalnici za življenje je prostih za izobražene gospode več mest 3298-3

nadzornikov.

Zahteva: inteligentnost in neomadeževanost. Služba je trajna s stalno plačo, dietami in provizijo.
 Ponudbe pod „Stalna služba 250“ na upravništvo „Slov. Naroda“.

GRAND PRIX
 Pariška svetovna razstava 1900.

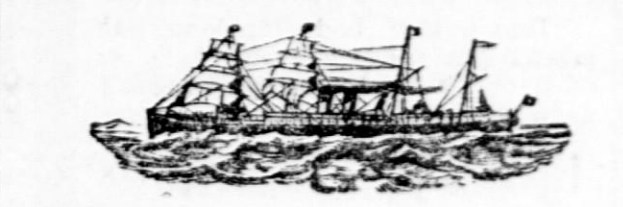

Svetovnoslavna ustna voda.
 Dobliva se povsod. 2921-20

Cementna zarezna strešna opeka
 iz portland cementa in peska.
 Streha prihodnosti.
 Patentirana v 30 državah.
 Trpežnejša in bolj lahka streha kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice. 2076-21
 Edini izdelovatelj za Kranjsko
JANKO TRAUN
 izdelovatelj cementnin
 Glince pri Ljubljani.

Izdelovatelj vozov
FRANC VISJAN
 Ljubljana, Rimska cesta št. 11
 priporoča svojo bogato zalogo novih in že rabljenih 237-47
VOZOV.

Znižane cene!
 Samo 6 dni iz
Havra v New-York
 vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki „Francoske prekomorske družbe“.
 Edina najkrajša črta čez Bazel
Pariz in Havre v Ameriko.
 Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje edino 236-24
 oblastveno potrjena potovalna pisarna
Ed. Šmarda
 v Ljubljani, Dunajska cesta 18 nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Najfinejša, najzlahtnejša zdravilna vina
 za otročnice, bolnike in prebolele, odlična vina za okrepčanje slabotnih. Najboljše za bolne na želodcu.
 Najfinejša razmizna vina so
 vinogradniške družbe „Achaia“ v Patrasu.
 Glavne znamke: **Mayr** (rodece in sladko), **Ahaia** (bel in ne sladko), **Bel** (maloznačje) (sladko).
 Glavno zastopništvo za Avstro-Ogrsko: **C. J. Schrauth & Co.** Maurer pri Dunaju, Lange 11.
 Zaloge v Ljubljani: Jos. Mayr, lekarnar; Peter Lasek v Wolfovi ulici; F. Kham, trgovina z delikatesami.

Trgovskega pomočnika
 kakor tudi **prodajalko**
 oba spretna in veščta slovenščine in nemščine, ter knjigovodstva starejših let se sprejmeta takoj. 3531-2
 Ponudba naj se pošilja pod „300“ Poste restante Ljubljana.

Božična in novoletna darila.
Praške zdravilne 3499-3
šunke
 pripoznane od vseh zdravniških kapacitet kot najboljše.
V. CHMEL
 Praha, Spálená ulica št. 7.
 Cenovniki zastoj in franko.

Višjega stavbnega zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito
olje za sluh
 odstranja hitro in temeljito nastalo gluhost, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 2 gl. z navodilom o uporabi. Dobliva se samo v lekarni pri „Črnem orlu“ na Novem trgu v Celovcu. 3147-4

Dobro izgledanje
 dosežete le z **Demotogenom** najboljšim, zdravniško priznanim živilom proti shujšanju, bledosti, slabokrvnosti; v 6 tednih 20 funtov več teže. Damam propešno bujnost.
 Odlikovan z 11 prvimi darili, tudi „Grand Prix“ v Parizu.
 Prospekti franco. Cena K 250 za 14 dni.
 Razpošilja Balzar, Dunaj, III. Hauptstrasse 50, tudi v lekarnah in drogerijah. Zaloga v Ljubljani pri Antonu Kancu, drogerija v Selenburgovih ulicah. 3551-1

Priporočam
 p. n. občinstvu vsakovrstne čevlje domačega izdelka po meri. Strankam ustrezem vedno točno, z dobrim blagom in primernimi cenami. 3006-9
 Delam po najnovejših oblikah. Sprejemam tudi popravila.
Fr. Kukman
 čevljarski mojster
 Ljubljana, Dunajska cesta št. 11 (v Fröhliho hiši)
 I. dvorišče na levo.

MILLO

Izvrstne pralne moči.

Ceno, ker izdatno.

MONTE CHRISTO

Pazite na oblastveno zavarovani vtisk „MONTE CHRISTO“.

Napredaj v vsaki konsumni zalogi ali pri vsakem večjem trgovcu.

1857-24

TVORNICA APOLONOVH SVEČ in MILA na DUNAJU, VII.

Uradno dovoljena
najstarejša ljubljanska

že 15 let obstoječa

posredovalnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gospodske ulice št. 6 8559

priloga in namešča le boljše

službe iskajoče vsake vrste

za Ljubljano in drugod. Potluna

ukaj. — Natančneje v pisarni. —

Vestna in kolidor možno hitra

postrežba zagotovljena.

zeli se kupiti dve dobro

ohranjeni

5-282

kletni črepalnici

(pumpi).

Blagohotne ponudbe pod n slovom

Črepalnica na uprav. „Slov. Nar.“

Razglas.

Nekaj v zapuščino zamrlega gosp. Ivana Turka v Ljubljani spadajočih

konj, kočij, omnibusov in konjske oprave

se bode prodajalo na prostovoljni dražbi

v ponedeljek, dne 12. decembra ob 9. uri dopoldne

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 74.

V Ljubljani, dne 9. decembra 1904.

Aleksander Hudovernik

e. kr. notar kot sodni komisar.

Novost! H. Sienkiewicz Novost! Rodbina Polaneških

3 zvezki — Preložil Podravski.

Cena broš. K 10.—, vezano v en zvezek K 13.—, v 3 zvezke K 16.—

priloga kot

primerno božično darilo

založna knjigarna 3541-3

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

v Ljubljani.

Bogata izbira vse slovenske literature!

št. 41188

Uabilo.

3538-1

Že mnogo let se oproščajo blagotvoritelji čestitanja ob novem letu in ob godovih 5 tem, da si jemljejo oprostne listke na korist mestnemu ubožnemu zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja se opozarjati mestni magistrat tudi letos sl. občinstvo 3 dostavkom, da so prevzeli raspeščevanje oprostnih listkov drage volje gospodje trgovci: J. C. Hamann, Vaso Petričič ter Adalbert Schäffer.

Urhutega bode raznašal v zmislu obstoječega ukrepa občinskega sveta mestni uradni sluga tudi letos oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor doslej položiti jedno krono in na vpisani poli poleg imena priložiti tudi število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljeni meje.

Imenim pošiljatelj bode pridejan tudi razločni naslov pošiljatelja.

Imena blagotvoriteljev se bodo sprosti razglašala po novinah.

Mestni magistrat v Ljubljani.

Župan: Ivan Krjibar.

Wettrennen-Spiel. Za dolge večere!!!

1. loterija, 2. tekmovalna dirka, 3. kladivo in zvon.

Vse te igre z zavijem vred samo gld. 2-75.

Orig. šaljivih predmetov, kratkočasno za staro in mlado, vsak komad drugačen. — Vseh 10 predmetov stane samo gld. 1-25.

Concertne orglice na dve strani (se obrne in igra na obeh straneh) z 32 glasovi in nikljastimi pokrovi. — Cena z zvonom vred gld. —60.

Concertna okarina čisto uglasena, najfinišne izvršena. — Stane s solo vred gld. 1-20.

pošiljanje po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Naročila pod gld. 2- samo za denar naprej in 60 vin. za embalažo in vozni list.

Razpošiljalnica **RUDOLF WALDEK** Dunaj, XII., Grünbergasse 12 e. 3504-1

Šunke

s kožo 1 gld. brez kože 95 kr., brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina 82 kr., prešičevi jeziki 1 gld., goveji 1 gld. 20 kr., glavina brez kosti 45 kr. Dunajske salame 80 kr., prave boljše 1 gld. iz šunke 1 gld. 20 kr. Ogrske la salame 1 gld. 70 kr., salame à la ogrske trde 1 gld. 60 kr. kila. Velike klobase po 20 kr. — Pošiljam le dobro blago od 5 kil naprej proti povzetju

Janko Ev. Sirc v Kranju.

3381-26

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovcu in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvišuje. Vse puške so na c. kr. preskušene in od mene preskušene. — Ilustrovani ceniki zastoj. 49

Jernej Bahovec

trgovina papirja, pisalnega in risalnega orodja

v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 2

Filijalka:

Resljeva cesta št. 7

priloga:

Najboljše urejeno zalogo različnega papirja, trgovskih in poslovnih knjig, šolskih zvezkov, bilježnic, črnila itd.

Dimnik, Avstrijska zgodovina za ljudske šole.

Nastenske table za črnilno računanje.

Šolske knjige za ljudske šole.

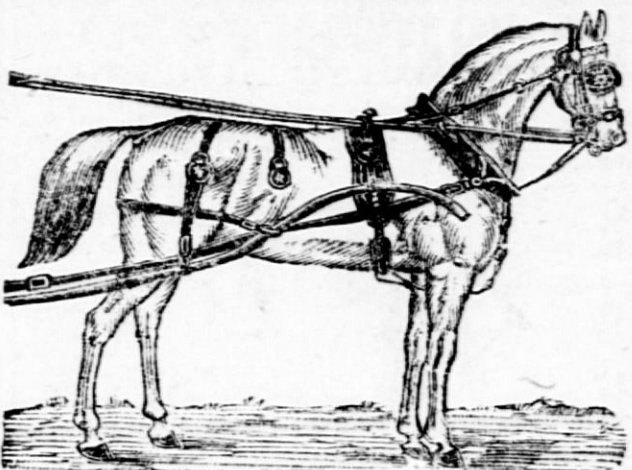
Molitvenike v raznih vezeh.

Tiskovine za gospode odvetnike in c. kr. notarje.

Kipe slovenskih literatov.

Bazno galanter. blago itd.

Nizka cena, točna in solidna postrežba.

JOSIP STUPICA

Jermerar in sedlar

v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 6.

Priporočam svojo zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge konjske potrebščine.

— Cene nizke. —

Najboljši kozmetičski predmeti so:

Ada milo po 60 h

cream po 1 K

za olepšanje polti in telesa.

Ada ustna voda

zobni prašek

po 1 K, za gojitev zob in ust.

Ada lasna voda

lasna pomada

po 1 K, za ohranitev in rast las.

Ti izdelki „Aida“, ki so oblastveno varovani, so naprodaj le v

Orlovi lekarni

Mr. Ph. Mardetschläger, kemik

v Ljubljani.

Nadomestke za „Aido“ zavračajte,

Brzjaviti Orlova lekarna v Ljubljani.

Ces. kr. avstrijske

državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1904. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 54 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Solnograd, Lend-Gastein, Zell am See, Inomost, Bregenc, Curih, Ženeva, Pariz čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Smohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, (direktni voz I. in II. razr.), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Trst Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE. Osebni vlaki. Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novo mesto, Straže, Toplice, Kočevje, ob 1 uri 5 m pop. istotako. — Ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA. Ob 3. uri 23 m zjutraj osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Ischl, Ansee, Ljubno, Celovec, Beljak (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razr.). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 10 m dopoldne osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago (direktni voz I. in II. razreda), Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejevice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Ženeva, Curih, Bregenc, Inomost, Zell am See, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, Smohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovca, Monakovoga, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 44 m zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Smohorja, Celovca, Pontabla, čez Selthal iz Inomosta, Solnograda čez Klein-Reifling, iz Steyra, Lince, Budejevice, Plzina, Mar. varov, Heba, Francovih varov, Prage in Lipskega. — PROGA IZ NOVEGA MESTA IN KOČEVJA. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 36 m zvečer istotako. — ODHOD IZ LJUBLJANE drž. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m zvečer. — Ob 10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le oktobra. — PRIHOD V LJUBLJANO drž. kol. IZ KAMNIKA. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 10. uri 59 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer. Ob 9. uri 55 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le oktobra. — Čas prihoda in odhoda je označen po srednjeevropskem času, ki je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani.

Božične priložnostne cene!

Modna trgovina Ernest Sark

na oglu Židovskih ulic in Dvorskega trga

nudi p. n. odjemalcem v največji izbi le najizbornejše kot

božična darila

po najnižjih cenah, in sicer:

Moires-Velour iz čiste svile

v vseh barvah za bluze po gld. —75

Blago iz čiste svile

črtasto, v vseh barvah za bluze po gld. —75

Blago iz čiste svile

črtasto, v vseh barvah za bluze po gld. —85

Blago iz čiste svile

črtasto in fasonirano, za bluze po gld. 1-12

Modni žameti

v vseh barvah, za bluze po gld. —70

Crep de chine

120 cm šir., za ple ne toaleta po gld. —50

Crep de Chiffon

120 cm šir., za plesne toaleta po gld. —50

Valaisiennes čipke

vstavki, broderije od 4 do 20 cm široke, bele, creme, beure,

ceru meter po 15 in 10 kr.

Pozor! Zaradi velike zaloge kužohovin se bo ta predmet od sobote, dne 10. t. m. naprej prodajal po čudno znižanih cenah. Naj nihče ne zamudi ugodne prilike, da si to ogleda.

Vsekdar specialitete moške mode.

3570-1

Originalni **SINGER** Pazite na tvorniško znamko.

šivalni stroji.

SINGER Co. del. družba za šivalne stroje.
V Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6. 365-25

Št. 40393.

8543-1

Razglas.

Pobiranje pasjega davka za 1. 1905.

se bode pričelo 2. januarja 1905.

Ta davek je plačati v okrožju ljubljanskega mesta od vsacega psa, izimši od psov, kateri so za varstvo osamljenih posestev neobhodno potrebni.

Lastniki psov naj si preskrbe za to leto veljavnih pasjih mark najkasneje do 20. februarja 1905 pri mestni blagajnici proti plačilu

8 kron.

Z ozirom na § 14. izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka, opozarjajo se lastniki psov, naj vplačajo pravočasno takso, ker bode polovil konjač od 20. februarja 1905 nadalje vse one pse, kateri se dobe na ulicah brez veljavnih mark.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 4. decembra 1904.

Zaradi opustitve trgovine oblastveno dovoljena

popolna razprodaja ur

zlatih, srebrnih, nikljastih, jeklenih, stenskih,
ur na nihalo in budilk

pod tvorniško ceno.

FRIDERIK HOFFMANN
v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 12.
Primerna božična darila!

„ANDROPOGON“
(Iznajdilec P. Herrmann, Zgornja Poljskava)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo, ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena in z jamčena neškodljiva tekočina, in zabrani izpadanje las in odstrani prhljaje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrastle lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno barvo — Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 K.

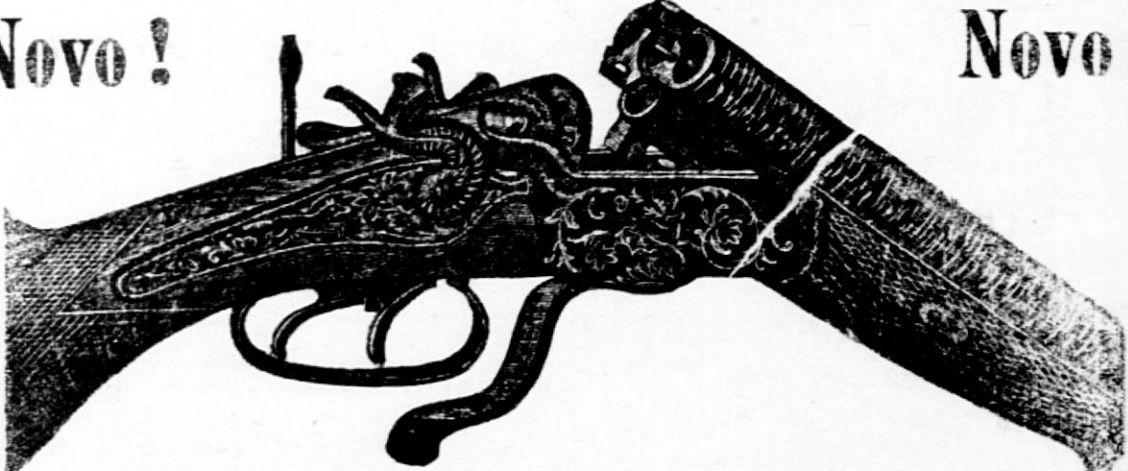
Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gospodu
Váso Petričić-u.

V zalogi imata tudi gg. U. pl. Trnkozy, A. Kunc, E. Šerk v Ljubljani in g. A. Rant v Kranju. Dobiva se tudi v Novem mestu v lekarni pri „Angelju“.

Preprodajalci popust. 12-25

Novo!

Novo!

Amerikanske avtomatične samobasalne puške na šibre sistem Browning.

Istotako imam veliko zalogo

puške in revolverje

— najnovejših sistemov po najnižjih cenah. —

Se vljudo priporoča

FRAN ŠEVČIK
puškar, Židovske ulice 7.

Ceniki na zahtevanje za-
stoj in poštne prosto.

Mehanik
Ivan Škerl
stanuje samo

Opekarska cesta št. 38.
šivalni stroji po najnižji ceni.
Blekle in v to stroko
spadajoča popravila
izvršuje prav dobro
in ceno.

Pneumatik gld. 4-50.

A. KUNST
Ljubljana
Židovske ulice 4.
Velika zaloga obuval
lastnega izdelka za dame, gospode
in otroke je vedno na izbero.
Veakerana naročila izvršujejo se to-
čno in po nizki ceni. Vse mere se
shranjujejo in razmnožujejo. — Pri
sunnjih naročilih blagoviti naj se
vzorec vposlati.

Ign. Fasching-a vdova
ključavničarstvo
Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša)
priporoča svojo bogato zalogo
štedilnih ognjilšč
najpreprostejših kakor tudi najtinejših,
z žolto medjo ali inesingom montiranih
za obklade z pečnicami ali kahlami.
Popravilja hitro in po ceni. Vnanja
naročila se hitro izvršijo.

A. KRACZMER zaloga
klavirjev
Ljubljana Sv. Petra cesta 6.
priporoča
popolno
zalogo
kratkih
klavirjev,
mignonov in
pianin
najbolj renomiranih firm po najnižjih
cenah. Preigrani klavirji, solidno in
stanovitno prenarejeni so vedno v
zalogi.

Edino zastopstvo za Kranjsko firm:
L. Bösendorfer, c. kr. dvorni in ko-
morni izdelovalec klavirjev na Dunaju;
Br. Stingl, c. kr.
dvorna zalaga-
telja na Dunaju.
Klavirji se popravljajo,
ubirajo in izvršujejo se
podlaganje z usnjem
strokovnjaško in pre-
srbno in zaračunavajo
najcenejše.

Modni kangarn. Loško sukn.

Ostanki
za polovico cene

Sukneno blago
za moške obleke
po najugodnejši ceni

priporoča

R. Miklauc
Ljubljana 51
Špitalske ulice šte. 5.

Najnižje cene

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg

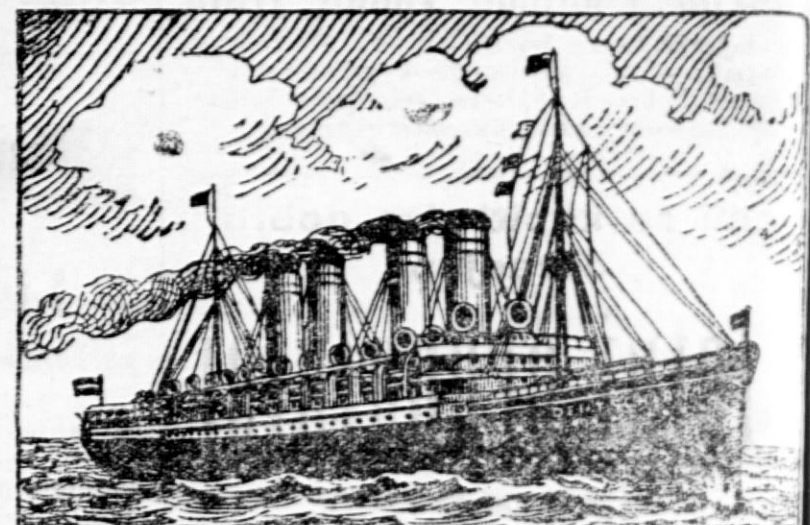
Cailler
Najslasnejša švicarska mlečna čokolada

Dobiva se povsod!
J. BUZZOLINI
delikatesna trgovina
v Ljubljani.

Hamburg- Amerika

Iz Ljubljane
v New-York
z dobro, prosto hrano.

Odhod iz Ljubljane vsak
ponedeljek, torek in četrtek
v tednu. 2603-14

Zastopnik;

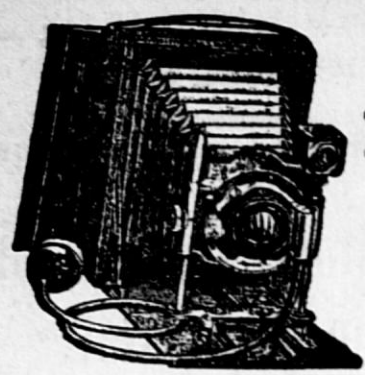
FR. SEUNIG, Ljubljana
31 Dunajska cesta 31

Izvrstna sigurna vožnja
brzoparniki
samo 6 dni samo
Pojasnila
se dajo povečkrat brezplačno

S čim napravite hčerki
največje veselje?
s kupom dobrega mosora
v Ljubljani
samo
Anton Šarc Sv. Petra cesta 8.

A. Persche
pred Skofijo 21
priporoča
največjo izber
kožuhovini
po najnižji ceni.

Velika
ugodnostna prodaja
lepih damskih kril iz sukna in
lodna, dunajska moda, po 1 gld.
50 kr. in dražje; kožuhovinastih
jopičev s kožuhovinastim ovrat-
nikom od 10 gld. naprej samo
sedaj v božični sezoni
v „Angleškem skladišču oblek“
v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5.
Z odličnim spoštovanjem
Oroslav Bernatovič.

Fotografijska manufaktura FRUWIRTH & Comp., DUNAJ, VI., Gumpendorferstrasse 12/9. 3366-5

Prve vrste kamere in vsake vrste utenzilije, bromovosrebrne povečave in moderno okvirje. Ilustrovani katalogi zastoj in franko. Ugodni plačilni pogoji.

„Specialni božični model“
(kakor kaže poleg stoječa alika) zaklopna kamera 9x12 s 3 kasetami in kompletno izvrstno opremo v lepi leseni omarici.
Božična cena le K 50.—.

Avtomatski časovni in momentni zaklep do 1/100 sekunde.

Največja zaloga navadnih do najfinjših otroških vozičkov in navadne do najfinjše

žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Meznanim naročnikom se pošilja s povzeto.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah
priporoča svoj priznani izvrsten **Portland-cement** v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in odporne trdote daleč nadkrijujoči dobroti, kakor tudi svoje priznane izvrstno **apno**.
Priporočila in spričevala
raznih uradov in najslavitejših tvrdk so na raspolago.
Centralni urad:
Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17
priporočata
svojo bogato zalogo

šivalnih strojev,
voznih koles,
glasbenih avtomatov
in
pisalnih
strojev.

Krasno izbero

konfekcije za dame in deklice

kakor tudi
manufakturno blago
perilo
vsakovrstne preproge
i. t. d.
priporoča
Anton Schuster
Ljubljana
Špitalske ulice šte. 7.
Solidno blago. Nizke cene.

Veliko zalogo

rokavic za dame
in gospode
kravat za gospode
toaletnega blaga

dalje
ščetice za zobe, glavnikov,
dišav, mil itd. itd.
iz najbolje renomiranih
tovarn priporoča

Alojzij Persche

Ljubljana
Pred škofijo št. 21.

Postaja elektr. železnice.
Pod trančo št. 2.

Ivan Sokič
priporoča
v največji izbiri in
najnovejših faconah in

čepice
in **capulle**

Klobuke

Založnik o. kr. državnih uradnikov.
Založnik o. kr. državnih uradnikov.

Pod trančo št. 2.

Odlikovan z diplomom in zlato kolajno
na III. dunajski modni razstavi 1. maja
1904 pod pokroviteljstvom Nj. ces. in
kralj. Visokosti presvetle gospe nadvoj-
vodine Marije Josipine.

P. CASSERMANN, krojaška obrt,

V Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 3,

se priporoča v izdelovanje moških oblek kakor tudi vseh avstrijskih
uniform po najnovejšem kroju. Priznana solidno delo in zmerne cene
Pristno angleško blago je v največji izbiri vedno v zalogi.

Razglas.

Deželni odbor kranjski bo dal od 1. januarja 1905 sledeča poslopja
znova proti požaru zavarovati:

- 1.) deželni dvorec v Ljubljani,
- 2.) deželno blaznico na Studencu.

Pedrobnosti o zavarovanju se poizvedo pri deželnem stavbinskem uradu.
Ponudbe za prevzete zavarovanja je vložiti **do 20. decembra t. l.**
pri deželnem odboru.

Deželni odbor kranjski v Ljubljani
dne 5. decembra 1904.

Založnik o. kr. drž. uradnikov.

Ljubljana J. KEBER Ljubljana

Stari trg št. 9 Stari trg št. 9

priporoča svojo tovarniško zalogo

suknenega, platnenega in perilnega blaga
po izredno nizkih stalnih cenah.

Poleg tega dovolim mojim cenj. odjemalcem pri odkupu
čez 10 kron 5% popusta.
Potrebščine za krojače in šivilje. *

Naše nizke cene vzbujajo pozornost!

Trpežni moški čevlji iz usnja z obšivkom par gld. 2-90.	Izvrstni moški čevlji za zavezovati par gld. 3-25.	Močni, gladki moški čizmi (šiflet) par gld. 2-90.
---	--	--

Trpežni ženski čevlji za vsakdanjo rabo par gld. 2-60.	Zelo močni ženski čevlji za zavezovati par gld. 2-90.	Izvrstni ženski čevlji z gumbi par gld. 3-25.
--	---	--

Elegantni, barvani moški čevlji za zavezovati, par gld. 4.—.	Priročni moški čevlji iz jadravine par gld. 1'— do 1'40.	Barvani moški in ženski wsnjati sandali par gld. 2'50—3'—.
--	--	---

Vsake vrste otročji čevlji rujavi in črni od gld. 1'— naprej.	Elegantni ženski salonski čevlji par gld. 1-50.	Ženski čevlji z navskrižnimi zaponami, črni in barvani, par gld. 2'— do 3'—.
---	---	--

Najfinejši krem (mazilo) za rujava in črna obutala.
Popravila se najbolje in najceneje izvršujejo.

Alfred Fränkel

kom. družba prej:

Mödlinška tovarna za čevlje
v Ljubljani

Špitalske ulice šte. 9.

Zastopnica: Josipina Herrisch.

736-29

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turjaški trg št. 7. 156-51

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe,
salone in gosposke sobe,
Preproge, zastorji,
modroci na vzmeti,
žimnati modroci,
otroški vozički itd.

Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

IVAN SCHINDLER, Dunaj III/., Erdbergstr. 12

pošilja že veliko let dobro
znane stroje vsake vrste za
poljedelstvo itd.

kakor: mlino za sadje in grozdje, stiskalnice
za sadje in grozdje, škropilnice, poljsko orodje,
stiske inice za seno, mlatiline, vitle, trijerje,
distilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamo-
reznice, stroje za rezanje repe, mlino za go-
lanje, kotle za kuhanje kladje, sesalke za
vodnjake in gnojnice, vodovode, svinčene
cevi, železne cevi itd.

od sedaj po zopet izdatno
znižanih cenah

1781-14
ravno tako vse priprave za kletarstvo, medene
pipe, sesalke za vino, gumljeve in konopljene
cevi, gumljeve ploče, stroji za točenje piva,
skrinje za led, stroje za sladole, priprave za
izdelovanje sodavce in penečih vin, mlin za
dišave, kavo itd., stroji za izdelovanje klobas,
tehtnice za živino, tehtnice na drog, stebarske
tehtnice, namizne tehtnice, decimalne tehtnice,
železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje
vseh sestav, orodje in stroji vsake vrste za klu-
čavničarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje,
vse pod dolgoletnim jamstvom po
najugodnejših plačilnih pogojih

tudi na obroke!
Ceniki z več kot 400 slikami
brezplačno in poštne prosto.

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Prekupci in agentje zaželjeni.

Piše naj se naravnost:

IVAN SCHINDLER, Dunaj III/., Erdbergstr. 12.

obrtnega pomožnega društva

registrovane zadrage z omejenim poroštvom
v Ljubljani, Židovske ulice št. 8
sprejema hranilne vloge in jih izplačuje vsak delavnik od pol 9.
do 11. ure dopoldne ter od pol 5. do 6. ure popoldne s polnimi
po 4½ od sto 1942-16
naraslimi obrestmi brez odbitka rentnega davka, kterega za vložnike
društvo samo plačuje.
Rezervni zalad, ki tvori društva lastno premoženje, znaša 114.845 kron.

Specialna obrt za gradbe iz betona,
želez. betona in monirske gradbe

SPECIALNA IZVRŠITEV
stropov in streh, varnih
pred ognjem, zvokom,
potresom in glivami, brez
vporabe železnih opor.

FALESCHINI & SCHUPPLER

INŽENIR IN MESTNI STAVBINSKI MOJSTER.
G. kr. deželno sodno zapriseženi zvedence in cenilce.

Dalje stopnice, reser-
varje, mostove, vodne in
kanalizacijske naprave,
čistilne naprave za kap-
nico, utrjevanje kleti
proti talni vodi, prosto
stoječe masivne stene,
cementna dela vsake
vrste.

Izvršitev nadzemskih
in podzemskih zgradb

LJUBLJANA

NAČRTI in PRORAČUNI NA ZAHTEVO BREZPLAČNO.

Najcenejša pot za zdaj!!

Red Star Line
deča zvezda *

V Ameriko!

Antwerpen Hitra in varna vožnja
z modernimi opravil-
nimi novimi
New York brzoparniki
te solidne
družbe pri
poštenih in
snažnih po-
strežbi. Natančen
zanesljiv pouk in
veljavne listke po
Philadelphia

100 gld. za železnico
in barke

dobite v 978-30
Kolodvorskih ulicah št. 41
od južnega kolodvora na desno.

Za zastopstvo „RDEČE ZVEZDE“
Ivan Nep. Resman.

V našo pisarno pridite za gotovo vsaj v torek dopoldne, da prestopite
pravočasno na barko v soboto zjutraj. Naši parniki — Finland, Kronland,
Vaderland, Zealand — vozijo do New-Yorka osem dni. To je pribito. Vljudnost,
snaga in zdrava hrana je na njih pri nas prvo in zadnje.

Primerna
božična in novoletna
darila
v bogati izbiri
priporoča

Franc Čuden

urar in trgovec 4.9-51

v Ljubljani

Glavna trgovina:
v Prešernovih ulicah na Glavnem trgu
poleg „Mestne hranilnice“ nasproti rotovža.

Obračajte pozornost!

na krasne briljante v različnih oblikah, na mo-
derne prikladne reči iz china in pravega srebra.

1/3 pod tovarniško ceno

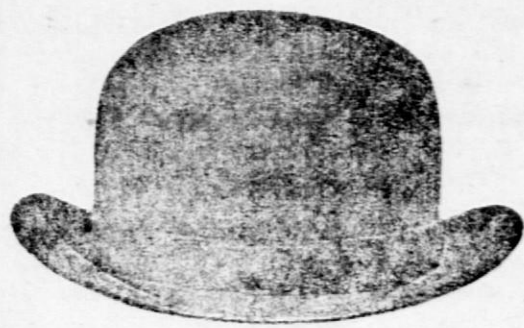
se prodaja še ostalo novo blago, prevzeto od konkurzne
mase Drogenika, posebno stenske ure, ure na nihalo, zlate
in srebrne damske in moške ure in druge blago.

AVGUST REPIC

sodar 51
Ljubljana, Kolezijske ulice 16
(v Trnovem)
izdeluje, prodaja in popravlja
vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.
Prodaja stare vinske sode.

J. S. Benedikt

v Ljubljani, Prešernove ulice
v poslopu „Mestne
hranilnice“.

Največja zaloga
klobukov
najnovejše fačone.
Nizke cene.
Prodaja na drobno in debelo.
Ceniki brezplačno.

Odlikovan
z zlato medaljo
na razstavi v Parizu
1. 1904.

Dragotin Puc

tapetnik in preprogar
Dunajska cesta št. 18

izvršuje vsa tapetniška dela ter ima
v zalogi vse v to stroko spadajoče
predmete lastnega izdelka.

Vodja ljubljanske podružnice pohištva prve kranjske mizarске
zadrage v St. Vidu nad Ljubljano.

Pekarija slaščičarna in kavarna

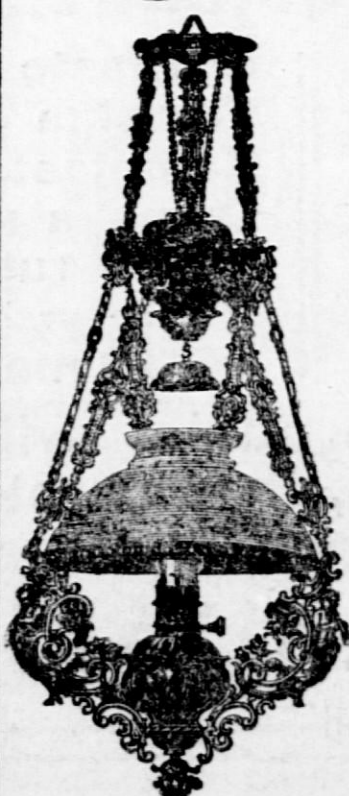
J. ZALAZNIK

Stari trg št. 21.

= Filijalka: =

Glavni trg 6
Sv. Petra cesta 26

Avgust Agnola

Ljubljana
Dunajska
cesta 13.

Izborna
zaloga

namiznih in
nastropnih
svetilk,
najnovejše
vrste
po nizkih
cenah.

Štedilno voščilo za pod za mehka kakor
tudi za trda tla, neprekosljive kakovosti

priporoča 4 2564-3

HENRIK WIBBE

= izdelovatelj barv in lakov
Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

„Käthe“-voda za prsi.

Senzacionalno sredstvo v dosegu prekrasnih prsi in
edino po svojem presenetljivem učinku. „Käthe-
voda za prsi“ se rabi le na zunan, je toraj pri-
merna za vsakršno konstitucijo ter je docela vegeta-
bilna in zajamčeno neškodljiva. Steklenica stane
4 gld. z navodilom o uporabi vred. Razpošilja di-
skretno in pod povzajem 3104-7

mdm. Käthe Menzel

Dunaj, 18. okr., Schulgasse 3., I nadstr., vr. 50.

Tapetniška in dekoracijska dela.

Slavnemu občinstvu dovoljajem se uljudno priporočati v nabavo
raznih tapetnih in dekoracijskih potrebščin. Dolgoletno službovanje
pri slovedih tu- in inozemskih tvežkah me usposablja kot vsestransko
izvežbanega in izkuženega, da morem vsekakor najfinije in najsolid-
nejše zadostiti svoji nalogi, bodisi v tapetniški ali dekoracijski stroki,
kakor tudi v izdelavi vsakojakih pohištvev.

Istotako si uojojam pripomniti, da imam v zalogi razna naj-
modernejše oblažena pohištva, kakor divane, otomane itd. razne
potrebne okraske k oknom, hišne preproge, pogrnjale, sploh vse v
mojo stroko spadajoče predmete. — Prevzamem naročila v kompletno
opremljenje sob in event. prenavljanje obrabljenih pohištvev; istotako
postrežem vsaki zahtevi raznih ureditev sob, hotelov, vil itd.

Z zagotovilom najeksahtnejše postrežbe in točne izvršitve pri-
poročam se sl. občinstvu v blagohotno uvaževanje.

Veseloštvovanjem

3074-8

Ivan Černe, Ljubljana, Breg, št. 20.
Cojzova hiša.

Na najvišji ukaz Njegovega c. in kr. apostol. Veličanstva.

XXXVI. c. kr. držav. loterija

za civilne dobrodelne namene totranske državne polovice.

Ta denarna loterija

edina v Avstriji postavno dovoljena

ima 18.435 dobitkov v gotovini

v skupnem znesku 512.930 kron.

Glavni dobitke znaša

200.000 kron v gotovini.

Žrebanje je nepreklicno dne 15. decembra 1904.

Ena srečka velja 4 krone.

Srečke se dobijo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vor-
dere Zollamtstrasse 7, v loterijah, trafikah, pri davčnih, poštnih, brzovjav-
nih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za odjemalce
srečk zastoj.

Srečke se dostavljajo poštne prosto.

C. kr. loterijsko-dohodninsko ravnateljstvo.

3220-9

Oddelek za državno loterijo.

Stanje hranilnih vlog:

18 milijonov kron.

Rezervni zaklad:

nad 550.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopolu-
dne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti
vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti
plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vla-
gateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezerv-
nega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem
svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.
Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to,
da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar
maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice.
Posoja se na zemljišča po 4½% na leto. Z obrestmi vred pa
plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to
odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves
dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati
dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati
na leto 6% izposojenega kapitala. 223-12

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in
sicer po 4½% do 5%.

Dežnike za dame in gospode

— priporočila v največji izbiri —

Ernest Sark

na oglu Židovskih ulic in Dvorskega trga.

2380-4

Na pariški svetovni razstavi 1900: „Grand Prix“ najvišja odlika.

Le pristno
s 1860
T. P. A. P. M.
C. ПЕТЕРБУРГ

na pod-
platu.

Sanktpeterburske
galoš

cevlji za sneg, Storm Slippers.

Vsak dan se izdeja
v tovarni
40.000 parov!

Edini kontrahenti: **Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.**
Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah z obutvijo, gumijevim
in modnim blagom. 3301-4

Oprava za trgovino

kakor pudelni, štelaze itd.

se ceno prodaja pri

J. S. BENEDIKTU v Ljubljani

v Prešernovih ulicah št. 3.

Varst. znamka: Sidero.

Liniment. Caps'ci comp.

nadomestilo za 3048-10

Pain-Expeller

priznana izborna, bolečine tola-
žeče mazilo; po 80 L., K 1-40 in
K 2- se dobiva v vseh lekarnah.
Pri nakupu tega splošno priljub-
ljenega domačega zdravila naj se
jemljejo le originalne steklenice
v škatlicah z našo varstveno
znamko „sidero“ iz Richterjeve
lekarnarje, potem je vsakdo prepričan,
da je dobil originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri
Zlatem levu v Pragi,
I., Eliščina c. b. Razpošiljanje vsak dan.

Oton Zupančič 2-142

Čez plan.

To najnovejšo knjigo Zupančičevih
poezij je pozdravila kritika zelo ra-
dostno in jo ocenila izredno laskavo.
„Zlato knjigo“ moderne slovenske li-
rike jo naziva kritik Saver v „Slov.
Narodu“, pa tudi „Slovenec“ ter „Dom
in Svet“ eta priznala Zupančiča brez
večje pridržke za največji lirski
talent med sodobnimi slovenskimi
pesniki. Ta soglasna ugodna sodba
sicer tako nasprotujočih si listov pač
neoporečno dokazuje, da se je puro-
dilo na polju naše lirike nekaj res
nenavadnega, nekaj takega, kar sili
tudi nasprotnika, da to prizna hoté,
nehoté.

Dobiva se v založništvu
Lav. Schwentner-ja
v Ljubljani

broš. po 2 K, s pošto po 2 K 10 h; v panteon-
izdaji po 3 K, s pošto po 3 K 10 h.

Vsakovrstne

rane

se morajo skrbno yaro-
vati pred vsako nesnago
ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana
razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Že
40 let se je izkazalo mečino vlačno mazilo, tako
imenovano **prasko domače mazilo** kot za-
nesljivo sredstvo za obvezo. To vzdržuje rane
čiste, obvaruje isto, obdajajo vnetje in bolečine,
hladi in pospešuje zaceljenje.

33. Razpošilja se vsak dan.
Proti predplačilu K 3-16
se pošljejo 4/1 peščice ali
3-36 6/2 puščice ali 4-60
6/1 ali 4-96 9/2 pušci
poštne prosto na vsako
postajo avstro-ogrsko mo-
narhije.

Vsi deli embalaže imajo zakonito de-
ponevano varstveno znamko.

Glavna zaloga
B. FRAGNER, o. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
v Pragi 2678-7
Malá strana, ogel Nerudove ulice 203

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.
V Ljubljani se dobiva pri go-
spodih lekarnarjih: G. Piccoli, U.
pl. Trnkóczy, M. Mardetschlá-
ger, J. Mayr.

Henrik Henda v Ljubljani

Mestni trg št. 17

priporočila

3517-3

1000 metrov pristne svile

najnovejših križastih (schottisch) vzorcev, izvrstne ka-
kovosti, namesto gld. 250

samo 95 kr.

4 metre zadostuje za eno bluzo in stane le gld. 3'80.

P. n. slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem

svojo **manufakturno trgovino**

preselil z Marijinega trga

na Stari trg šte. 1. Pod trančo

v lastno hišo, prej Deterjevo

in bom še ceneje prodajal kakor do sedaj vse v to stroko spadajoče
predmete.

Zahvaljujem se slavnemu občinstvu za dosedaj mi v toliki meri
izkazano zaupanje in prosim, da me tudi nadalje v mojem novem
podjetju blagobno podpira, ter zagotavljam z dobrim blagom po
najnižjih cenah solidno postrežbo.

S spoštovanjem

3445-5

Franc Dolenc

Od 1. dec. t. l. naprej Stari trg št. 1 Pod trančo.

Za Božič!

Velika izbira

božičnih daril

kakor tudi

raznih predmetov za okrašenje božičnih drevesc

lastnega in tovarniškega izdelka. 3444-4

Nadalje se priporočam slav. p. n. občinstvu za naročila raznih
najfinjših tort in vsakovrstnega okusnega pečiva.
V zalogi imam različnih desertnih in čokoladnih bombonov
in postrežam tudi s finimi desertnimi vini in raznimi likerji.

Fin turinski pelinkovec.
Vsak dan sveže medene, orehove in rozinove počtee, šar-
kelj, pince in drugo pečivo, v pekarni pa fin domač ržen kruh

Slaščičarna in pekarija

Jakob Zalaznik

Stari trg šte. 21.

Mestni trg št. 6. Sv. Petra cesta št. 26.

Za Božič!

Najvažnije sedanjosti!

Božična prodaja trgovske zaloge blaga

A. Primožič v Ljubljani, na Mestnem trgu

je otvorjena!

Popolne obleke v kartonih že od . gld. 1-50 naprej
kompletne bluze, pavoln. flanela samo „ —44
Kos najfinejšega rumburškega pa-
volnatega platna samo „ 3-90
Tucat žepnih robcev od „ —36
Tucat žepnih robcev (angleški batist)
prej gld. 3—, sedaj „ 1-08

Lodnasto krilo lastnega izdelka, sedaj gld. 1-95
Flanelna bluz, izgotovljena, sedaj „ —68
Žametasta bluz, sedaj „ 2-36
Damska srajca od „ —39 naprej
5000 rutic za čiščenje kupic in bri-
sanje prahu, kos „ —07
2000 metrov dobre flanele, meter „ —17

Poleg tega vsakovrstne preproge, svilnate odeje, svilnato blago, kožuhovina, posteljne
garniture, damski plašči (Brunnenmäntel), in paletoti, moško perilo in kravate, pred-
pasniki, osobito blago za ženske obleke

3502-4

po čudovito znižanih cenah!